

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԱՂԲԻՒՐԻ 25-ԱՄԵԱԿԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Տ Ա Ր Ե Ց Ո Յ Ց

1899-1909

Մ. Շ Մ Շ Կ Ե Ա Ն Ի Ց

ՄԱԿԱՐ ՉՄՁԿԵԱՆԻ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԱՆ

ՏԵՄԵՆԻ-
ԵՐԵՎԱՆԻ
ՏԵՐ

1900թ.

(ՆԱԶԱԿ)

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԼԻՍԱՎԱՆ

ՏԱՐԵՑՈՅՑ

ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան Տ. Մ. Ռոտինյանցի || Типография Т. М. Ротинянца.

Голов. пр., д. № 41.

1899

„ՅՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ—ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ“

Տ Ա Ր Ե Յ Ո Յ Յ

1900

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ԲՐԻՍՏՈՍԻ

ՏԱՍՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԿԵՐ ՉՄՇԿԵՆԻ

ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան Տ. Մ. Ռոտինիանցի ||| Типография Т. М. Ротинианца
Голов. пр., д. № 41.
1899

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 17-го Апрѣля 1899 г.

ՆԱԻԲՈՐ ՓՈՇՍ.
† 1-ն լուծարի 1899 թ.

Ըստ ըարձու հրամանի վերաբերող Հայրասպետի ազգիս
 Տ. Տ. ՄԿՐՏՉԻ Դիւանս թոյլատրէ տպագրութիւն եւ հրա-
 տարակութիւն Օրացոյցիս, որ եւ վաւերացուցանէ ստո-
 րագրութեամբ եւ դրոշմամբ կնքոյ Հայրասպետական դի-
 ւանի: Ի 20 Մարտի 1899 ամի Ի Տփլիս:

Դիւանասպետ՝ ԿՈՐԻԷՆ ՎԱՐԳԱՊԵՏ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

1900 Թ. ՀԱՅՈՑ ՏՕՄԱՐԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐԸ	ԲուՆ-Բարեկենդան Փետրվ. 20 »
Գիր տարւոյ ՄՃ	ՕՐ ԱՆԵՏՄԱՆ Ուրբաթ Ապր. 7 »
Վերադէր. Թ	ԶԱՏԻԿ » 9 »
Եթերերակ ԶԷ	Երեման Ս. Խաչի Մայիսի 7 »
Իննեւտասներեակ 18	ՀԱՄԱՐՁՈՒՄՆ » 18 »
Տանուաչըն Զուկն	ՀՈՒԵԳԱՆՈՒՍ » 28 »
Տ Ա Ր Ե Մ Ա Ռ Տ Ն Ե Ր	
Հայոց՝ ըստ բուն Տոմարի Օդոստ. 11-ին	Բաբեկ. Ս. Լուս. պէջ. Յուն. 18 »
Ռուսաց՝ Յունիւարի 1 »	Ս. Գշեղոր Լուսաւորիչ Յուն. 24 »
Լատինաց՝ (ըստ նոր Տոմ.) Գեղ. 19 »	Բարեկ. Վարդ. պէջ. Յուլիսի 9 »
Հարեշաց՝ Օգոստոսի 26 »	ՎԱՐԳԱՎԱՌ » 16 »
Մահմեդականաց՝ Յունիսի 10 »	Միջոց ուտիք երեք շաբաթ
Հրէից՝ Սեպտեմբերի 7 »	Բարեկ. Ս. Աճածնի պէջ. Օգ. 6 »
Զինաց՝ Փետրուարի 1 »	ՎԵՐԱՓՈԹՈՒՄՆ Ս. Աճած. » 13 »
	Միջոց ուտիք չորս շաբաթ
	Բարեկենդ. Ս. Խաչի. Սեպտ. 10 »
	ԽԱԶՎԵՐԱՅ. Սեպտեմբերի 17 »
	Բարեկ. Վարադայ Ս. Խաչի » 24 »
ՀԱՅՈՑ ՇԱՐՎԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆՇԱՐԺ ՅԱՏՏ-	Վարադայ Ս. Խաչ. Հոկտ. 1 »
ՆԻ ՏՕՆԵՐԸ ԵՒ ՄԻՋՈՅՆԵՐԸ.	Միջոց ուտիք 7 շաբաթ:
Օր Կաղ. Շաբաթ Յունիվ. 1-ին	Իլուս Խաչ. Հոկտեմբ. 29 »
» ԾՆՆԻՅԱՆ Օր Հինդ. 6 »	Յիւնական Բարեկ. Նոյեմբ. 19 »
Միջոց ուտիք 25 օր:	Ս. Յակոբայ Բարեկ. Գեղտ. 10 »
Առաջաւորաց Բարեկ. Յունիվ. 30 »	Միջոց ուտիք 12 օր:
ՕՐ ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՌԻ ԲՇ. » 14 »	Բարեկ. Ծննդ. պէջ. Հինդ. » 28 »

Այն օրերը, երբ Հայաստանայց եկեղեցոյ օրէնքով պատկի խորհուրդ կուտարեմն արդիւլում է:

Ամբողջ մեծի պաշոյց և Յինանց օրերէ ընթացքում մինչև Եղիական—առաջին Կիւրակէն Յարութեան:

Այն Կիւրակէ երեկոներին, երբ միւս օրը սրբոց տօն չէ:

Ամէն Շաբաթ երեկոներին:

Ամէն յուս—Չորեքշաբթի և յուս—Ուրբաթ երեկոներին:

Շաբաթական պաշոյց ընթացքում: Տէրութեան մեծ տօների նախ—ընթաց երեկոներին:

Նաւահատեաց Ուրբաթ երեկոներին:

Ծննդեան ութօրէից, Վարդավառի 3 օրերը: Վերախոսման 10-րդ օրը և Ս. Բազի ամբողջ շաբաթը:

Կարգադրութեան արջայտման:

1) Տօնք եկեղեցականք:

5. 6. 7. և 13. Յունիարի տօնք Ծննդեան և Անուանակոչութեան Քսի:

Յուլի 15 Օր Անուանակոչութեան Վեհափառ Մկրտիչ Ս. Կաթողիկոսի Փետր 14 Տեաներնդառաջ:

» 17 Ս. Վարդանանց զօրաւարացն: Մարտի 25 Մտին ի Վերապն Ս. Կրիզօրի Լուսաւորչին:

Ապրիլի 7 Տօն Աւետման

Յունիսի 10 Յիլցն ի Վերապէն Ս.

Գրեգորի Լուսաւորչին:

Յունիսի 24 Կիւտի նշխարաց Ս. Կրիզօրի Լուսաւորչին:

Յունիսի 29 Ս. Թարգմանչացն Մեծոյ Յակակայ և Մեծոպայ:

Յունիսի 22 Ս. Առաքելոյն Թաղէսի և Ս. Սանդիսոյ կուտին:

Սեպ. 8 Տօն Ծննդ. Ս. Աստուածածնի: Հոկտեմբեր 1 Տարեդարձ Ս. Օճման

Վեհափառ Մկրտիչ Ս. Կաթողիկոսի: Նոյ. 21 Ընծայումն Ս. Աստուածածնի:

Դեկտ. 2 Ս. Առաքելոյն Թաղէսի և Բարդուղիմէոսի:

Դեկտ. 9 Տօն Յղութեան Ս. Աստուածածնի ի յԱննայէ:

2) Տօնք Կայսերականք:

Ապրիլի 23. Անուանակոչութիւն Ն. Կ. Մ. Կայսերուհւոյ Ալեքսանդրոս Ֆէօդորովնայի:

Մայիսի 6 Ծնունդ Ն. Կ. Մ. Կայսեր Նիկոլայ Աղէքսանդրովչի:

Մայիսի 14 Թաղադրութիւն Ն. Կ. Մ. Կայսեր Նիկոլայ Աղէքսանդրովչի և Ալեքսանդրա Ֆէօդորովնայի:

» 25. Ծն. Ն. Կ. Մ. Թաղուհի-Կայսերուհւոյ Ալեքսանդրա Ֆէօդորովնայի:

Յուլ. 22. Անուանակոչ. Ն. Կ. Մ. Այրի-Կայսերուհւոյ Մարիա Ֆէօդորովնայի:

Օգ. 25. Յիշ. նուաճ. արևել. կողմատու: Հոկտ. 21 Գահակալութիւն Ն. Կ.

Մ. Կայսեր Նիկոլայ Աղէքսանդրովչի: Նոյեմբերի 14. Ծն Ն. Կ. Մ. Այրի-Կայսերուհւոյ Մարիա Ֆէօդորովնայի:

Նոյեմբ. 22 Ծնունդ Ն. Կ. Մ. Միաբա. ժամանկ Միկայիլ Աղէքսանդրովչի:

Դեկտ. 6. Անուանակոչութիւն Ն. Կ. Մ. Կայսեր Նիկոլայ Աղէքսանդրովչի:

Ընտրեալ Սոսի կաթողիկոս—ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԱՐԳԵՊ. ԱԼԷՍՕՃԵԱՆ Վախճանեալ 15 Օգոստ. 1899 թ.

ԱՍՏՂԱԳՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾԵԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

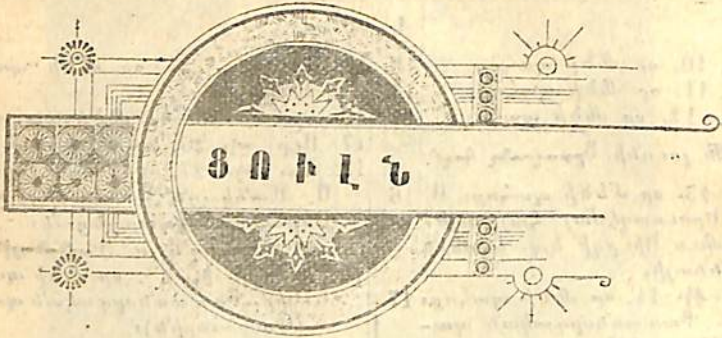
ՓԵՏՐՈՒԱՐ. — Զուկն. Այս համատեղութեան տակ ծնուած տղան խաղամու է, համարձակ, գիտուն, սնապարծ և զուարթ: Զահել ժամանակը չ'ունենոր, սուկայն հարստանալուց լետոյ կ'շուայլի և կ'վատնի: Թէև լաւ շրջանների սիրահար, բայց մինչև 40 տարեկան հասակը կանանցից քամաղտ կլինի: Եւ իբր անընդունա-

կութեան շնորհիւ վեասներ կրելով ինքն միայն կ'տուժի: Իսկ այս համատեղութեան տակ ծնուած աղջիկը հազուադիւրս գեղեցիկ է: Լինում, բաձախ, սրբատու բարի, յիսելքով, հընդունակութեանց աէր և զրական կարծիքներով: Նրեխաներ քիչ կունենայ:

0	1	0	1
1	Պշ. Գ. 2. օր Աւաջու. պահոց: 14	Օր իջանիւոյ ջերմութեան արեւու ի ջուր:	
2	Պշ. Բ. 3. օր Աւաջու. պահոց: 15	15 Պշ. Գ. Ս. ԱՆԻՈՆԻԿԱՆՅ քահ. 28	
	Սոսայ Բ. Տեաներեղաւաջ	16 Պշ. Գ. Պահ. քերեկ. նախատուն. 29	
	⊙ Լ. Ր. Ն. Զեմ. Կեղ Կեղ Անյր:	17 * Կ. Գ. Ս. Վ. ԱՐԳԱՆԱՆՅ զօ- 30	
3	Նշ. Բ. 4. օր Աւաջու. պահոց: 16	բախարայն մերոց և 1036 վիս- յիցս որք անկան ի մեծ պատե- բաղմին Աւարայքի: Տօն աղ-ային և Յիշատակ մուկոց:	
4	Ուր. Բ. 5. օր Աւաջու. պահոց: 17	⊙ Ծն. լուսնի. Աստի եղանակ:	
5	Յիշատակ Յօնանիւ մարդարէին:	18 Ուր. Բ. Պահ. ք. 1	
5	Նր. Գ. Ս. Սարգսի զօրախարին և որդւոյ նորա Մարտիրոսի և զօրեքսասան զհուսարայն: Լանդիսաւ որ օր ուխտի Տիկնի Ս. Սարգիս եկեղեցոյ:	19 Նր. Բ. Կ. Պօլոյ Ս. Ժողովոյ՝ 150 հայրապետացն: (Զինի երեկոյնն ժամասացու թեան ծածկեցի սեղանն վարպուրաւ):	2
6	* Կիր. Գ. Կիր. զինի Ծնընդեանն Հարսանիք:	20 * Կիր. Գ. Բուռ-Բարեկենդան. եւս Յ. Ս. և Լատինաց:	3
	⊙ Արեգակն ի Զուկն մտանէ:	21 Պշ. Գ. 1. օր մեծի պահոց: (Ս իջանիւոյ ջերմութեան արեւու ի հողն):	4
7	Նշ. Գ. Ս. Ստովմանց զօրախարայն և Ս. Մարկոսի եպիսկոպոսին, Պրոնի քահ. Կիւրղի և Բեռնիամինի սարկաւազայն և Ս. Վիսայիցն Սրբաբնէհի, Արմիդաւայ և Սայննի:	22 Պշ. Գ. 2. օր մեծի պահոց:	5
8	Օր իջանի ջերմութ. արեւու յօգուտիցն:	23 Պշ. Բ. 3. օր մեծի պահոց:	6
9	Պշ. Գ. Պահ. ք. 22	24 Նշ. Բ. 4. օր մեծի պահոց:	7
10	Նշ. Բ. Ս. Ոսկեանց քահայիցն:	⊙ Աւաջին քաւորըն լուսնի. Փածարան եղանակ:	
	⊙ Վ. Ր. ք. լուսնի եւսա եղանակ:	25 Ուր. Բ. 5. օր մեծի պահոց:	8
11	Ուր. Բ. Պահ. ք. 24	26 Նր. Բ. 6. օր մեծի պահոց: Ս. Թիոդորոսի զօրախարին.— Եւս Սոսայ:	9
12	Նր. Բ. Ս. ԱՆՆԱԿԱՆՅ ՊԱՍԻՆԻԿ Կայրապետին մերոյ:	27 * Կիր. Գ. 7. օր մեծի պահոց: Բ. Կիրակի Քաւասնորդ. պահոց:	10
13	* Կիր. Բ. Ե. Կիր. զինի Ծնընդեանն Յերեկոյնի նախատուն:	28 Պշ. Գ. 8. օր մեծի պահոց:	11
14	* Պշ. Գ. ՏԵՍՈՒՆԻԱՆՅ: Յերեկոյնի նախատուն:	29 Պշ. Գ. 9. օր մեծի պահոց:	12

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒԾԱԿՈՒԹՅՈՒՆԵՐ

Ա. Պ. Բ. Ի. Լ. — Յուլն. Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան աներկիւղ է, կտրուկ, զայրացկոտ, խստասիրտ և իր թշնամիներին հալածող: Թէև ունեւոր՝ քայց ժլատ. քաղցաւորութեամբ կ'փալլի և զբան նպաստող զէպքերը իրացանկութիւնները կ'կատարեն: Շատ էլ կ'ճանապարհորդի:

Իսկ այս համաստեղութեան տակ ծնուած աղջիկը բնութեամբ ուժեղ, եռանդոտ, աշխուժով, և թէև

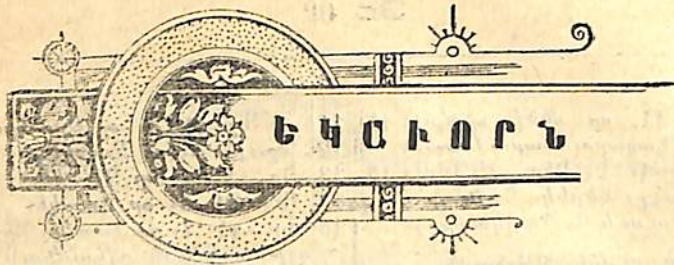
բնութեամբ անժուժկալ կլինի, միայն որպէս ամուսին խոնարհ և հաւատարիմ՝ եթէ իւր և իւր ամուսնու բնաւորութիւնները իրար նման լինին:

Ապրիլ ամսին ծնուածները առհասարակ սուքերի ուռույզից զգուշանալու են: Իրանց կեանքը երկու մասի կրտսանուի. առաջին մասը շատ վտանգալից կ'անցնի և կըտեի մինչև 33 տարեկան հասակը:

Օ	Լ	Օ	Լ
1	Շք. օյ. 41. օր մեծի պակոց. 14	11	Ք Գշ. ք. 3. օր Չատիկ: 24
2	Յիշատակ Ղազարու Յարութեան: 15	12	Գշ. ք. 4. օր Չատիկ: 25
3	Ք Կիր. օյ. 1. Կիր. ՅԱՂԱԿԱ. 16	13	Նշ. օյ. 5. օր Չատիկ: 26
4	ՉԱՌԳ: Պահք: Յերկի. Գռնաբայէք: Ես Ռուս. և Յ. Ծաղկազարդ: 17	14	Ուր. ք. 6. օր Չատիկ: 27
5	Սեւաղ-Նրկուշարթի ք. Պահք: 18	15	Շք. օյ. 7. օր Չատիկ: Յիշատակ Ղլխաման Ա. Յովհաննու Սկրտչի: 28
6	Սեւաղ-Նրկեքշարթի ք. Պահք: 19	16	Ք Կիր. օյ. 8. օր Չատիկ: Բ. Կիր. 29
7	Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 20	17	Սոր Կիւրակէ. (Կրկնազատիկ):
8	Ք Սեւաղ-Շինդշարթի ք. Յիշատակ 10 հուսանաց: 21	18	Ք Կիր. օյ. 9. օր Յինանց: 1
9	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 22	19	Ք Կիր. օյ. 10. օր Յինանց: 2
10	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 23	20	Ք Կիր. օյ. 11. օր Յինանց: 3
11	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 24	21	Ք Կիր. օյ. 12. օր Յինանց: 4
12	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 25	22	Ք Կիր. օյ. 13. օր Յինանց: 5
13	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 26	23	Շք. օյ. 14. օր Յինանց: 6
14	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 27	24	Ք Կիր. օյ. 15. օր Յինանց: Սշխարհամտորան Կիւրակէ. (Կանանց Կիւրակէ): 7
15	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 28	25	Ք Կիր. օյ. 16. օր Յինանց: 8
16	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 29	26	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 9
17	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 30	27	Ք Կիր. օյ. 17. օր Յինանց: 10
18	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 1	28	Ք Կիր. օյ. 18. օր Յինանց: 11
19	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 2	29	Ք Կիր. օյ. 19. օր Յինանց: 12
20	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 3	30	Ք Կիր. օյ. 20. օր Յինանց: 13
21	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 4		Ք Կիր. օյ. 21. օր Յինանց: 14
22	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 5		Ք Կիր. օյ. 22. օր Յինանց: 15
23	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 6		Ք Կիր. (Կարմիր-Կիւրակէ):
24	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 7		
25	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 8		
26	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 9		
27	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 10		
28	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 11		
29	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 12		
30	Ք Սեւաղ-Չորեքշարթի ք. Պահք: 13		

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹ ԻՒՆԸ

Մ Ա Յ Ի Ս.—Եկաւորն. Այս համարստեղծեան տակ յճնուած արեւմտեան ինչպէս արտաքուստ գեղեցիկ է, այնպէս էլ ի ներքուստ հոգով բարի, խելօք, շքեղանկատ մեծահոգի, և մասամբ կասկածաւոր, ճարպիկ, խորամանկ և ազատ արհեստների սիրահար: Այդպիսիների սիրտը կարծես սիրտ և բարեկամութեան համար է ստեղծուած: Եւ բազմաւոր են լինում, եթէ իրենց կեանքը կապուած են այնպիսի կնոջ կամ բարեկամութեան հետ, որոնք նոյնպէս սուր համաստեղծեան տակ են ծրուած:

Իսկ ծնուած աղջիկը լինում է գեղեցիկ, բարի, պարզ և հեղ: Իրանից տարիքով փոքր մարդկանց հետ բախտաւորութիւն չի գտնի, բացի իրա նման բնաւորութիւն ունեցող պատուական ամուսնուց:

Մայիսին ծնուածներն առհասարակ, մարդ թէ կին, զխուսթեանց սիրահար են լինում, դործերի մէջ հմուտ, բնաւորութեամբ զիրարթեք և փափկամարմին: 31 տարեկան հասակում զգուշ պէտք է լինեն հիւանդանալուց:

0	1	0	1
1	15	15	3
2	16	19	4
3	17	20	5
4	18	21	6
5	19	22	7
6	20	23	
7	21		
8	22	21	8
9	23	25	9
10	24	26	10
11	25	27	11
12	26	28	12
13	27		
14	28	29	13
15	29	30	14
16	30	31	15
17	1		
18	2		

ՀԱՍԲԱՐՁՈՒՄԸ ԳՐԻՍՏՈՍԻ (ԸԼԻՃԱԿ).—Եւս Ռուսաց, Յունաց և Լատինաց:

Ուր. 41. օր Յինանց: Պահք:

Նը. 42. օր Յինանց:

* Կիր. 43. օր Յինանց:

Ռը. 44. օր Յինանց:

Գշ. 45. օր Յինանց:

Յ Ա. ըս. լս. Անհապար եղ:

Գշ. 46. օր Յինանց: Պահք:

Նը. 47. օր Յինանց:

Ուր. 48. օր Յինանց: Պահք:

Նը. 49. օր Յինանց:

* Կիր. 50. օր Յինանց: օր է Չատկէն: ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍԾ (Պենտեկոստէ): Բարեկենդան Եղիական պահոց: Ռուսաց և Յունաց եւս Պենտեկոստէ:

Ռը. 51. օր Հոգեգալ. Պահք:

Ռուսաց կրկնորդ օր Հոգեգալ.

Գշ. 52. օր Հոգեգալ. Պահք:

Գշ. 53. օր Հոգեգալ. Պահք:

© Լր. լուսնի. Զատիկայի եղանակ:

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը օրն աւելացել է 1 Ժ. 17 րոպէ:

Խ Ե Յ Գ Ե Տ Ի Ն Ն

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Յ Ո Ւ Ն Ի Ս. — Խեղդեալինն. Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան լինում է վիճասէր, կամակոր, խորամանկ, մոլի և ամեն դէպքում աւելի իրան ինքնահաճոյքին և ցնորքներին է հետեւում՝ քան առողջ դատողութեանը:

Իսկ ծնուած աղջիկը ինքնասէր է, գործունեայ, աշխատասէր, զգուշ, արթուն, ամօթխած,

հետաքրքիր, ինքնահաւան և մի քիչ ստախոս:

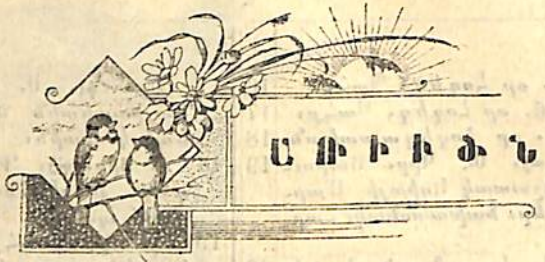
Յունիսին ծնուածներն առհասարակ աչքի են ընկնում իրանց ուշիմ և սրամիտ բնատրութեամբ: Ուրիշի սեփականութիւնից հարստացող են և նշանաւոր մարդկանցից պաշտպանութիւն գտնող: Գինուց միայն զգուշանալու են:

Յ Ո Ւ Ն Ի Ս

30 ՈՐ

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16																			
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16																			
Նշ. 44. 5. օր Հոգեգ. Պահք:	Նշ. 44. 6. օր Հոգեգ. Պահք:	Նշ. 44. 7. օր Հոգեգայտեան:	* Կիր. 45. Ս. Կիր. Յարութեան Յիշատակ եղևայի Մարգարէին. Յեր. նախատեանի Հարսանիք:	Բշ. 46. Ս. կուսանացն Հոգի-տիմեանց: Յերեկոյեան նախատեանի:	Գշ. 47. Ս. կուսանացն Գոյանեանց:	Գշ. 48. Պահք: Յերեկոյեան նախատեանի:	Յ Ա. ք. 10. Փոքրիկ եղ.	Նշ. 49. Ս. Յովհաննու Կորապետին և Աթանազինէ եպիսկոպ:	Ուր. 44. Պահք: Յերեկոյեան նախատեանի	Սրեգ. է Խեղդեալինն մտանէ 6 Ժ. 28 ր. երեկ. Ամառամուտ և արեւազարձ, ցերեկն սկսանի կարճանալ-գիշերն երկարի:	* Նշ. 45. Ս. ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻ, մերոյ-Նին է վերապէն:	* Կիր. 46. Բ. Կիր. զինի Հոգ. ՏՕՆ ԿԱԹՈՒՂՈՒԿԷ ՍՐՔՈՅ ԷՍՄԻԱՅՆԻ (Կատարի Հանդէս յամենայն եկեղեցիս Հայաստանեայց): Հարսանիք:	Բշ. 47. Ս. միցն. Բեթղեհէ-մի, Ահալիտի վկային, Մովսէսայ քահանային և Կոնարատիտի զինաւորին:	Գշ. 48. Ս. կուսանացն նունեայ և Մանեայ:	Գշ. 49. Պահք:	Սնունդն լուսնի. Եօք եղանակ:	Նշ. 44. Ս. իշխանացն Սահակայ և Յովսէփայ և Ս. վկային Սարգսի և Բագոսի:	Ուր. 45. Պահք:	Նշ. 44. Ս. ՆԵՐՍԷՍԻ ՄԵՇԻ Հայրապետին մերոյ և Խաչայ եպիսկոպոսին:	* Կիր. 45. Գ. Կիր. զինի Հոգեգ. Բարեկենդան Ս. Լուսաւորչի պակոյ:	Բշ. 46. Պահք: Ս. Եպիփանու Կիարացւոյն, Բաբելայ Հայրայ. և 3 աշակերտաց նորին:	Գշ. 47. Ս. կուսանացն Յիշատեանի և մօրն նորա չեղինէի:	Գշ. 48. Պահք:	Նշ. 49. Պահք: Ս. Թէոգիտոսի Գաղատացւոյն, Թաիլեայ բժշկին և 7 կուսանացն, որք է յԱնիլեւայ կառարեցան:	Յ Ա. ք. 10. լուսնի. Տօք եղանակ:	Ուր. 44. Պահք: Յերեկոյեան նախատեանի:	* Նշ. 45. Գիւտ Նշխարացն Ս. ԳՐԻԳՈՐԻ Լուսաւորչին մերոյ:	* Կիր. 46. Գ. Կիր. զինի Հոգեգայտեան: Հարսանիք:	Բշ. 47. Ս. վկային Անտոնիտի, Թէոփիլոսի, Անիքոսի և Փոսինոսի:	Գշ. 48. Ս. Դանիէլի Մարգարէին և երկց մանկանցն Սեղրակայ, Միսակայ և Աքեղնազոյի:	Գշ. 49. Պահք: Յերեկոյեան նախատեանի:	* Նշ. 44. Սրբոց Թարգմանացն մերոց ՍԱՀԱԿՍՅ և ՄԵՍՐՈՊԱՅՈՒՍԱՅ՝ Սուսաց՝ Ս. Առաքելոյն Պետրոսի և Պօղոսի:	Լրումն լուսնի. Խառն եղանակ:	Ուր. 45. Պահք:	Այս ամսուայ 1-ից մինչև 30-ը օրը պահաւել է 1 Ժ. 24 րոպէ:

Ա Ռ Ի Ի Ժ Ն

ԱՍՏՂԱԳԼՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՅՈՒԼԻՍ.—Առիւմն. Այս հա-
մարտեղութեան տակ ծնուած ար-
զուն լինում է պարզասիրտ, հա-
մարձակ, քաջ, առատամեռն, ա-
զատամիտ, մեծաճողի և շատ ան-
զամ հպարտ. իւր ազնիւ հոգովը
(քնուորութեամբ) հակուած է բա-
րեպաշտութեան և դաւակցու-
թեան: Միևնուցն ժամանակ ծաղ-
րասէր է, ուրիշներին զայրա-
ցնող և կրքոտ: Արտաքին զեղեց-
կութեան շնորհիւ, փափակ սեռին
հաճողանալու կերպը զիտէ և եր-
կասք փաղաքշանքներ շուայելույ

ջետոյ համարժէ իւր նպատակին:
Իսկ ծնուած աղջիկը զուարթ է,
շնորհալի, բարկապող, համարձակ,
չարամիտ, վրիժառու, բաւց սիրե-
լի և իրեն ուղածին անչափ մե-
ծարող:
Յուլիսին ծնուածները ամենա-
բախտաւոր ժամանակն իրանց հա-
սակի միջին տարիքն են և ամե-
նայաջող ամիսն օգոստոսն է: Ա-
մենից փոանգաւոր տարին իրանց
հատակի 43-րդ տարին է՝ որ պէտք
է զգուշանալ:

Յ Ո Ւ Լ Ի Ս

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31			
Նք. ԲԿ. Ս. Տրդատայ Թա- զաւորին մերոյ և Աշխէն տիկ- նոջն և Խոսրովադխոյն: Յե- րեկոյեան նախասնակ:	* Կիր. ԲԿ. Ն. Կիր. զինի Հող. Գիւտ Տիոյ Ս. Աստուածածնի: Հարսանիք:	ԲԿ. ԲԿ. Ս. Կալիստրատոսի և 49 վկայիցն և Ղուկիանոսի քա- հանային:	ԳԿ. ԲԿ. Ս. Զաքարիայի մար- գարէին:	ԳԿ. ԲԿ. Պահչք:	ՆԿ. ԲԿ. Ս. Նդիսէի Մարգարէին:	Ը Վ. ք. քա. լս. Անհարար եղած:	Ուր. ԲԿ. Պահչք:	Նք. ԲԿ. Ս. Երկոստասանից Առա- քելոցն Բրեստոսի և Ս. Պողոսի Երեքտասան Առաքելոյն:	* Կիր. ԲԿ. Զ. Կիր. զինի Հողեգ. Բարեկենդ. Վարդավառի պահոց:	ԲԿ. ԲԿ. 1. օր Վարդաւ. պահոց: Յ Արեղակնի Առիւմն մասնէ:	ԳԿ. ԲԿ. 2. օր Վարդաւ. պահոց:	ԳԿ. ԲԿ. 3. օր Վարդ. պահոց:	ՆԿ. ԲԿ. 4. օր Վարդ. պահոց:	Ուր. ԲԿ. 5. օր Վարդ. պահոց:	Ծ Մ. լս. Նոյ. Դեղ Դեղ Կրկնա- ր:	Նք. ԲԿ. ՅԻՇՍԱԿ ՏԱՊԱՆԱԿԻՆ ՀՆՈՅ և ՏՈՆ ՆՈՐՈՅ Ս. ԵԿԵՂԵՅՑ- ՅԻՈՅ: Նաւակառիք:	* Կիր. ԲԿ. ՎԱՐԴԱՎԱՌ: Մե- ծահանէս օր ուխտի Ոչոյ Ս. Կարապետ վանքի և Տիֆլիսայ Ս. Կարապետ եկեղեցոյն:	* ԲԿ. ԲԿ. 2. օր Վարդավառի: Յիշատակ մուկոց: Անծահան- գէս օր ուխտի Ծիրանաւորի Ս. Աստուածածին եկեղեցոյն Տրե- խոյ—(Կրճանիսի):	ԳԿ. ԲԿ. 3. օր Վարդավառի:	ԳԿ. ԲԿ. Պահչք:	ՆԿ. ԲԿ. Ս. Նսայեայ մարգարէին: Ուր. ԲԿ. Պահչք: Յերեկոյեան Նախասնակ:	Չ Առ. քա. լս. Փոփոխութեամբ:	* Նք. ԲԿ. Ս. ԹՈՒԿԵՈՍԻ Առա- քելոյն և Ս. Սանդխոյ կուսին: Ուռուց' Ս. Մարիամու Մագդա- ղինայեոյն	* Կիր. ԲԿ. Բ. Կիր. զինի Վար- դավառի Հարսանիք:	ԲԿ. ԲԿ. Ս. Կիսկիանոսի եպիսկո- պոսին և 45 վկայիցն և Ս. կա- սանայն Յուստինեայ, Նիփիլայ և Քրիստինեայ:	ԳԿ. ԲԿ. Ս. Աթանազինեայ եպիս- կոպոսին և տասն աշակերտացն և Հինգ վկայիցն:	ԳԿ. ԲԿ. Պահչք:	ՆԿ. ԲԿ. Ս. Նախահարցն Աղա- մայ, Աքելի, Աթմայ, Ննուլքայ, Ննուլսայ, Նոյի, Մեղքեւեղեկի, Աբրահամու, Իսահայայ, Յովնէ- փայ, Յակոբայ, Մովսիսի, Ահա- բոնի, Նիկազարու, Յիսուայ, Սա- մուէլի, Սամիլոնի, Յեկիթայեայ Բարսիայ, Գեղէօնի և այլոց Սբց. Նախահարցն:	Ուր. ԲԿ. Պահչք:	Ը Լ. լուսնի. Տօթփի եղած:	Նք. ԲԿ. Ս. որդւոց և Թուանց Ս. Գրեղորի Լուսաւորչին մերոյ, Արիսակէսի, Վթմանէսի, Յուս- կանն, Գրեղորի և Դանիէլի:	* Կիր. ԲԿ. Կ. Կիր. զինի Վար- դավառի Հարսանիք:	ԲԿ. ԲԿ. Ս. Մակաբայեցոցն, Նիկազարու քահանային, Շամու- նեայ և եօթն որդւոց նորին:	Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը օրը պահուել է 1 Ժ. 26 րոպ.

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Օ Գ Ո Ս Տ Ո Ս.— Կոյսն. Այս համ- է, ժուժկալ, աչքերը գեղեցիկ, ե-
 աստեղութեան տակ ծնուած տը-
 րեսի զծագրութիւնը որոշ: Շուտ
 զան բարեկազմ է, անկեղծ, մե-
 կամուսնանայ, իր ընտանիքում
 ծանոգի, խելօք, ողջախոհ, հա-
 սիրելի, բարեպաշտ հաւատարիմ և
 մնատ և բարեգործ: Կեանքի մէջ
 աննման մայր կլինի, իսկ սորա
 վարուելու կերպը շիմանալով և
 որդիկը, որոնք աւելի իգական
 ամեն տեսակ հնարքներից զուրկ
 սեռից են լինելու, նոյնպէս մինը
 լինելով՝ շուտ-շուտ խաբոււմ է և
 միւսից աւելի փափալող և գեղե-
 ցափշտակոււմ:

Իսկ ծնուած աղջիկը ամօթխած

0	Լ	0	Լ
1	Գշ. բչ. Ս. Երկուսանից մար- զարէիցն, Ովսեայ, Ամուլայ, Մի- քեայ, Յովելայ, Աբգիու, Նա- ւոււայ, Ամբակումայ, Յօնանու, Սոփոնիայ, Անդրայ, Զաքարայ և Մարգարայ:	18	17
2	Գշ. բչ. Պաւլք:	19	21
3	Նշ. բչ. Ս. Սոփիայ և Երեց գատերացն, Պիտաւսի, Ելպիի և Ազապի:	20	22
4	Ուր. բչ. Պաւլք: Վր. քա. լուսնի. Եպ Եղանայ:	21	23
5	Շք. բչ. Ս. Եփեսոսի Ժողովոյն 200 Հայրապետացն:	22	24
6	* Կիր. բչ. Դ. Կիր. զկնի Վար- դապաւի: Բարեկենդան Ս. Աստ- ուածածնի պաւոյ: Ռ. Վարդապ.	23	26
7	Բշ. աչ. 1. օր Ս. Ածած. պաւոյ:	24	27
8	Գշ. աչ. 2. օր Ս. Ածած. պաւոյ:	25	28
9	Գշ. բչ. 3. օր Ս. Ածած. պաւոյ:	26	29
10	Նշ. բչ. 4. օր Ս. Ածած. պաւոյ:	27	30
11	Ուր. բչ. 5. օր Ս. Ածած. պաւոյ: Հաւ տամարի մերում նուասարդ և տարեմուտ ՌՅԾ և 4393 Թուականի լուսն տամարի © Արեգակն ՚ի Կոյսն մտանէ:	28	31
12	Շք. բչ. Տօն Շողակաթի, Ա. Էջ- միմարնի, քաւ տեսեան Ս. Գրի- գորի Լուսաւորչին մերոյ, Նաւա- կատիք: Յերեկոյն նախատօնակ:	29	1
13	* Կիր. բչ. ՎԵՐԱՓՈՒՄՈՒՄՆ Ս. Աստուածածնի. Զկնի պատարագի կատարի օրհնութիւն խաղողոյ: Ինն օր նախատօնակ: © Մն. լուսնի. Եպ Եղանայ:	30	2
14	* Բշ. բչ. 2. օր Վերափոխման, Յիշատակ մուելոց:	1	3
15	Գշ. աչ. 3. օր Վերափոխման: Ռուսաց՝ Վերափոխումն:	2	
16	Գշ. աչ. 4. օր Վերափ. Պաւլք:	3	
			17
			18
			19
			20
			21
			22
			23
			24
			25
			26
			27
			28
			29
			30
			31

Նշ. բչ. 5. օր Վերափոխման:
Ուր. բչ. 6. օր Վերափ. Պաւլք:
Շք. բչ. 7. օր Վերափոխման:
* Կիր. բչ. 8. օր Վերափոխման:
Յ Ռու. քա. լու. Զատիկոյ Եպ
Բշ. բչ. 9. օր Վերափոխման:
Գշ. բչ. Ս. Յովակիմայ և Աննայի
ճնողաց Ս. Աստուածածնի և Ս.
Կանանցն Իւզաւերից:
Գշ. աչ. Պաւլք:
Նշ. աչ. Ս. Երեմ. մարգարէին:
Ուր. բչ. Պաւլք: Ռուսաց՝ Կայ-
սերական տօն—Յիշատակ նուաձ-
ման Արեւելեան Կովկասու
Շք. բչ. Ս. Առաքելոցն Թոմայի:
Յերեկոյն նախատօնակ:
Լատինաց՝ Միուել Ս. Զատ-
ուածածնի
* Կիր. բչ. Գ. Կիր. զկնի Վե-
րափոխման Գիւս—Կոտայ Ս. Աս-
տուածածնի:
© Լր. լուսնի. Անհոտ. Եղանայ:
Բշ. բչ. Ս. Ստեփանոսի Ուլ-
նեցոյն և ս. վկայիցն Գովարի-
նեայ, Ծափիգէսի, Տուքիկոսի և
Ռատիկոսի:
Գշ. բչ. Ս. մարգարէիցն, Եղե-
կիէլի, Եղբ և Զաքարիայի Հօբն
Ս. Յովհաննու Մկրտչի Ռուսաց՝
զլլատուամ Ս. Յովհաննու Կարա-
պետին:
Գշ. բչ. Պաւլք:
Ռուսաց՝ փոխադրութիւն Նըշ
խարաց Ս. Ալէքս. Նևակացոյ:
Նշ. աչ. Ս. Յովհաննու Կարապե-
տին և Յորայ արքարոյն:
Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը
օրը պահասել է 2 ժ 14 րոպէ:

ԱՍՏՂԱԳԼՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՆՈՅՆՄԲԵՐ.— Աղեղնաւորն. Այս համաստեղութեան տակ ծընուած տղան քաջ է և արի, խելօք, բարեկամներ շուտ գտնող, առողջակազմ, ճշմարտասէր, հաստատամիտ, վարուեցող, աշխատասէր, բնականապէս բարեպաշտ, սրտով ուրախ, բարի և իր ունեցած լաւ լատկութիւնների համեմատ՝ անչափ ինքնասէր:

Իսկ ծնուած աղջիկը՝ գործունեալ և աշալուրջ, աշխատասէր,

բարեպաշտ, բարի և սրտով ուրախ: Գլխաւոր պակասութիւնը իր կասկածոտ բնաւորութիւնն է: Նոյեմբերին ծնուածները առհասարակ արդիւնաբերութեան մէջ բախտաւոր են լինում և միջին ստարիքում կարողութեան աէր: 33 տարեկան հասակում հիւանդանալուց զգուշանալու են և իրանց չափաւոր ու ժուժկալ կեանքով, մինչև խորին ծերութեանը հասնում:

0	1	0	1
1	ԴՂ. ԳՅ. Պահլբ:	21	16
2	Ե Վր. քա. լու. Փոփոքական եղ.	22	ՆՂ. ԳԻ. Ս Գուրխտայ, Սամու-
3	ՆՂ. ԳԻ. Ս. Յովհաննու Ասկերե-	23	նասայ, Աբիբայ սարկաւազին,
4	Նը. ԳԻ. Տօն ամենայն սրբոց—	24	Ռամանոսի միայնակեցոյն, Սան-
5	Ննոյ և Նորոց, յայտեց և անյայ-	25	կանն-խոստովանողի և Հիւսիք-
6	ՆԻ. ԳԻ. Ս. Ստեփաննոսի Հաւանայ	26	սի զինաւորին:
7	Հայրապետին և քահանայիցն,	27	Ծ Առ. քա. լուսնի. Սարս եղածով:
8	Սարկաւազացն և ժողովրդացն:	28	Ուր. ԳՅ. Պահլբ:
9	ԴՂ. ԳՅ. Ս. Աղիսիփմայ եպիսկո-	29	Նը. ԳԻ. Ս. Առաքելոցն Անդրէի
10	Յովսէփայ քահ. Ռ. յիմալայ սար-	30	և Փիլիպպոսի:
11	կաւազին և Պրատանի վկային:	1	Ք Վրբ. ԳՅ. Վրբ. զինի Ս. Սաշի:
12	ԴՂ. ԳԻ. Պահլբ: Լատ. բն. Ս. Սճնի.	2	Քարեկենդան Յիսնակի պահոց:
13	ՆՂ. ԳՅ. Ս. Հայրապետացն Մեռ-	3	Ք. ԳՅ. 1. օր Յիսնակի պահոց:
14	ջովհաննոսի, Աղեքսանդրոսի, Պո-	4	Յերեկոյեան նախաստանի:
15	ղոսի խոստովանողին և Ս. նոտա-	5	Ք ՎՂ. ԳՅ. 2. օր Յիսնակի պահոց:
	րացն՝ Մարկիանոսի և Մարտիր-	6	ԸՆԾԱՅՈՒՄՆ Ս. Ա. ՏՈՒՍԾԱԾՆԻ
	ոսի:		ի Տաճարն.— Նա 3 և Ռուսաց:
	© Մեռնողն լուսնի. Պարզեայ:		ԴՂ. ԳԻ. 3. օր Յիսնակի պահոց:
10	Ուր. ԳԻ. Պահլբ: Յերեկ. նախատ.		ՆՂ. ԳՅ. 4. օր Յիսնակի պահոց:
11	Նը. ԳՅ. Ս. Գրիգորի Լ. քահանայ-		© Լրումն լուսնի. Սարս եղածով:
12	Նը. ԳՅ. Ս. Հրեշտակապետացն		Ուր. ԳԻ. 5. օր Յիսնակի պահոց:
13	Փարբեկի և Միքայէլի և ամե-		Նը. ԳՅ. Ս. Գրիգորի Լ. քահանայ-
14	նայն եղևնային զօրացն:		դործին. Նիկողայոսի Հայրապե-
15	Ք Վրբ. ԳՅ. Վրբ. զինի Ս. Սաշի:		տին և Միւստայ եպիսկոպոսին:
16	Հարսանիք:		Ք Վրբ. ԳԻ. Ս. Վրբ. Յիսնակի:
17	Ք. ԳՅ. Ս. Մեղիտոսի Անտիոքայ		Հարսանիք: Ռուսաց և Յունաց Ս.
18	Հայրապետին և Միստայ եղևն-		Գէորդ: Լատինաց Յղովթին Ս.
19	այացն և միւս Մեղիտոսի եպ.		Ստուածածնի ի Աննայէ:
20	Ռուբայ քահանային և Շինու-		Ք. ԳՅ. Ս. կուսանացն Յուլիա-
21	սարկաւազին:		նիայ և Վատիլուհայ:
22	ԴՂ. ԳԻ. Ս. Գրիգորի Անտիոքայ		ԴՂ. ԳԻ. Ս. Լուկիանոսի քահա-
23	և Տարազրոսի, Պրօպոսի,		նային և Տարազրոսի, Պրօպոսի,
24	Անդրանիկոսի, Անեսիմայ և այ-		Անդրանիկոսի, Անեսիմայ և այ-
25	լոց աշակերտացն Պողոսի:		լոց աշակերտացն Պողոսի:
26	ԴՂ. ԳՅ. Պահլբ:		ԴՂ. ԳՅ. Պահլբ:
27	ՆՂ. ԳԻ. Ս. Աղեմայ Հայրապետին		ՆՂ. ԳՅ. Ս. Աղեմայ Հայրապետին
28	և Բազարատայ Տոսովենայ ե-		և Բազարատայ Տոսովենայ ե-
29	պիսկոպոսին:		պիսկոպոսին:
30	© Վր. քա. լու. Յրբաւանը հոգեւ:		© Վր. քա. լու. Յրբաւանը հոգեւ:
	Այս ամսուայ 1-ից մինչև 30-ը		Այս ամսուայ 1-ից մինչև 30-ը
	օրը պահուել է 1 Ժ. 19 րոպէ:		օրը պահուել է 1 Ժ. 19 րոպէ:

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԿՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԵԿՏԵՄԲԵՐ. — Այժեղջիւրն. Այս համաստեղութեան տակ ծընուած տղան թէև այնքան բախտաւոր չի լինի և ձախորդութիւններ չատկ'քայէ, բայց ճշմարտապէս, թեթևամիտ, եռանդոտ, չար, ազգահ և անբարիշտ կլինի: Իրան մասին մեծ համարում ունի. թէև համեստ է երևում, սակայն դա միայն արտաքին կողմից է և կեղծ. որովհետև իր ամեն բաւականութեանց սիրահար է: Իսկ ծնուած աղջիկը՝ արթուն, թեթևամիտ, ջահիլ ժամանակը վերին աստիճանի ամօթխած, սակայն վերջը համարձակ և շատ

խառնակիչ. պակուած ժամանակ ևս խանդոտ՝ թէև այս պակասութիւնները միշտ աշխատում է ծածկել: Եթէ չափաւոր և զգուշ լինի, մինչև խորին ձերութիւնը կհասնի:

Գեկտեմբերին ծնուածները, առհասարակ իրանց գործերում խելօք են և խորհրդների մէջ զգուշ սիրում են գիտութիւններ և միշտ հակուած են դէպի ճանապարհորդութեան: Աւետրից օգտուող, իսկ շինութիւններից վնասուող: Պէտք է միայն 25 տարեկան հասակում հիւանդանալուց զգուշանան:

ԺԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Եթէ շատ անգամ եղանակի դուշակութիւնները չեն կատարուում, այդ պատահում է երկրի աշխարհազրական գիրքից և օդերևութաբանական դանազան պատճառներից, նամանաւանդ, պար-

բերաբար որոշ ուղղութեամբ փրկող հողմերի, ցիկլոնների և երկրիս մթնոլորտի լեղաշրջման (пертурбации) ժամանակ:

Մ. Աշխ.

Գ Ե Վ Տ Ե Մ Բ Ե Ր

0 Աւր. ք. Պահլը: Յերեկ. նախա. 22
1 * Շք. ք. Ս. Առաքելոց և առաջին Լուսաւորացն մերոց Թ. Ա. 23
ԳԼՈՍԻ և ԲԱՐԳՈՒՂԻՄԵՆՈՍԻ.
3 * Կիր. ք. Բ. Կիր. զինի Յիսակի 24
նակի Լաքսանիք.
4 Բ. ք. Ս. Գեորգիոսի եպիսկոպոսին և Մերկեռոսի զինաւորին Յակովբայ և Իրաւափառայ: 25
5 Գ. ք. Ս. ԱՐԳՈՒՈՒ նախա- 26
վայ և անդրանիկ Թագ. մերոյ:
6 Գ. ք. Պահլը: Սուսաց՝ Ս. Նիկողայոսի Սքանչելագործին: 27
7 Ե. ք. Ս. Հարցն Եգիպտաց- 28
ւոցն, Պօղոսի, Պօղայ, Մակարայ, Եւազրի, Յովհաննու Գընեցոյն, Յովհաննու կարճաճասակին, Նեղոսի, Արտէնի, Սիսիանու, Դանիէլի, Սրապիոնի, Մակարիոսի, Պիմէնի և այլոց ս. Հարցն:
8 Աւր. ք. Պահլը: Յերեկ. նախա. 29
9 * Շք. ք. Ս. ՏՄԵ ՅՂՈՒԹԵԱՆ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱՆԻ Ի ՅԱՆՆԱՅԷ:
10 * Կիր. ք. Գ. Կիր. զինի Յիսակի: Բարեկենդան Ս. Յակովբայ պահոց:
* Արեգ. 'ի Այժեղջիւրն մտանէ 12 ժամ 0 ր. երեկ. Չմուսնամուտ և արեւագարձ - ցերեկն սկսանի երկարիլ - գեշերն կարճանալ:
11 Բ. ք. Պահլը Ս. Մինասայ, Երմոգինեայ և Կրաբոսի, և կամուրջ աղքատացն Յովհաննու և Ալէքսիանոսի:
12 Գ. ք. Պահլը: Բ. Ս. Կուստնիոսի Հայրապետին և Եմաւոնի ազգականին Գրիստոսի, որ խաչեցաւ յերուսաղէմ, Պողիկարպոսի Հայրապետին Զմիււնիոյ և Ս. վիւրիցի, որք յԱրեւես կատարեցան: Լատինաց՝ Ծննդեկ Տեառն:
13 Գ. ք. Պահլը:
14 Ե. ք. Պահլը: Ս. Եւտրատիոսի, Օգոստոսի, Եւգենիոսի, Ուլրեստէսի և Մարգարիոսի:
15 Աւր. ք. Պահլը: Յերեկ. նախա.
16 Շք. ք. Ս. Յակոբայ Մճընայ Հայրապետին, Մարուգէի Ճգնաւորին և Մելիտոսի եպիսկոպոսին:
D Աւ. ք. յուսնի. Զմիւսայն:
17 * Կիր. ք. Գ. Կիր. զինի Յիսակի: 9

0 Բ. ք. Պահլը:
18 Բ. ք. Պահլը: Ս. Հայրապետացն Իգնատիոսի, Աղղէի և Մարութայ եպիսկոպոսին:
19 Գ. ք. Ս. Թէոպոլայայ եպիսկոպոսին, Թէոֆիլայ վիւային և չորեք զինուորացն, Բաստի, Եւսերի, Եւտիգի, և Բասիլիգայ: Լատինաց՝ տոն Տնօրէնութեան Տեառն - ըստ նոր տօմարին՝ Յունուար և տարեմուտ 1901 թ.
20 Գ. ք. Պահլը:
21 Ե. ք. Ս. Կուսանացն Ինգոսի, Դոմինի և Գղերիկոսի քահանային և երկուց Բիւրոցն, որք այրեցան յեկեղ. Նիկոմիդացոց:
22 Ա. ք. ք. Պահլը: Յերեկ. նախա.
23 Ե. ք. Ս. Դաւթի մարգարէին և Յակովբայ Առաքելոյն:
* Կիր. ք. Ս. Կիր. զինի Յիսակի: Հարսանիք Յերեկ. նախա.
3. Ռ. Ճրագայոց Ծննդեան: Լատինաց՝ Յատնութիւն Տեառն:
25 Բ. ք. Ս. Ստեփանոսի նախավիւային և առաջին մարտիրոսին: Ընդհատուր օր ուխտի Ս. Ստեփանոս եկեղ. Տփլիսայ՝ օր է յանապատին կուսանաց՝ ուր և ամենօր մաս նշխարաց - ջը Ս. Ստեփանոսի:
3. և Ռուսաց՝ Ծնունդ - Տեառն:
26 Գ. ք. Ս. Առաքելոցն Պետրոսի և Պօղոսի:
Ռուսաց՝ երկրորդ օր Ծննդեան:
Գ. ք. Պահլը: Յերեկ. նախա.
27 Ռուսաց՝ երրորդ օր Ծննդեան:
28 Ե. ք. Ս. որդւոցն Որոտման Յակոբայ առաքելոյն և Յովհաննու աւետարանչին: Բարեկենդան Ծննդեան պահոց:
29 Աւր. ք. պահլը:
30 Ե. ք. 1 օր Ծննդեան պահոց: Ս. Բարսեղի Հայրապետին և եղբոր նորին Գրիգորի Նիսացոյն: Սեղբատարոսի Լուսամայ Հայրապետին և Աբբայ Նիքիմի Խորին Ստորոյ:
31 E Վ. ք. յուսնի. Փօփոխութեան:
* Կիր. ք. 2 օր Ծննդ. պահոց:
2. Կիր. զինի Յիսակի:
Այս ամսուայ 1-ին օրն և 31 օրը աւելացիլ ժ. 27 ըսպէ:

Սինթի անդամ և ճեմ. նախկ. տնտես
 ԱՆՐԳԻՍ ԱՐԳԻՍ. ՏԵՐ-ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
 Վ.սին. 3 Ապր. 1899 թ.

Յ Ա Ի Ե Լ Ո Ւ Ա Ծ

«Ժողովրդային-ՊԱՏԱԵՐԱԶԱՐԻ ՏԱՐԵՅՈՅՅԻ» 1900 ԹԻՒՆԿՈՆԻ

I. ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. ԷՋՄԻԱՅՆԻ Հայրապետ և Կաթ. շիկոս ամենայն Հայոց Տ. Տ. ՄԿՐՏԻՉ Ա ընտրեալ մայիսի 5-ին 1892 թ. և ՕՏեալ սեպտեմբերի 26-ին 1893 թ.

1) ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆԵՐ՝
 ա) ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ—(Թափուր),
 բ) ԱՂԹԱՄԱՐԱՅ—(Թափուր),
 2) ՊԱՏՐԻԱՐԿՆԵՐ՝
 ա) ԵՐՈՒՍԱԿԵՐԱՅ—Յարուժիչի արք. և պիտուպոս Վեհապետան,
 բ) Կ. ՊՕԼՍՈՅ—Մաղաքի արքեպիսկոպոս Օրմանեան,
 3) Ս. ԷՋՄԻԱՅՆԻ Սինդոսոս.
 Նախանգամ՝ Արիստակէս արքեպիսկոպոս Դալմեան,
 Անդամք՝ Եսայի արքեպիսկոպոս Աստուածատրեան,
 » Աշոտ վարդապետ Շախեան,
 » Յուսիկ վրդ. Տէր-Մովսիսեան,
 Պրովուրոր Խրիստ. Կանչելի,
 4) ԹԵՄԵՐ ԵՒ ԹԵՄԱԿԱԼՆԵՐ.
 ա) ԵՐԵՒԱՆԻ. Փոխանորդ Թեմակալ Առաջնոր. Սուրբառ Սրբ. Կարգեանց՝ Տաթևի.—Յաջորդ թովմա Վարդապ. Հին-Նախիջևանի—Յաջորդ Սեօն վրդ. Տէր-Մանուէլեան:
 Ղարսի յաջորդ—Նղիշ վրդ. Մուրազեան:

Աղջ. քսանդրապուլու յաջորդ—Եղբմ վրդ. Տէր-Մկրտչեան:
 բ) ՎՐԱՍՏԱՆԻ Ե ԻՄԵՐԵՒԻ ԹԵՄԱԿԱՆ Առաջնորդ Կէորդ արքեպիսկոպոս Սուրբնեանց:
 Կանձակու յաջորդ.—Բազրատ վրդ. Թաւաքալեան:
 Ախալցխայի յաջորդ.—Պետրոս վրդ. Այվազեանց:
 Իջու յաջորդ.—Սահակ վրդ. Տէր Միքայէլեան:
 գ) ՂԱՐԱԲԱՂԻ.—Կառավարիչ Թեմի (Թափուր):
 Նուխու յաջորդ.—Սահակ վրդ. Բաղդասարեան:
 զ) ՀԱՇՏԱՐԻՍԵՆԻ.—Թեմական Առաջ. Արիստակէս արքեպիսկ. Սեղբակեան:
 ե) ՇԱՄԱԽԻ.—Կառավարիչ Թեմի (Թափուր):
 զ) ԲԵՍԱՐԱՐԻՈՅ Կառավարիչ Թեմ—Ներսէս արքեպիսկ. Խուզավերդեանց:
 5) ԱՏՐՊԱՏԱԿԱՆԻ Կառավարիչ Թեմի Սահակ եպիսկ. Այվասեան:
 ը) ՊԱՐՍՅԱՍՏԱՆԻ Ե ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ Թեմական Առաջ. Մաղաքի եպիսկոպ. իջրուհեան:

II. ԱՍՏՂԱԳԻՏԱԿԱՆ

Ա.

ԱՐԵՒԻ ԵՒ ԼՈՒՍՆԻ ԽԱՒԱՐՈՒՄՆԵՐԸ.

Այս 1900 թուին 2 անգամ արևի և մեկ անգամ լուսնի խաւարումները կը նկատուին: Որոնցից 1) Արևինը (մասնաւոր) մայիսի 15-ին, սկիզբը 5 ժ. 43 ր. երեկ. վերջը 7 ժ. 9 ր. առ. 2) Մասնաւոր խաւարումն լուսնի մայիսի 31-ին, սկիզբը 5 ժ. 54 ր. առ. վերջը 6 ժ. 4 ր. առաւօտեան:

3) Մասնաւոր խաւարումն արևի նոյն ժամը 9-ին, սկիզբը 6 ժ. 40 ր. առ. վերջը 12 ժ. 50 ր. առաւ.

Այս խաւարումներէն մայիսի 15 ին միայն տեսանելի կը լինի Առկատում այն էլ շատ թիթեւ:

Բ.

Հասարակ աչքով երևացող աստղերը Հիւսիսային կիսագնդում 6,100 են, Հարաւային կիսագնդում 7,200:

Մինչև 10 մեծութեան աստղերը (հետադիւրս. նաչելիս) 1,000,000 են

» 11	»	»	3,000,000	»
» 12	»	»	9,000,000	»
» 13	»	»	27,000,000	»
» 14	»	»	50,000,000	»

Գ.

ՄԵՐ ՍՐԵԳԱԿՆԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՊԳՈՒԹԻՒՆԸ:

Տրեղեքում մեր արևի նման արեգակ-

ները 2000-ից արեւի են հաշվում, և ամեն մինն ունի իւր խումբը, որոնց ամեն մէկը շուրջը պտտւում են ատաւոր աստղեր՝ մօլորակներ՝ իրանց արբանեակներով և այլ երկնային մարմիններ:

Արեւը երկրագնդից մեծ է 1,407,000 անգամ և երկրից 143,000,000 մլր. վերստ հեռաւորութեան վերայ է դրանում: Արեւից լոյսը մեզ հասնում է 8 րոպէում:

Մինչև այժմ գտնուած արևի շուրջը պտտուող ամենանշանաւոր մօլորակներն են՝

Մըուսեակը՝ որն արևից հեռու է 65 վերստ և պտտում է արևի շուրջը 88 օրում:

Փայլածուի հեռու է 103 մլր. վերստ, և պտտում է 225 օրում:

Երկիրը հեռու է 143 մլր. վ., պտտում է 365 1/2 մլր. օր:

Հրատը հեռու է 215 մլր. վ., պտտում է 687 օրում:

Լուսնի թաղը հեռու է 700 մլր. վ., պտտում է 12 աստուամ:

Երևեակը հեռու է 1300 մլր. վ., պտտում է 29 ա.:

Քլարանտը հեռու է — մլր. վ., պտտում է 85 ա.:

Նեպտունը հեռու է 5208 մլր. վ., պտտում է 164 աստուամ:

III. ՕՂԵՐԵՒՈՅԹԱԲԱՆԱԿԱՆ

Առաջիկայ 1900 թ. Էփր-

մէրդէի գուշակութիւնը.

— Այս տարին առհասակ տաւտ և տորած, փորացաւ, ծովերում փոպարարտ կլինի, սրտաղ, մետաքս, թորիկ, տեղ-տեղ պատերազմներ, ձէթ, միս և ձուկն շատ Ամ-

բողջ տարին առողջ և չաջող կանցնի: Չմեռն՝ բարեխառն: Վարուսն մալեցոց երկրի կողմերում պատե-

խոնաւ: Ամառն և աշունը քամատ: Ոչխարի, մեղրի և ընդեղէնների

Նոր գիսաւոր աստղ: Ապառատութիւն: Պարտեզների պլ-

տուղները կ'իջանան. խոկ երեխաներին՝ կոտորած: Մարդիկ ի-

րանց կկորցնեն, գողեր շատ կ'չալաւնուեն: Հրատի երկնքի տասներկուերորդ և Արեգակի իններորդ

տան մէջ գտնուիլը և Վիշապ է մեծանալ: համաստեղութեան վրայ հակուած

լինելը, ցոյց է տալիս զինուորների միմեանց մէջ տեղի ունեցող

խռովութիւնները, սրով և թրով ընկնելը, փոքրերի և մեծերի մահը. մի թագաւորի լալանի ճանապարհի գրաւելը. նոր թագաւոր

ների երևալը և նոցա բռնութեամբ իշխել ու տիրելը: Լուսաբերի և Փայլածուի դիրքն ևս նշան է՝

ցաւի, նեղութեան, վշտի և ալլ վնասների, ինչպէս ժողովրդի թագաւորից վնաս կրելուն, այնպէս էլ թագաւորին վնաս հասնելը:

Տանուտէրի Չուկն լինելով ևս

գուշակում է կենդանիների կո-

Արեւելքում խաղաղութիւն, շատ ազգերի իրար խառնուիլ և Հռով-

մալեցոց երկրի կողմերում պատե-

րազմներ ու ընդհարում:

Նոր գիսաւոր աստղ: Ապառատութիւն: Պարտեզների պլ-

տուղները կ'իջանան. խոկ երեխաներին՝ կոտորած: Մարդիկ ի-

րանց կկորցնեն, գողեր շատ կ'չալաւնուեն: Հրատի երկնքի տասներկուերորդ և Արեգակի իններորդ

տան մէջ գտնուիլը և Վիշապ է մեծանալ: համաստեղութեան վրայ հակուած

լինելը, ցոյց է տալիս զինուորների միմեանց մէջ տեղի ունեցող

խռովութիւնները, սրով և թրով ընկնելը, փոքրերի և մեծերի մահը. մի թագաւորի լալանի ճանապարհի գրաւելը. նոր թագաւոր

ների երևալը և նոցա բռնութեամբ իշխել ու տիրելը: Լուսաբերի և Փայլածուի դիրքն ևս նշան է՝

ցաւի, նեղութեան, վշտի և ալլ վնասների, ինչպէս ժողովրդի թագաւորից վնաս կրելուն, այնպէս էլ թագաւորին վնաս հասնելը:

Մեր արեգակի նման արեգակ-

1900 թ ու ա կ ա ն ի հ ա մ ա շ- (Նրեակ), Ուրանոս և Պիսիդոն խ ա ր հ ա չ ի ն հ ա ն դ ի ս ի տ ի ե- աստուածներին անդրիններ, որոն- գ ե ր ա կ ա ն հ ա մ ա տ ե ս ի լ պ ա տ- ցից իւրաքանչիւրն իւր մուրակին կ ե ր ը.— Փարիզի հանդիսի հրա- է պահպանում։ Իւրաքանչիւր մո- շալիքների մէջ անշուշտ գլխաւոր լորակի շափը ճիշտ համեմատ տեղը կը բռնի տիեզերքի պանորա- պէտք է լինի ալդ ամբողջ գնտի մը Նրկաթուղով դէպի Արիսեան մեծութեան, որ միննույն ժամա- դաշտը եկող հանդիսատեսների աչ- նակ արեգակի չափն է նեչկայա- քին նախ և առաջ կ'երեւայ մի ցնում։ Սւ որովհետեւ կենդրոնա- վիթխարի շէնք անազին աշխար- կան գնտի տրամագիծն է 50 մե- հացուց գնտի ձևով և 50 մետր տըր, Առանթագինը կլինի—4 մ. տրամագծով։ Այս չաղթահասակ 91, Նրեակինը 3 մ. 18, Ուրանո- զանգուածը նստած կլինի չորեք- սինը 1 մ. 18 և Պիսիդոնինը — 1 կուսի խարսխի (մեքենովթի) վե- մ. 94. Այսպէս նախ ուրիշ բազմա- րաց, որ նույնպէս հաստատուած թիւ ուսումնական տեղեկութիւն- կլինի չորս քանդակագործ սիւ- ներ և 25 մետր երկարութեամբ մատական ձևերով և կամ լոկ նը- կամարների վրայ։ շանայի կերպով, այսինքն տախ- տակներով և ծանուցագիր պի- տակներով։

Այդ հսկայական գունար կ'ձևա- ցնէ տիեզերք. դա կատարեալ կեր- պով կ'պատկերացնէ երկնականա- րը իւր անթիւ աստղերով, իւր խորհրդաւոր չարաշարժ աշխարհ- ներով։ Յերեկը դա մի երկնակա- պոյտ մեծահրաշ գնտի տեսիլ կու- նենայ, իսկ գիշերը՝ մութը իջնե- լու ժամանակ՝ յանկարծ կվառուի անթիւ ճրագներով և կստանայ գիշերուալ սիրուն երկնքի տեսք իւր ցիրուցան շողշողուն աստղե- րով և հոյակապ աստեղատուննե- րով—իրանց ձգրիտ հեռաւորու- թեանց մէջ։ Մեքենովթի չորս ծայրերում կանգնեցուցած են Ա- րամուղը (Առանթագ), Կռոնոս

Մութիերով և պտկաժանիներով, ապա—քարայրի դարն ու նախ- նական մարդկութիւնը, հուսկ լե- թիւններ է գործել երկնային կա- մարում. սկսած մեր նախահայրերի գաղափարներից՝ մինչև նորագոյն զարմանասքանչ գիւտերը—բոլորը կիմանաք։ Նրկնքի հրաշալիքները, աչքին հաղիւ նշմարելի աստղիկ- ները կհանդիսանան ձեր առաջ ապշեցուցիչ ճշգուծեամբ, և այն բոլոր խորհրդաւոր և հեռաւոր եր- կնականամար տիեզերքը՝ կարծես թէ կիջնի, որպէսզի դուք տեսնէք և հասկանաք թէ այդ բոլոր ջոկ- ջոկ մասերը՝ ինչպիսի կատարե- լութեամբ ի մի են միանում։ Աշ- խարհացուցների, կաղապարների, երկնագնացների, լուսանկարների, խորաքանդակների մեծ քանակու- թիւնը, էլ չենք ասում գիտելու չարմարեցուցած ամեն տեսակ գոր- ծիքներն ու սարուածները,—լրա- ցնում են այս ճոխ թանգարանի հարստութիւնը։

Աստղաբաշխական թանգարա- նից ելնելով՝ դուք նստում էք նո- րագոյն ելեքարական շարժուն մե- քենայի մէջ, և ձեր առաջ բաց- լում են նոր սքանչելիքներ. ընդ- երկրեայ տիեզերքից դուք մտնում էք ստորերկրեայ աշխարհը, և կարճ ժամանակում ձեր առաջ կլինթանան երկրի պատմութեան բոլոր պատկերները։ Ահա խաւա- րութեան սկիզբը, առաջին ան- կերպարանութիւնը. ասոր հետե- լում են սիւլուրեան ջրհեղեղների ժամանակն ու քարադարն, լետոյ գալիս են հսկայական սողուններն ու չորորդական խաւը իւր մամ-

գարանը։ Այստեղ կգտնէք ամբողջ պատմութիւն, թէ ինչ ջանքերով մարդս հետզհետէ աշխարհակալու- մութիւններ է գործել երկնային կա- մարում. սկսած մեր նախահայրերի գաղափարներից՝ մինչև նորագոյն զարմանասքանչ գիւտերը—բոլորը կիմանաք։ Նրկնքի հրաշալիքները, աչքին հաղիւ նշմարելի աստղիկ- ները կհանդիսանան ձեր առաջ ապշեցուցիչ ճշգուծեամբ, և այն բոլոր խորհրդաւոր և հեռաւոր եր- կնականամար տիեզերքը՝ կարծես թէ կիջնի, որպէսզի դուք տեսնէք և հասկանաք թէ այդ բոլոր ջոկ- ջոկ մասերը՝ ինչպիսի կատարե- լութեամբ ի մի են միանում։ Աշ- խարհացուցների, կաղապարների, երկնագնացների, լուսանկարների, խորաքանդակների մեծ քանակու- թիւնը, էլ չենք ասում գիտելու չարմարեցուցած ամեն տեսակ գոր- ծիքներն ու սարուածները,—լրա- ցնում են այս ճոխ թանգարանի հարստութիւնը։

Աստղաբաշխական թանգարա- նից ելնելով՝ դուք նստում էք նո- րագոյն ելեքարական շարժուն մե- քենայի մէջ, և ձեր առաջ բաց- լում են նոր սքանչելիքներ. ընդ- երկրեայ տիեզերքից դուք մտնում էք ստորերկրեայ աշխարհը, և կարճ ժամանակում ձեր առաջ կլինթանան երկրի պատմութեան բոլոր պատկերները։ Ահա խաւա- րութեան սկիզբը, առաջին ան- կերպարանութիւնը. ասոր հետե- լում են սիւլուրեան ջրհեղեղների ժամանակն ու քարադարն, լետոյ գալիս են հսկայական սողուններն ու չորորդական խաւը իւր մամ-

մութիւններով և պտկաժանիներով, ապա—քարայրի դարն ու նախ- նական մարդկութիւնը, հուսկ լե- թիւններ է գործել երկնային կա- մարում. սկսած մեր նախահայրերի գաղափարներից՝ մինչև նորագոյն զարմանասքանչ գիւտերը—բոլորը կիմանաք։ Նրկնքի հրաշալիքները, աչքին հաղիւ նշմարելի աստղիկ- ները կհանդիսանան ձեր առաջ ապշեցուցիչ ճշգուծեամբ, և այն բոլոր խորհրդաւոր և հեռաւոր եր- կնականամար տիեզերքը՝ կարծես թէ կիջնի, որպէսզի դուք տեսնէք և հասկանաք թէ այդ բոլոր ջոկ- ջոկ մասերը՝ ինչպիսի կատարե- լութեամբ ի մի են միանում։ Աշ- խարհացուցների, կաղապարների, երկնագնացների, լուսանկարների, խորաքանդակների մեծ քանակու- թիւնը, էլ չենք ասում գիտելու չարմարեցուցած ամեն տեսակ գոր- ծիքներն ու սարուածները,—լրա- ցնում են այս ճոխ թանգարանի հարստութիւնը։

Այս երկրորդ գաւառի ուղեու- թութիւնը վերջացնելով՝ դուք կմանէք կրրորդ գաւառը, որ է—տիեզերացուց։ Ձեր շուրջը արե- ղակնային դրութիւնն է, իսկ դուք երկրագնտի վերայ էք. այդտեղ կարող են 150 մարդ տեղաւորուիլ։ Նրկրագունար՝ կոնական հիմքի վերայ հաստատուած լինելով՝ շատ կամայուկ է պտտում, այնպէս որ միջի մարդիկ չեն զգում այդ շարժումը։ Ձեր գլմաց սփիւռը երկնականամար է պատկերացնում, իսկ որովհետեւ դուք չէք նկա- սում գնտի շարժումը, ձեզ կթուի իբր թէ երկնականամարն է պալա- տում։ Արեգակը կձառապալթէ և լեքտրական լուսի անագին խրձե- րի միջնորդութեամբ, համապա- տասխան հեռաւորութեան վերայ կիալլի լուսինը, իսկ ապա—ան- թիւ անհամար պայծառ աստղեր՝ Այդ գնտի հինգ բոպէի չափ պը- տոյտը հաւասար կլինի 24 ժամե- րին, որով օրերի և ամիսների փոփոխութիւնները՝ մի քանի ժա- մի ընթացքում կկատարուին հան- դիսատեսների առաջ։—Մարդկու- թիւնը շատ դարեր աշխատել է շօշափելի կերպով բացատրել ժո- դովրդեան բազմութիւններին տիե- ղերքի համատեսիլը, բայց այսպէս հանձարեղ կերպով՝ առաջին ան- դամ է կենդանացնում երկնքի մեքենայութիւնը։

IV. Ի Մ Ա Ս Տ Ն Ե Ր

Գեղեցիկ է երեկոն, եթէ մարդ
ցերեկին անց է կացրել առաքի-
նութեան մէջ:

Գեղեցիկ է ծերութիւնը, եթէ ո-
չինչ չէ ապականել մանկութիւնը:
Ամենաազնիւ զարգարանքը պար
զութիւնն է:

Մարդու առաջին առաքինու-
թիւնը՝ իր անձը հայրենիքին զո-
հելն է:

Հայրենիքի համար մեռնելը՝
նշանակում է մի գեղեցիկ մահով
իրան անմահացնել:

Հայրենիքի ծուխն անգամ ճըշ-
մարիտ հայրենասէրին քաղցր և
ախորժելի է թւում:

Որդին շատ պարտք ունի վճա-
րելու ծնողներին՝ նոցա իր գոյու-
թեան սկզբնապատճառը լինելու
համար: Բայց աւելի հայրենիքին
որի համար ծնում է:

Հայրենասիրութիւնը այնպիսի
մի տենդ է, որ իւր ցնցումների
միջոցին չաղթում է բնութեանը:

Ոչինչ բան այնքան քաղցր չէ,
որքան հայրենիքի սէրը:

Ոչինչ բան փափաղելի չէ, որ-
քան հայրենիքում ապրել և մեռ-
նելը:

Ոչինչ բան այնքան հաւատա-
րիմ բարեկամ չէ մեզ, որչափ լաւ
գրքերը:

Ուսումն մի անհրաժեշտ պա-
հանջ է, սակայն նրա բանալին
աշխատասիրութիւնն է:

Շատերը ցանկանում են ամեն
բան զիտենալ, բայց քչերն են,
որ կամենում են սովորել:

Ամենավատթար բռնակալը և
րես տուած երեխան է:

Ամենաբազաւորը նա է, ով ի-
րա զրութիւնից գոհ է:

Միայնութիւնն աշխատողի հա-
մար բարիք է, անգործի համար
տանջանք:

Բարերարի մահուան համար ա-
ւելի ափսոսում են՝ քան ցաւում:

Մարդիկ անցեալը մոռանալով
են ապրում:

Ամեն բանում ծայրահեղ չափա-
զանցութիւններից զգուշացիր:

Բժիշկների լանցանքը մեծ մա-
սամբ հողով է ծածկուում:

Գինետան մէջ մեծացող գինե-
մոլը, հիւանդանոցումն է մեռնում:

Մտերմութիւնը նուազում է, երբ
մէկը երջանիկ է, իսկ միւսը տա-
րաբաղդ:

Իսկական երջանկութիւնը գո-
հունակութեան մէջ է:

Բարեկամդ կ'տայ իր աւելցածից,
իսկ պարտաճանաչ կ'ինդ՝ սրտիցը:

Սիրան աւելի շուտ է եփում

քար կտրում հարստութեան մէջ,
քան ձուն եռացող ջրում:

Ուրիշներին միշտ ներեցէք, իսկ
ձեզ ոչ երբէք:

Սիրահարուածը—կաթ է, նշան-
ուածը—իւղ, իսկ կ'ինը—թան:

Կանանց իրոստեան պատճառը՝
մեծամտութիւնն է:

Մի որեէ մարդու պատճելու հա-
մար նրան, անղղամ կ'նոջ հետ կա-
պիր. այդ բաւական է նրան մին-
չև իր կեանքի վերջը:

Այն մարդիկ, որոնց կարելի է
Այն մարդիկ, որոնց կարելի է
մատին փաթաթել՝ չաճախ աւելի
վտանգաւոր են քան կարծուում է.
Կարելի չի լինում նոցա կրկին
չեա անել:

Խելօքը հիանում է միայն այն
բանի վերայ, ինչ որ հասկանում
է. չիմարն այն բանի՝ ինչ որ չի
հասկանում:

Գեղեցիկ բան է սեփական աշ-
խատանքով բազղ ձեռք բերե-
լը, բայց առաւել զովելի՝ անբաղ-
ղութեան զիմանալը:

Բաւական է, որ ապերախտ չեն
գտնուել դէպի քեզ՝ կարող ես ա-
սել, թէ երախտագէտ են եղել:

Սրիկային ցոյց տուած զութը
գողութիւն է պատուաւոր մարդ-
կութեան նկատմամբ:

Խիղճը բարույ օրէնքն է. օրէն
քը վատութեան խիղճը:

Թշնամիների դէմ տաճած ասե-
լութիւնը նոցա աւելի քիչ է վնա-
սում քան մեզ:

Շատ տէրեր բռնակալ չէին լի-
նի, եթէ նոցա հպատակները ըս-
տրուկներ չլինէին:

Կոպիտը սիրում է միշտ ճշմար-
տութեան զրօշակի տակ ծածկուիլ:

Խելօք մարդը թողնում է, որ
կ'ինը վերջին խօսքն ասէ, բայց
գործի մէջ տղամարդ է մնում:

Ինչ որ մեծերի համար փառա-
սիրութիւն է՝ սնտիառութիւն է
փոքրերի համար:

Շատ գործ կատարելու ամենից
կարճ ճանապարհը՝ միեւնոջն ժա-
մանակ միայն մէկ գործ տեսնելն է:

Լաւ խրատներն ու չար օրի-
նակները մէկ ձեռքով շինում են,
միւսով քանդում:

Ոչ մի բան այնքան ճարտասան
չէ, որքան դադաղը:

Անկեղծութիւնը և ճշմարտու-
թիւնը ամեն առաքինութեանց
հիմքն են:

Կեանքը շատ կարճ կ'լինէր, եթէ
չուր նրա տեղութիւնը չերկա-
րացնէր:

Ոչ ժամանակը և ոչ թշուառու
թիւնը մեր սրտի բարեկամը չի-
շատակը չպէտք է ջնջեն:

Սիրոյ իսկական հիմքը ճշմար-
տութիւնն է: Անմիտ սէրը սէր չէ:

Սիրոյ մէջ իւրաքանչիւր ար-
գելք միայն զրգում է նրան:

Աղջկայ կոչումն է համեստու-
թիւն, խաղաղութիւն, քաղցրու-
թիւն և պարզութիւն:

Ամենատղեղ կ'նօջն անգամ եթէ
ասես գեղեցիկ է՝ կ'խենթանայ:

V. Բ Ա Ժ Շ Կ Կ Ա Ն

Ուտնառութեամբ Բթացաւով (Պագաղրա) հիւանդներին երկաթով զիրով ճանապարհորդելը առհասարակ բուժարար ազդեցութիւն է անուամբ: Եւ իրօք այդպիսի հիւանդները, ինչպէս վկայում է անդղիացի բժշկի մէկը-մի օր երկաթուղով

ճանապարհորդելուց լետոյ շատ թեթևութիւն են զգում: Այս հանջամանքը աչքի առաջ ունենալով, վերոյիշեալ բժիշկը այնպիսի մի աթոռ է հնարել, որ պէտք է միշտ սահելու և շարժողութեան մէջ լինի: Այդ աթոռի վրայ նստողը եթէ առողջ սարգ է սիրտն է խառնում, իսկ եթէ ոտնառութեամբ հիւանդ, կարճ ժամանակից լետոյ իր ցաւերից թեթևանում է, ախորժակը բացում և հանգիստ քնում:

Կազմուածքը պնդացնելու համար. — պէտք է 15 դուլ (վեզրօ) գետի ջուր վերցնել և մէջն խառնել, տասն գրուանքայ պղնձի խարտուղք, երկու գրվան մաքրած ծծումբ, երկու գրվ. բորակ (սելիտրա) և կէս գրվ. արջասպ (սպոթի կուպարոս): Այս բոլոր կէս ժամ շարունակ խառնելու և պարզեցնելուց լետոյ, որպէս սառն լուգարան, գործածելու է:

Ուտքերի լոգնելու դէմ. — տաշտում ածած գոլ ջրին, մի քիչ ձեծած շիբ խառնել, որի մէջ ուքերը պէտք է այնպէս դարսել, որ միայն եղունգները շորմնան և այդպէս 10—15 րոպէ պահել:

Ջրգողութեամբ. — (վոդեանկալ) հիւանդներին կծոխուրի (բարբարիս) տերեւերից պատրաստած թմրոցը լաւ է օգնում:

Լերդի. — (պեչեհնի) հիւանդութեամբ տանջուողներին օգտակար է օրը երկու անգամ 20—30 րոպէ շարունակ, սերտ աղաջրով հաստ կտաւը (պալաանօ) թրջած հարել:

Ուտքերի կոշտերի (մաղօլ) դէմ եղած հնարքներից մինն է մոմի ճրագուն է, որը հաւասար քանակութեամբ մաղած կաւիճով խառնած, պէտք է շորի կտորին քսել և կոշտերին դնել: Բացի սրանից կոշտերը շատ հեշտութեամբ անհետանում են, եթէ կոշտի մեծութեամբ, թունդ քացախի մէջ 3—4 օր թրջած հասարակ սոխի կտոր դնուի կոշտի վրայ:

Գինեմուլութեան դէմ. — հետ, որը հակալարակուող լաւ է հաւատանք մի գերմանացի կութիւն ունի: Գերմանիայում բժշկի, խնձորը այնպիսի մի շատ կատարած քննութիւնից լաւ կութիւն ունի, որ եթէ գինեմուլութեան հետ, որ սապնաջուրն ևս ամեները շատ ուտեն, ոպելից խընասաստիկ հակամիկրոբային հըմիչքներ գործածելու ախորժանարքներից պակաս չէ ներգորկը կորցնում են: Այս նկատածում, հարնքի և խտերի միկուած է Ռուսաստանում, ևս որ քորներին սպանելում:

տեղ շատ կախարդներ և գիւղական ինքնակոչ հաքիմներ, այս փոշտում են արդեօք միջոցը գործադրում են որպէս ծանր հիւանդները: Բժիշկ գինեմուլութիւնից հեշտ ազատուելու իսկական միջոց:

Ուտքերը տաքացնելու հնարք. — Այս հնարքը Բրիտանական զինուորներն են գտել, որոնք է որ մարդիկ միմեանց փոշտալիս հետեակ կերպիւ են գործադրում «առողջութիւն» են ասում: Տէլիօր — կատարում: Պէտք է ոտքը բարձրացնել և ծնդան տակը ոտքով լսիել. որից լետոյ անմիջապէս ժամանակներից սկսած, ժողովրդի չաշտնում է վերելից դէպի ոտքի հաւատալիքը ծանր հիւանդութեանց ժամանակ չը փոշտալը, պէտք է վերագրել, հիւանդի ջըղալին դրութեան թուլութեանը:

Ալրոողնիւթերից ալրուածներին, կտաւատի ձէթը (ЖЕНО-НОЕ МАСЛО) շուտ է առողջացնում:

Հասարակ սապնի թանաքադին շատ կութիւն ունի, որ կարող է սպանել զանազան թունաւոր միկրոբներ: Ինչպէս և քննութիւնից երևացնարք, չէ կարող հաւասարուել և որ 5 մոս եռացրած սրճից, Հարոնհամեմատուել հասարակ սապնի քի բացիլը 2—3 օրում չքա-

Ուտքերը տաքացնելու հնարք. — Այս հնարքը Բրիտանական զինուորներն են գտել, որոնք է որ մարդիկ միմեանց փոշտալիս «առողջութիւն» են ասում: Տէլիօր — կատարում: Պէտք է ոտքը բարձրացնել և ծնդան տակը ոտքով լսիել. որից լետոյ անմիջապէս ժամանակներից սկսած, ժողովրդի չաշտնում է վերելից դէպի ոտքի հաւատալիքը ծանր հիւանդութեանց ժամանակ չը փոշտալը, պէտք է վերագրել, հիւանդի ջըղալին դրութեան թուլութեանը:

Ալրուածներին, կտաւատի ձէթը (ЖЕНО-НОЕ МАСЛО) շուտ է առողջացնում: Ինչպէս և քննութիւնից երևացնարք, չէ կարող հաւասարուել և որ 5 մոս եռացրած սրճից, Հարոնհամեմատուել հասարակ սապնի քի բացիլը 2—3 օրում չքա-

նում է—10 մաս սրձի թրմոցի մէջ. կարմիր քամու (բոժա) բացիլը օր ու գլշերուայ մէջ. Խոլի-բայի բացիլը մաքուր սրձի մի մաս թրմոցի մէջ 7—8 ժամից կորչում է. և եթէ այդ բացիլը 30 մաս սրձի թրմոցի մէջ լինի դրուած, կէս ժամից բուլբուլին ոչնչանում է:

Սրձի այս օգտակարութիւնը, նրա այրող նիւթերիցն է, որը ստացում է բովելիս:

Մարմնի վրայ, սաստիկ քորի հետ չաչտնուած կարմիր բծերը, որոնք նմանում են աւելի ջրածաղկի և մարմնի մորթից քիչ բարձր են երևում: Այդ տեղերը բօրի (բօրնի) լուղով մի քանի անգամ քսելուց, երկու օրից լետույ, ամբողջպէս ցաւն անհետանում է և այդ նիւանդութիւնը անվերադառնալի անցնում:

Կանանց ամսական հոսման կապվելը. եթէ առաջացել է ցրտից և հոգեկան լուգմունքից պէտք է փորին տաք փաթեթ (կոմպրէս)՝ և ոտքերը տաք աղաջրի մէջ դնել: Բացի դրանից լաւ է ներգործում և հետեւալ խոտերից կազմած թրմոցը (նաստօճի) 2 ունց. Մեղրախոտ (մելիսէի) և կէս ունցի երիցուկ (բամաշկայ), որոնք իրար խառնելուց լետույ մի թէլի գդալ մի բաժակում (չաշկայ) թրմոց պէտք է դնուի և առաւօտ երեկոյ մի-մի բաժակ խմուի:

Քրտինքը իբրև թույն.— Նորագոյն գիտնական փորձերը և մանաւանդ Լիօնի պրօֆէսոր Արլօնի հետազոտութիւնները ցոյց են տալիս, որ մարդու քրտինքը բաւական թիւնաւոր նիւթեր է պարունակում իր մէջ: Երբ մարդու թարմ քրտինքը մտցնում են կենդանիների երակների մէջ, նրանք կամ մեռնում են երեք օրուայ ընթացքում, կամ հիւժուում են և մի քանի ժամանակից լետույ մաշւում մեռնում: Հետազոտութիւնները ցոյց են տալիս, որ ֆիզիքական ծանր աշխատութիւնից լետույ հաւաքած քրտինքը 25 և նույն իսկ 30% աւելի թունաւոր է, քան սովորական քրտինքը: Աւելի թունաւոր է նույնպէս այն քրտինքը, որ դուրս է գալիս մրսելուց լետույ, իսկ, ընդհակառակը, արուեստական կերպով առաջ բերած քրտինքը պակաս թունաւոր է լինում:

Ծխողներուն.— Պարիզի հիւանդանոցներուն մէջ եղած անթիւ հիւանդներու վէրքերուն դարմանումին գործածուած փոխուելու համար բարակ ու նուրբ կտաւեղէններն, ազոտոտուելուց ու գարշահոտուելուց վերջը կ'ապանեխուին ու սիգարի թղթի մեծ գործարանատէրերու կը վաճառուին՝ մեծ մասամբ սիգարի թղթի գործածութեան համար: Է՛հ նրբաճաշակ ծխողներ, ձեր սիգարները ծխած ժամանակ այդ եթէ կուզէք մտաբերեցէ՛ք:

ԿԱՆԱՆՅ ՅՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԾՆՆԳԵԱՆ ՕՐԱՅՈՅՅԸ

Վերջին գաշտանը եթէ եղել է	Ծնունդը լինելու է	Վերջին գաշտանը եթէ եղել է	Ծնունդը լինելու է	Վերջին գաշտանը եթէ եղել է	Ծնունդը լինելու է	Վերջին գաշտանը եթէ եղել է	Ծնունդը լինելու է
Յունվար 1	Փետրվար 9	Մայիս 5	Փետրվար 9	Մայիս 5	Փետրվար 9	Մայիս 5	Փետրվար 9
» 5	» 14	» 10	» 14	» 10	» 14	» 10	» 14
» 10	» 19	» 15	» 19	» 15	» 19	» 15	» 19
» 15	» 24	» 20	» 24	» 20	» 24	» 20	» 24
» 20	» 29	» 25	» 29	» 25	» 29	» 25	» 29
» 25	» 34	» 28	» 34	» 28	» 34	» 28	» 34
» 28	» 39	» 1	» 39	» 1	» 39	» 1	» 39
» 5	» 44	» 5	» 44	» 5	» 44	» 5	» 44
» 10	» 49	» 10	» 49	» 10	» 49	» 10	» 49
» 15	» 54	» 15	» 54	» 15	» 54	» 15	» 54
» 20	» 59	» 20	» 59	» 20	» 59	» 20	» 59
» 25	» 64	» 25	» 64	» 25	» 64	» 25	» 64
» 28	» 69	» 28	» 69	» 28	» 69	» 28	» 69
» 5	» 74	» 5	» 74	» 5	» 74	» 5	» 74
» 10	» 79	» 10	» 79	» 10	» 79	» 10	» 79
» 15	» 84	» 15	» 84	» 15	» 84	» 15	» 84
» 20	» 89	» 20	» 89	» 20	» 89	» 20	» 89
» 25	» 94	» 25	» 94	» 25	» 94	» 25	» 94
» 28	» 99	» 28	» 99	» 28	» 99	» 28	» 99
» 1	» 4	» 1	» 4	» 1	» 4	» 1	» 4
» 5	» 8	» 5	» 8	» 5	» 8	» 5	» 8
» 10	» 12	» 10	» 12	» 10	» 12	» 10	» 12
» 15	» 17	» 15	» 17	» 15	» 17	» 15	» 17
» 20	» 22	» 20	» 22	» 20	» 22	» 20	» 22
» 25	» 27	» 25	» 27	» 25	» 27	» 25	» 27
» 28	» 31	» 28	» 31	» 28	» 31	» 28	» 31
» 1	» 35	» 1	» 35	» 1	» 35	» 1	» 35
» 5	» 39	» 5	» 39	» 5	» 39	» 5	» 39
» 10	» 43	» 10	» 43	» 10	» 43	» 10	» 43
» 15	» 47	» 15	» 47	» 15	» 47	» 15	» 47
» 20	» 51	» 20	» 51	» 20	» 51	» 20	» 51
» 25	» 55	» 25	» 55	» 25	» 55	» 25	» 55
» 28	» 59	» 28	» 59	» 28	» 59	» 28	» 59
» 1	» 63	» 1	» 63	» 1	» 63	» 1	» 63
» 5	» 67	» 5	» 67	» 5	» 67	» 5	» 67
» 10	» 71	» 10	» 71	» 10	» 71	» 10	» 71
» 15	» 75	» 15	» 75	» 15	» 75	» 15	» 75
» 20	» 79	» 20	» 79	» 20	» 79	» 20	» 79
» 25	» 83	» 25	» 83	» 25	» 83	» 25	» 83
» 28	» 87	» 28	» 87	» 28	» 87	» 28	» 87
» 1	» 91	» 1	» 91	» 1	» 91	» 1	» 91
» 5	» 95	» 5	» 95	» 5	» 95	» 5	» 95
» 10	» 99	» 10	» 99	» 10	» 99	» 10	» 99
» 15	» 4	» 15	» 4	» 15	» 4	» 15	» 4
» 20	» 8	» 20	» 8	» 20	» 8	» 20	» 8
» 25	» 12	» 25	» 12	» 25	» 12	» 25	» 12
» 28	» 16	» 28	» 16	» 28	» 16	» 28	» 16
» 1	» 20	» 1	» 20	» 1	» 20	» 1	» 20
» 5	» 24	» 5	» 24	» 5	» 24	» 5	» 24
» 10	» 28	» 10	» 28	» 10	» 28	» 10	» 28
» 15	» 32	» 15	» 32	» 15	» 32	» 15	» 32
» 20	» 36	» 20	» 36	» 20	» 36	» 20	» 36
» 25	» 40	» 25	» 40	» 25	» 40	» 25	» 40
» 28	» 44	» 28	» 44	» 28	» 44	» 28	» 44
» 1	» 48	» 1	» 48	» 1	» 48	» 1	» 48
» 5	» 52	» 5	» 52	» 5	» 52	» 5	» 52
» 10	» 56	» 10	» 56	» 10	» 56	» 10	» 56
» 15	» 60	» 15	» 60	» 15	» 60	» 15	» 60
» 20	» 64	» 20	» 64	» 20	» 64	» 20	» 64
» 25	» 68	» 25	» 68	» 25	» 68	» 25	» 68
» 28	» 72	» 28	» 72	» 28	» 72	» 28	» 72
» 1	» 76	» 1	» 76	» 1	» 76	» 1	» 76
» 5	» 80	» 5	» 80	» 5	» 80	» 5	» 80
» 10	» 84	» 10	» 84	» 10	» 84	» 10	» 84
» 15	» 88	» 15	» 88	» 15	» 88	» 15	» 88
» 20	» 92	» 20	» 92	» 20	» 92	» 20	» 92
» 25	» 96	» 25	» 96	» 25	» 96	» 25	» 96
» 28	» 100	» 28	» 100	» 28	» 100	» 28	» 100
» 1	» 4	» 1	» 4	» 1	» 4	» 1	» 4
» 5	» 8	» 5	» 8	» 5	» 8	» 5	» 8
» 10	» 12	» 10	» 12	» 10	» 12	» 10	» 12
» 15	» 16	» 15	» 16	» 15	» 16	» 15	» 16
» 20	» 20	» 20	» 20	» 20	» 20	» 20	» 20
» 25	» 24	» 25	» 24	» 25	» 24	» 25	» 24
» 28	» 28	» 28	» 28	» 28	» 28	» 28	» 28
» 1	» 32	» 1	» 32	» 1	» 32	» 1	» 32
» 5	» 36	» 5	» 36	» 5	» 36	» 5	» 36
» 10	» 40	» 10	» 40	» 10	» 40	» 10	» 40
» 15	» 44	» 15	» 44	» 15	» 44	» 15	» 44
» 20	» 48	» 20	» 48	» 20	» 48	» 20	» 48
» 25	» 52	» 25	» 52	» 25	» 52	» 25	» 52
» 28	» 56	» 28	» 56	» 28	» 56	» 28	» 56

VI ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

Մարդու կազմուածքի համար կանանչէղեների նշանակութիւնը. - ճակնդեղը (սվէկլա) և կարտոփը ծովագնացներին օգտաւէտ է սկորբութ հիւանդութիւնից զերծ մնալու համար. սպանախը - շամինը սակաւ լիմոնի արիւն ունեցողներին նիախուրը, հիւանդը զգալի փոփոխութիւն է մաղղանոսը - կարօնը մարսողութեան օգնում է և ջղերը զրգուում: հաճուքով ծծում են լիմոնի կտորիսկ մի քանի տեսակ աղցաններ (սալատ) ջղերը հանգստացնող են:

Քորսէի (Կորդէտ) պատճառած աղէտները. - Քորսէն կը պատճառէ կրծքի տձևութիւն, ողնասիւնի թոքախտ (mal de Pott), թոքախտ, ստամոքսի լայնութիւն, լեարդի մեծութիւն, լեարդի դէպի վար ցածնալը (guotte), երկկամունքի հիւանդութիւն, (albuminurie), քարային հիւանդութիւն, շնչարգելութիւն, (embhyseme), սրտի բարախում, սրտի հիւանդութիւն, արեան շրջանի խանգարում եայլն, եայլն:

Լիմոնի հեղուկի ազդեցութիւնը զիֆտէրիտ հիւանդութեան վրայ. - Կեօնիսբերգի առողջապահական գիտութեան ղոքտոր Լազերը, վերջին ժամանակներս մի շարք փորձեր արել զիֆտերիտով հիւանդների վրայ. ի միջի ալլոց երեկեցաւ, որ լիմոնի հեղուկն ընդունելոց քնոց արիւն ունեցողներին նիախուրը, հիւանդը զգալի փոփոխութիւն է մաղղանոսը - կարօնը մարսողութեան օգնում է և ջղերը զրգուում: հաճուքով ծծում են լիմոնի կտորիսկ մի քանի տեսակ աղցաններ (սալատ) ջղերը հանգստացնող են:

Կեօնիսբերգի առողջապահական գիտութեան ղոքտոր Լազերը, վերջին ժամանակներս մի շարք փորձեր արել զիֆտերիտով հիւանդների վրայ. ի միջի ալլոց երեկեցաւ, որ լիմոնի հեղուկն ընդունելոց քնոց արիւն ունեցողներին նիախուրը, հիւանդը զգալի փոփոխութիւն է մաղղանոսը - կարօնը մարսողութեան օգնում է և ջղերը զրգուում: հաճուքով ծծում են լիմոնի կտորիսկ մի քանի տեսակ աղցաններ (սալատ) ջղերը հանգստացնում է, որ իրեն աջողուել է բուրոյին առողջացնել մի քանի հոգի:

Հոգի ազդեցութիւնը ատմների վրայ. - Dr. Pëse երկար տարիների ընթացքում ուսումնասիրել է երկրիս մակերեսի վրայ մարդուս ատամների վրայ ունեցած ազդեցութիւնը և եկել է այսպիսի եզրակացութեան, որ որքան խմելու ջուրը խիտ լինի, որքան հոգը հարուստ լինի կրալին և մագնեզիալի բաղադրութեամբ, այնքան պինդ ու առողջ կլինին ատամները. ընդհակառակը որքան քիչ ջուր լինի խմելու ջուրը, և որքան

քիչ սպարունակէ իւր մէջ կիր ունենալիս, այնքան էլ վատ են լինում ատամները: Dr. Pëse: իւր հետազոտութիւնները կատարել է վերջացնելու դէպքումն էլ՝ 9 ամօա 20,000 նորակոչ զինուորների վրայ: Նրա քննութեանց եզրակացութիւնները հաստատում է նոյնպէս ատամնաբույժ Գ. Ֆորբերգը: Շվեյցարում ատամների հետազոտութիւնը կատարուել է ամբողջ երկրում: Այնտեղ նոյնպէս երեւցել է, որ փչացած ատամների տակոը կախուած է խմած ջրի մէջ պարունակուած կրի ու նրա խտութեան քանակից:

Հեծանիւների գնացքի ազդեցութիւնը սրտի վրայ. - Հեծանիւների անհաւասար գնացքը խիստ վատ ազդեցութիւն է անում սրտին, որի չափազանց ձգուած դրութիւնը երևում է սրտի բարախումից, իսկ ժամանակի ընթացքում կ'զարգանայ նաև սրտի աճումը: Մի քանի ժամանակ առաջ «The British Medical Journal»-ը հաղորդեց, թէ Ֆրանսիայում կալին մի քանի նշանաւոր հեծանուաւորներ, որոնք զինուորագրութեան համար անպէտք համարուեցին սրտի ցաւի խիստ զարգացման պատճառով՝ չիշեալ մարմնամարզութեան ազդեցութիւնից: Ինչո՞ւն է մէջ բերում լրագիրը, թէ երբեմն պատահել է, որ հեծա-

նուաւորի զարկերակը խփելիս է եղել մի րոպէում 120 անգամ, և հեծանուով մարմնամարզութիւնը վերջացնելու դէպքումն էլ՝ 9 ամօա 20,000 նորակոչ զինուորների վրայ: Նրա քննութեանց եզրակացութիւնները հաստատում է նոյնպէս ատամնաբույժ Գ. Ֆորբերգը: Շվեյցարում ատամների հետազոտութիւնը կատարուել է ամբողջ երկրում: Այնտեղ նոյնպէս երեւցել է, որ փչացած ատամների տակոը կախուած է խմած ջրի մէջ պարունակուած կրի ու նրա խտութեան քանակից:

Գեղեցկութիւնը թարմ պահելու պարզ միջոց. - Աշխարհիս ամենագեղեցիկ կանանցից մէկն էր Վիանա դը-Պուազիէ - Ֆրանսիացոց Հենրիկոս 2-րդ թագաւորի սիրելի դեղեցկուհին, որ ապրում էր մեզանից 350 տարի առաջ և կրում էր հերցոգուհի de Valentinois տիտղոսը: Պատմում են, որ նա իւր արտաքին կուսական թարմութիւնը պահպանել էր և լաւ ձի հեծնող էր մինչև 66 տարեկան հասակը: Ժամանակակիցները նրա մասին լուրեր էին տարածում, թէ նա իւր գեղեցկութիւնը պահպանելու համար ինչ-որ խառնուրդներից կաղմուած մի գաղտնի միջոց ունի. իսկ սնտիապաշտները կամ նախանձոտ կանայք նրան մեղադրում էին, թէ նա չարաբերութիւն ունի գեւորի հետ, որոնց՝ իւր հրաշալի գեղեցկութիւնը պահպանելու փոխարէն՝ պէտք է իւր հոգին տալ: Ինչո՞ւն էր կալանում իսկապէս այդ բանի գաղտնիքը՝ ինքը Վիանա - դը-Պուազիէն ոչ ոքին չէր լայտնում: Այդ մասին իմանում էր

միայն նրա վարսավիր՝ զեղազործ
Ուղարը, բայց գեղեցկուհու կեն-
դանութեան միջոցին, այդ մասին
լամառ կերպով լուում էր: Գիա-
նայի մահուանից յետոյ նա հետե-
ւեալն ասաց. «Սա, Ուղարս, զեղա-
զործս, վիրաբոյժս և անուշահոտ
խոտ ցանուի, օձերի խածելուց ան-
խուզեր ծախողս՝ արդ չարտարարում
եմ պատուովս, խղճովս և իմ սի-
րասուն տիրուհու madame Գիանա
դը-Պուադիէի, de Valentinois հեր-
ցոգուհու սուրբ չիշատակով, որ
միակ գաղտնի միջոցը, որ նա
գործ էր անում մինչև 72 տարե-
կան հասակը իւր առողջութիւնը,
գեղեցկութիւնը և ջանքութիւնը
պահպանելու համար, — անձրեի
ջուրն էր: Ճշմարտապէս պնդում
եմ, որ ամբողջ աշխարհում ուրիշ
գրում արիւնի աւելանալ է առա-
ալ միջոց չկայ, որ անընդհատ
ջանում: Ինչպէս և մեծ մա-
զործ անուի լուացուելու, լողա-
նալու և նպատակաւարմար լինի
հատ և անչափ մտաւոր զբաղ-
կաշին փափուկ և ճկուն պահպա-
նելու համար, երեսի գոյնը՝ աւե-
լի մաքուր և գեղեցկութիւնը ա-
մենակատարեալ անելու համար,
քան թէ—անձրեի ջուրը»:

Կիսահոում եփած և խո-
րոված մսի վնասակարութե-
թիւնը հաստատում է բժիշկ
Վալէնը, որը և խորհուրդ է տալիս
իրենց առողջութիւնը գնահատող
մարդկանց, որ նոքա արիւնոտ և
կարգին չհեփուած ու չխորոված
մսից զգուշանան, որ անչափ վը-
նասակար է:

Հասարակ ծխախոտի (մա-
խորկայ) օգտակար չատկու-
թիւնը. — ծխախոտը օձերի խը-
լուրդների և մկների դէմ շատ
լաւ միջոց է: Եւ եթէ խոտի վրայ
գիշերողի բոլորի շուրջը ծխա-
խոտ ցանուի, օձերի խածելուց ան-
խուզ կ'մնայ: Այս միջոցով կարե-
լի է, այդինքնում խլուրդների,
օձերի և մկների լաճախած տե-
ղերը նա և նրանց կրծեւրց և
վնասելուց ազատ պահել:

Անքնութեան դէմ. — բը-
ժիշկ Գամոնը, անքնութեան
պատճառ համարում է, այն ա-
մեն միջոցները՝ որոնցով ուղե-
ւեմ, որ ամբողջ աշխարհում
ուրիշ գրում արիւնի աւելանալ է
առա-
ալ միջոց չկայ, որ անընդհատ
ջանում: Ինչպէս և մեծ մա-
զործ անուի լուացուելու, լողա-
նալու և նպատակաւարմար լինի
հատ և անչափ մտաւոր զբաղ-
կաշին փափուկ և ճկուն պահպա-
նելու համար, երեսի գոյնը՝ աւե-
լի մաքուր և գեղեցկութիւնը ա-
մենակատարեալ անելու համար,
քան թէ—անձրեի ջուրը»:

Քունը, մարդու ամենաբարե-
բար պարգևն է, նա բժշկում է,
թարմացնում, կազդուրում կազ-
մուածքը, ներգործելով զուար-
թացնում և հողին: Մարդուց քունը
խլել նշանակում է կեանքից
զրկել: Օգտակար են կաթը և
հասարակ սննդարար կերակուր-
ներ, սենեակում մաքուր օդ ա-
ռանց աղմուկի և հողեկան հանգս-
տութիւն:

VII. Հ Ո Փ Ե Բ Ա Ն Կ Ա Ն

Յանցաւորների աչքերի
գոյնը. — Պետերբուրգի գանգա-
ւախական ինստիտուտի պրոֆ.
կարլովը քննեց այն հարցը, թէ
կան վշտերից 311—13% սիրա-
ւանցաւորների աչքերի գոյնից կա-
հարուելուց 306—13% կատա-
րելի է արդեօք որոշել լանցադո-
ծութեան տեսակը և երեաց որ
ամեն մի տեսակ լանցաւոր ունի
և իւր աչքերի աւանձին գոյնը. —
օրինակ մարգասպանների և գողե-
րի աչքերի գոյնը շաղանակազոյն
փառամոլութիւնից 282—12%
12% կեանքից զգուելուց 237—
10% խղճի խալթից 134—135
—5% ծուլութիւնից 56—2%
փառամոլութիւնից 54—2%
թրղ-
է, իրանց հաւատարմութիւնն ի
թախաղից 44—1% աշխատան-
ւարն գործ դնողներինը—կինամո-
նագոյն, շրջմոլիկներինը (բրօ-
ղեազա)—կապտազոյն է: Ան և խա-
ժակ (գալուբոյի) աչքունեցողների
մէջ լանցաւորների շատ քիչ կան:

Մարդիկ աւելի սրժա-
մին են մեռնում. — Այս հար-
ցով հետաքրքրուեցան Անգլիա-
ցոց, ամերիկացոց և գերմանա-
ցոց գիտնականները: Գրանց քըն-
նութիւնից լատնուեցաւ, որ մար-
դիկ աւելի մեռնում են առաւօտ-
ուայ 4—7 ժամ: Գլխողով քաղա-
քի 13000 մեռածներից մեծ մասը
մեռել էին 4—10 ժամերին առա-
ւօտեան, իսկ Բերլինում 57000
մեռածներից մեծ մասն 4—7 ժա-
րին էին հողին աւանդել:

Ինքնասպանութիւններ
լինում են. — Ընտանեկան վըշ-
տերից 361 դէպք. — 15% նիւթա-
կան վշտերից 311—13% սիրա-
ւանցաւորների աչքերի գոյնից կա-
հարուելուց 306—13% կատա-
րելի է արդեօք որոշել լանցադո-
ծութեան տեսակը և երեաց որ
ամեն մի տեսակ լանցաւոր ունի
և իւր աչքերի աւանձին գոյնը. —
օրինակ մարգասպանների և գողե-
րի աչքերի գոյնը շաղանակազոյն
փառամոլութիւնից 282—12%
12% կեանքից զգուելուց 237—
10% խղճի խալթից 134—135
—5% ծուլութիւնից 56—2%
փառամոլութիւնից 54—2%
թրղ-
է, իրանց հաւատարմութիւնն ի
թախաղից 44—1% աշխատան-
ւարն գործ դնողներինը—կինամո-
նագոյն, շրջմոլիկներինը (բրօ-
ղեազա)—կապտազոյն է: Ան և խա-
ժակ (գալուբոյի) աչքունեցողների
մէջ լանցաւորների շատ քիչ կան:

Բաղդաւոր ամուսնութեան
օրացուց. — Ծրանախական մի քանի
գիտնական հետախոյզների կարծիքով
ամուսնութեան համար գոյութիւն ու-
նին թէ բաղդաւոր և թէ անբաղդ
երկու նրանց զխողութիւնների համա-
ձայն, ամենից ամելի բաղդաւոր և
հաճելի օրեր պէտք է համարել՝

Յունուարի	1, 3, 10, 19 և 21	ը.
Փետրուարի	1, 3, 10, 10 , 21.	
Մարտի	3, 5, 12, 20 , 23.	
Ապրիլի	2, 4, 12, 20 , 22.	
Մայիսի	2, 4, 12, 20 , 23.	
Յունիսի	1, 3, 11, 13 19 և 21.	
Յուլիսի	1, 3, 12, 19 և 21.	
Օգոստոսի	2, 11, 18, 20 , 30.	
Սեպտեմբ.	1, 9, 16, 23 , 28.	
Հոկտեմբ.	1, 8, 15, 17, 27 և 29.	
Նոյեմբերի	5, 11, 13, 22, և 25.	
Դեկտեմբ.	1, 8, 10, 19, 23 և 29.	

VIII. ԳԻՒՏ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍ

Ոտով ճանապարհորդութիւն ծովի վրայ.— Ոմն միտեր Օլ'Պրիւ պատրաստում է Բոստոնից Ատլանտեան ուղիւնոսի վրայով անցնել դէպի Հաւր: Նա այդ քանի համար հնարել է ջրագնաց կօշիկներ, որոնք ունին 1 1/2 մետր բարձրութիւն և շինուած են կաշուց ու փայտից: Կօշիկների կողքերից ամրացրած են առանձին շարժական թիակներ, որոնք պահպանելու են ոտաւորին՝ ջրի երեսին: Կօշիկների տակը եղնուփայտից է, որ ծնկների մօտ ամրանում է կառուցուած կապերով: Արանք պահպանելու են կօշիկները ջուր ծծելուց: Միտեր Օլ'Պրիւի ճանապարհորդական շորերը նոյնպէս ջուր չ'ծծող կառուցուած տրիկոյից են լինելու: Խիզախ ճանապարհորդին ուղեկցելու է իւր քարեկամ միտեր Անգրը մի առաջատար նաւով: Կարծում են, որ նա Բոստոնից մինչև Հաւր եղած տարածութիւնը, որ 4800 կիլոմետր է, կանցնի 105 - 110 օրում: Այս ջրային ճանապարհորդութիւնը սկսուելու է ամառուս սկզբին:

Ճեղքապակեայ տուներ.— Ալգալիսի մի տուն վեցանկիւնանի շինել, պատրաստել են ճապոնիայում և պէտք է ուղարկեն Պարիզի 1900 թուի համաշխարհային ցուցահանդէսը: Ճեղքապակեայ այդ տան ծաւալը մի քանի մետր է, իսկ ծանրութիւնը՝ մօտ 3,500 պոնդ:

Մաղալու զուգադիպուածութիւն.— Նորերս Իրլանդիայում (Անգլիա) մի երիտասարդ իւր Նիւ-Նօրկում գտնուած մօրը մի նամակ է գրում ու գցում պոստարկղը. նամակի հասցէն գրած է լինում միայն այսքան. «Մօրս, Նիւ-Նօրկ, Ամերիկա»: Նիւ-Նօրկի պոստում ստանում են այդ նամակը և ի հարկէ ծիծաղելով գցում են անհասցէ նամակների արխիւը, բայց նոյն այդ միջոցին երեւում է մի կին և հարցնում է, թէ արդեօք իւր որդուց նամակ չկա: Պոստի ծառայողներից մէկը նրան հարց ու փորձի է ենթարկում և հետաքրքրուելով՝ վերոյիշեալ նամակը տալիս է, որ իւր ներկայութեամբ կարգայ և ապացուցի, թէ

իրենն է: Այդպէս էլ լինում է: ձիւտ որ նոյն նամակագիրն այդ հնոջ որդին է լինում:

Ֆոկուս.— Պետերբուրգում ֆոկուսիկներից մէկի ներկայացման ժամանակ մի կուրիոզ պատահեց. Քատրոնի դահլիճի լետին շարքերից մինում նստած էր մի ինչ-որ պարոն: Յանկարծ նա զգում է, որ իւր գրպանն է սողում մի անյայտ մարդու ձեռքը: Հաստատ համոզուած լինելով, թէ իւր գրպանից հանելու բան չկալ, պարոնը մի քանի րոպէ բոլորովին հանգիստ է նստում, իսկ լետոյ մեքենայաբար ձեռք գրպանը տանելով՝ գտնում է այնտեղ արծաթէ մանէթանոց: Ուրախացած այս անսպասելի զիւտի վրայ, նա վեր է կենում, գնում է բուֆէտ և մի քանի բաժակ արաղ է կոնծում, հետն էլ «բուտերբրոտ» անուշ անում. ապա վճարելով փողը՝ 25

կոպէ, կմնացորդը լետ է ստանում: Երանից լետոյ վերադառնում և հանգիստ իւր տեղն է նստում: Սկսում է ներկայացումը: Ֆոկուսիկը ցոյց է տալիս մի քանի բաւական անհամ ֆոկուսներ և լետոյ վերցնում է ձեռք մի արծաթէ րուբլիանոց, մի քանի օլիններ անելուց լետոյ՝ գցում է այն դէպի հանդիսականները: Բուբլին անյայտանում է. «Այս այսպէս, պարոնայք, րուբլին անյայտացաւ և լանկարծ բուսաւ ձեզանից մէկի գրպանում: Բուբլին այս դէպքում գտնուած է վերջին շարքում նըստող պարոնի գրպանում»: Այն ժամանակ վերջինս վեր է կենում նստած տեղից և դառնալով ֆոկուսիկին ասում է. «Բուք սխալուեցիք, պ. ֆոկուսիկ, բուբլին իմ մօտը չէ. էն աւելի հեռու տեղ է գնացել՝ բուֆէտը, իսկ ինձ մօտ մնացել է միայն 25 կոպէկ»:

IX. Գ Ի Տ Ա Կ Ա Ն

Հ Ի Պ Ն Ո Տ Ի Չ Մ

Շնորհիւ Յէլլզմանի Թիֆլիսում պիտի աւելացնել, որ շնորհիւ աչն վերջերս արած դասախօսութեան, տգիտութեան, որը թագաւորում անարակութեան մէջ հետաքրքրութիւն է ծագել զէպի հիպնոտիզմը: Օգտուելով այդ հանգամանքներից, ցանկանում ենք, կարծ կերպով, ծանօթացնել ընթացող հասարակութեանն այդ հետաքրքիր երևոյթի հետ, որը թող է տալիս երևակայելի «հրաշքները» իրականացնելու:

Ամեն մի անհասկանալի երևոյթ, մեր նախնիքները բացատրում էին մի ինչ-որ գերբնական ուժի ազդեցութեամբ: Բացի բնական երեւոյթներից, որպիսիք են կայծակը, որոտումը, երկրաշարժը և այլն, մարդկային հոգեկան անկանոն դրութիւնն էլ բացատրում էին շար ոգիների ներգործութեամբ: Այդպէս, մի որևէ խելագարի վարքերմամբ կարծում էին, թէ նրա մէջ շար ոգի է մտել և զանազան տանջանքների ենթարկելու հիւանդին, ցանկանում էին շար ոգին դուրս վանել նրա միջից: կալին ուղեղը սկսեց նորանոր զը՛Մենք ասացինք, որ այդպէս են բաւումներ կատարել վարուել մեր նախնիները, սակայն

Թիֆլիսում պիտի աւելացնել, որ շնորհիւ աչն վերջերս արած դասախօսութեան, տգիտութեան, որը թագաւորում է մեր մէջ, «շար ոգիներ» վաճառողները մեզանում դեռ մնացել է: Շատերին կարծեմ յայտնի կլինի, որ գիւղերում մի որևէ հոգեկան հիւանդ «գուռնա-դաւալով» պար են ածում մինչև ուժասպառ լինելու և միևնույն ժամանակը ճիպոտներով անխնայ ծեծում: Այդ թըշուառներից քանի-քանիաներն են հոգին աւանդել՝ չչիմանալով այդ անգութ և վայրենի տանջանքներին:

Միջին դարերի կաթոլիկականութեան բռնութիւնները «հերետիկոսների» (նրանց, որոնք համարձակուում էին մի նոր միտք լազարուցում էին տնելու) այրելը, տանջանքների ենթարկելն արգելք էին հանդիսանում գիտութիւնների զարգացմանը, կաշկանդում էին մարդկանց մտքերը և աղատ ձգտումները: Սակայն ժամանակը փչրեց այդ կաշկանդող շղթաները, և մարդկանց դուրս վանել նրա միջից: կալին ուղեղը սկսեց նորանոր զը՛Մենք ասացինք, որ այդպէս են բաւումներ կատարել: Այդպիսի դրութիւնը թող չէր

տալիս գիտութիւնները զնելու վերջեր կարելի է բուժել մագնիսաստատ հիմքերի վրայ: Գիտութեան վերաբերեալ փորձերը, դատարկողիկներ, դեղեր, որոնց մէջ տողութիւնները կատարում էին պարունակուող մագնիսականուառանց որոշ հիմքի, առանց որոշ թեան շնորհիւ կարելի պիտի լիսիստեմի. ամեն մէկը հիմնուում էր նէր ազատուել ամեն տեսակ հիւիւր երևակայութեան և կամայաւանդութիւններից: Բայց ինքը կան բացատրութիւնների վրայ: Պարացելը խոստովանում էր, որ այդ բանում զխաւոր դերը քիմիկոսները ցանկանում էին աւատարում էր այն խոր հաւատը, մէն մի մետաղ ոսկի դարձնել: որը հիւանդներն ունէին զէպի Այդպիսի մութ հարցերից մէկն այդ միջոցները: Բայց լետոյ սկսեէր նաև աչն, որ կամենում էին ցին ընդունել, որ ամեն մի մարգտնել աչն պատճառը, որը ազդում մէջ կայ մի ինչ-որ առանձին դում է մարդու կեանքի վրայ, ուժ, որը նրանք անուանեցին «կենաառաջացում է հիւանդութիւններն»:

Դրան հետևողներից նշանաւորն է Առաջինը, որը իւր ետևից մի Անտոն Մեսմեր (ծն. 1734 թուին): որոշ հետք է թողնում և հետևող Նախ Մեսմերը մի գիրք է հրատարակում մարդու վրայ մոլորակէ (ծն. 1493 թ.) նա ասում էր, ների ունեցած ազդեցութեան մասին: Այնուհետև գնում է Վեննա վրայ և առհասարակ ամբողջ երևազնդիս վրայ: Եւ այդ բոլորը բժշկել մագնիսով: Շուտով նա կախուած է մագնիսականութիւթողնում է զանազան մագնիսանից: Ամեն մարդ իւր մէջ մագնիկան գործիքներ և սկսում է մագսականութիւն ունի. այդպէս, անիսացնել աչքերով և ձեռքերի ուղջ մարդու մագնիսականութիւղանազան շարժումներով: Վեննով կարելի է դուրս քաշել հիւնալում նա հանդիպում է անաշուանդ մարդու փչացած մագնիսականութեան, աչնպէս որ ստիպուած է լինում փախչել Պարիզ: Պարիզում (1778 թ.) նա սկսում է շացին ամեն մի երևոյթի մէջ ընդուրունակել իւր բժշկութիւնները: նել մագնիսի ազդեցութիւնը և Նրա համբաւը տարածում է անընդունում էին, որ զանազան մեն տեղ, և հիւանդները խումբ

խումը զիմում էին դէպի նա: Չկա-
րողանալով անձամբ մագնիսա-
ցնել բոլոր այցելուներին, նա կու-
թիւնը քնացրածնի մէջ, նա
պատրաստում է իւր չանը (աման):
սկսում է նրանից օգտուել հիւանդ-
Այդ չանը լցրած է լինում ձեռած ներ
առողջացնելու համար: Այդ-
ապակով, կամ աւազով և մագնի-
դէս, մի հիւանդի, որը ոչինչ չէր
սական ջրով: Չանից տարած են ուս-
տում, նա հարկադրում է կերա-
լինում երկաթի ճիւղտներ, որոն-
ցից հիւանդները բռնում էին և ըն-
կնում մագնիսական դրութեան
մէջ: Չնայած նրա այդպիսի աջո-
ղութիւններին, կառավարութիւ-
նից նշանակուած երկու լանձնա-
մանները:

ժողով գտնում են նրա ուսումը
միասակար և սուտ, իսկ բժշկու-
թիւնը խաբեբայութիւն: Չնայած
զանազան արգելքների, «մեամե-
բականութիւնը» տառածուում էր:
Չեղտ չէր մարդու համար թողնել
աջ ուսումը, որը միջոց էր տա-
լիս նրան այդպիսի հրաշագործու-
թիւններ կատարելու:

Մեամերից լետոյ նշանաւորն է
մարքիզ գէ-Պիւիզեգիւր: Բնակուե-
լով գիւղում, նա սկսում է ձրիցինք
բժշկութիւններ կատարել գիւղա-
ցիների համար: Քնացնելով հի-
ւանդներից մէկին, Պիւիզեգիւր
սեղ են, շնորհիւ զանազան փոր-
նկատում է, որ ինչ-որ մարդ ու-
զենայ, կարող է ազդել քնածին
Այդպէս հիւանդի վատ տրամա-
դրութեան ժամանակ նա ազդում
էր նրա վրայ և հարկադրում էր
երեւակայել իրեն պարելիս:

Իսկոյն հիւանդի վատ տրամա-
դրու ինքնասիրութեան համար,

Պիւիզեգիւրից լետոյ միջոցներ
են գտնում առաջացնելու կենդա-
նական մագնիսականութիւն, որը
անուանում է հիպնոտիզմ:
Այդ ժամանակից սկսած հիպնո-
տիզմի ուսումնասիրութիւնը հրա-
կայական քայլերով առաջ է գը-
նում, մանաւանդ շնորհիւ Շարկոյի,
Ռիչէլի և այլ գիտնականների հե-
կարճ կերպով մենք պատմե-
լարգացումը: Այժմ թուենք այն
հետեանքները, որոնց այժմս հա-
ւանդներից մէկին, Պիւիզեգիւր
սեղ են, շնորհիւ զանազան փոր-
նկատում է, որ ինչ-որ մարդ ու-
զենայ, կարող է ազդել քնածին
Այդպէս հիւանդի վատ տրամա-
դրութեան ժամանակ նա ազդում
էր նրա վրայ և հարկադրում էր
երեւակայել իրեն պարելիս:

Պիւիզեգիւրից լետոյ միջոցներ
են գտնում առաջացնելու կենդա-
նական մագնիսականութիւն, որը
անուանում է հիպնոտիզմ:
Այդ ժամանակից սկսած հիպնո-
տիզմի ուսումնասիրութիւնը հրա-
կայական քայլերով առաջ է գը-
նում, մանաւանդ շնորհիւ Շարկոյի,
Ռիչէլի և այլ գիտնականների հե-
կարճ կերպով մենք պատմե-
լարգացումը: Այժմ թուենք այն
հետեանքները, որոնց այժմս հա-
ւանդներից մէկին, Պիւիզեգիւր
սեղ են, շնորհիւ զանազան փոր-
նկատում է, որ ինչ-որ մարդ ու-
զենայ, կարող է ազդել քնածին
Այդպէս հիւանդի վատ տրամա-
դրութեան ժամանակ նա ազդում
էր նրա վրայ և հարկադրում էր
երեւակայել իրեն պարելիս:

Պիւիզեգիւրից լետոյ միջոցներ
են գտնում առաջացնելու կենդա-
նական մագնիսականութիւն, որը
անուանում է հիպնոտիզմ:
Այդ ժամանակից սկսած հիպնո-
տիզմի ուսումնասիրութիւնը հրա-
կայական քայլերով առաջ է գը-
նում, մանաւանդ շնորհիւ Շարկոյի,
Ռիչէլի և այլ գիտնականների հե-
կարճ կերպով մենք պատմե-
լարգացումը: Այժմ թուենք այն
հետեանքները, որոնց այժմս հա-
ւանդներից մէկին, Պիւիզեգիւր
սեղ են, շնորհիւ զանազան փոր-
նկատում է, որ ինչ-որ մարդ ու-
զենայ, կարող է ազդել քնածին
Այդպէս հիւանդի վատ տրամա-
դրութեան ժամանակ նա ազդում
էր նրա վրայ և հարկադրում էր
երեւակայել իրեն պարելիս:

երբ նա մտածում է, որ ինքը կա-
րող կորցնել իւր կամքը, ինքն-
ուրոյնութիւնը և խաղալիկ դառ-
նալ ուրիշի կամքին: Ահա մի քա-
նի փորձեր:

Հիպնոտացրածին ասում են.
«Դու երեխայ ես, դնա խաղալ
երեխաների հետ»: Նա վեր է կե-
նում տեղից, իբր թէ գրպանից
փայտի գնդակներ է հանում, գը-
յում է, վազում է իւր երեւակայու-
թեան մէջ վայր գցած գնդակները
նորից վերադառնում է
իւր տեղը և այդպէս խաղը շա-
րունակում:

Նրան ասում են. «Դու ջահել
աղջիկ ես»: Նա ամօթխածութեամբ
գլուխը քարշ է գցում, հանում է
արկղից անձեռոցիկը և այնպիսի
Նրան ասում են. «Դու գենե-
րալ ես զօրքերի դիմաց կան-
գնած»: Նա բացականչում է «Յա
թէ ձիու վրայ է նստած և զօրքի
առջև առաջ է սլանում:

Նրան ասում են. «Դու շուն
բնա: Նա չորքտանու ձև է ըն-
դում, մուռում է, իբր թէ ու-
զել, որ կատարուի մի որոշ ժա-
մանակամիջոցից լետոյ: Օր.
քահանայ ես»: Նրա երեսը փառա-
ւորում է, սկսում է սաղմոս կար-
դալ ու երեսը անդադար խաչա-
կնքել:

Նթէ նա կլին է, նրան հաւա-
տացնում են, որ նա այս ինչ տղա-
մարդն է: Այն ժամանակ կլինը
սկսում է իւր երեւակայած բեխերը
ոլորել և այնպէս է իրան պահում,
ինչպէս իւր ծանօթ պարոնն է:

Նրան ասում են. «Երբ դու զար-
թնես, ինձ ոչ պիտի տեսնես ոչ
էլ լսես»: Չարթնելուց լետոյ, շնա-
փայտի գնդակներ է հանում, գը-
յում է, վազում է իւր երեւակայու-
կանջումը բղաւում է, նրա ձեռը
կմշտում է, նա ոչ տեսնում է, ոչ
բռնելու, նորից վերադառնում է
լսում, այլ անդադար այստեղ-
աջ-
տեղ է որոնում նրան:

Քնացրածին աջ ականջում ա-
սում են. «Դու ջահել
աղջիկ ես»: Նա ամօթխածութեամբ
գլուխը քարշ է գցում, հանում է
արկղից անձեռոցիկը և այնպիսի
Նրան ասում են. «Դու գենե-
րալ ես զօրքերի դիմաց կան-
կանջով և տեսնի մի աչքով: Ընդ-
հանած»: Նա բացականչում է «Յա
հակառակը՝ կարելի ըսողութիւնն
այնքան նրբացանել, որ վերի
թէ ձիու վրայ է նստած և զօրքի
առջև առաջ է սլանում:

Նրան ասում են. «Դու շուն
բնա: Նա չորքտանու ձև է ըն-
դում, մուռում է, իբր թէ ու-
զել, որ կատարուի մի որոշ ժա-
մանակամիջոցից լետոյ: Օր.
քահանայ ես»: Նրա երեսը փառա-
ւորում է, սկսում է սաղմոս կար-
դալ ու երեսը անդադար խաչա-
կնքել:

ժամը 10-ին: Նշանակուած ժամանակն իսկապէս, ինքն էլ չկարողանալով իրեն մի որեէ հաշիւ տալ՝ զնում է նշանակուած տեղը: Մէկի ատամը հանում են, նա բղաւում է, ցաւ է զգում, բայց զգուանք դէպի դինին, օղին և հանելուց չետոյ նրան ազդում են, նա զարթնելուց չետոյ երբէք խոր նա բոլորովին ցաւ չէ զգացել: Իսկապէս, երբ նա զարթնում է, սկսում է հաւատացնել, որ ոչ բերլի է վերքեր դուրս բերել: Բամի ցաւ չզգաց, երբ իւր ատամը հանեցին:

Հիպոստացնողը մի քնացրած օրիորդի ազդում է, որ ինքը վեց ամսից չետոյ կ'գալ նրա նոր տարին շնորհաւորելու: Նշանակուած օրը օրիորդը տեսնում է, որ այդ պարոնը մտաւ ամառուայ շորերով, շնորհաւորեց նոր տարին ու դուրս գնաց: Այդ տարօրինակ թէ այցելութիւնը և թէ հագուստն ազդում են նրա վրայ և նա այդ բանը զարմանքով պատմում է իւր ծանօթներին: Բայց բանից չատնուում է, որ պարոնը այդ քաղաքում էլ չի գտնուում: Չնայած դրան օրիորդը հաւատացնում է, որ ինքը տեսել է պարոնին իրենց տանը:

Փորձեր են եղել և աւելի երկար ժամանակամրջողով: Այդպէս մէկին ազդում են, որ նա մի տարուց չետոյ սպանի իւր մի բարեկամին: Նշանակուած օրը, լիրաւի, ներշնչուածը դանակը ձեռին մըտնում է իւր բարեկամի սենեակը,

որը նախազգուշացրած է լինում և, չնայած իրենց լաւ լարաբերողութիւններին, ուզում է սպանել նրան:

Արբեցողին կարելի է ազդել զգուանք դէպի դինին, օղին և զարթնելուց չետոյ երբէք խոր նա բոլորովին ցաւ չէ զգացել: Իսկապէս, երբ նա զարթնում է, սկսում է հաւատացնել, որ ոչ բերլի է վերքեր դուրս բերել: Բամի ցաւ չզգաց, երբ իւր ատամը հանեցին:

Քնացրել են, բացի մարդկանցից, և անասուններին: Փորձեր են կատարել ձիերի, հաւերի, կոկորդիլոսի, գորտերի և այլ անասունների վրայ: Հաւին կարելի է քնացնել հետեւեալ կերպով: Մի սե սեղանի վրայ պիտի կռացնել նրա գլուխը և կտուցից կաւիճով մի սպիտակ գիծ *) քաշել որից չետոյ հաւը մնում է անշարժ: Խօսքս վերջացնելու համար՝ պիտի աւելացնեմ և այն, որ ազդելու համար կարելի է և չքնացնել: Օր. համար, մտածում են, որ այս ինչ մարդն այս ինչ գործողութիւնը կատարի: Յետոյ նրա աչքերը կապում են թաշկինակով և մի քանի անգամ պտտեցնում: Ա-

յի-տարի կարելի է ազդել նրա աչքերը կապում են թաշկինակով և մի քանի անգամ պտտեցնում: Ա-

*) Մէկից ես լսել եմ, որ այդ փորձը Շամսու գաւառի գիւղերում երեկաները կատարում են իբրև խաղ. չգիտեմ որքան այդ ճիշտ է:

պա երկու հոգի բռնում են նրանք և աշխատում են մտածել այն գործողութիւնների մասին, որ պիտի կատարի փորձի ենթարկուողը: Ահա մի երկու փորձ, որոնց մենք մասնակցել ենք: Մէկին ազդում են, որ նա անցնի երկու սենեակի միջով, հանի տանտիրոջ գրպանից բանալի, բաց անի պահարանը և այնտեղ գտնուող կոնֆէկտը վերցնի ու դնի բերանը: Միւսին ազդում են, որ նա վերցնի թուղթ մատիտ և «Միժեռնակի» առաջին չորս տողերը գրի: Այդ երկու փորձերն էլ անցան զարմանալի ճշտութեամբ: Բաց այդպիսի փորձերը շատ վնասակար են նրանց ենթարկուողների համար:

ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ ԱՂԱԳԱՆ

Վերջերս Անգլիայում մեծ աղմուկ հանեցին երկու գիտնականների՝ Կրուկսի և լօրդ Կելվինի մարդարէութիւնները. առաջինը լայտնեց, որ շատ շուտով, 1931 թուին, ուրեմն 32 տարուց չետոյ, մարդկութիւնը սովամահ պէտք է լինի. երկրորդը լայտնեց, որ 400—500 տարուց չետոյ՝ ամբողջ մարդկութիւնը կ'իսկողուի՝ օդի մէջ եղած թթուածնի պակասութիւնից:

Այդ սպառնալից մարդարէու-

թիւնները գրաւեցին գիտնականների ուշադրութիւնը, որոնք սկզբել այն գործողութիւնների մասին է արդեօք, որ մարդկութեանը մօտալուտ կորստի վտանգ է սպառնում: Այդ հարցի առիթով ուսաց լայտնի գիտնական Տիմիրեազէվ նորերս մի հետաքրքիր դասախօսութիւն կարողաց, որ կարող է վստահութիւն և հաւատ ներշնչել մարդկանց, թէ նրանց ապագան այնքան էլ չուսահատական չէ, ինչպէս գուշակում են անգլիացի գիտնականները: Տեսնենք ինչպէս.

Կրուկս, հիմնուելով վիճակագրական տեղեկութիւնների վրայ, հաստատում է, որ շուտով ընդհանուր սով պէտք է տիրէ, որովհետև ցորենի մեծ պակասութիւն պէտք է զգացուի. իսկ առանց ցորենի հացի եւրօպացին անկարող է ապրել, որովհետև բոլոր հացաբոյսերի մէջ ցորենը միակն է, որ պարունակում է իր մէջ մենասննդարար նիւթ: Յորենի սննդարար նիւթերը բաղկացած են այնպիսի տարրից, որոնք իրանց կազմութեամբ շատ մօտ են մսին, այնպէս որ ցորենը կարելի է անուանել բուսական միս: Յորենի գործածութեան չափը վերջին ժամանակներս 20%-ից հասել է 100%-ի, որովհետև ազգաբնակչութիւնը սաստիկ աճում է Եւրօպա-

չում, մինչդեռ հողի տարածութիւնը, ցորեն ցանելու համար, նորին է մնում. այդ հաշուով 1931 թուին ցորենի սաստիկ պակասութիւն կլինի: Վտանգի առաջն առնելու համար մարդկութեանը մի ելք է մնում — պարարտացնել հողը. դուրս է գալիս, որ պարարտացնելու համար ամենաէժան և չարմար նիւթը՝ բօրակն է: Թէև բօրակի պաշարը երկրագնդի վրայ կարող է նոյնպէս շուտ վերջանալ, բայց կարելի է պատրաստել բօրակ արուեստական կերպով և արուեստական բօրակը կարելի է ստանալ օդից՝ այրելով օդի մէջ գտնուող բօրակածինը:

Սակայն լօրդ Կելվինը չէ նկատում այդ միջոցը, իբրև փրկութեան ելք, այլ, ընդհակառակը, նա գտնում է, որ այդ միջոցը շատ վտանգաւոր է. որովհետև այրելով օդի բօրակածինը, փշանում, անհետանում է և թթուածինը, որի պաշարը օդի մէջ օրէցօր նուազում է և նուազում է այն չափով, որ 400—500 տարուց չետոյ, մարդիկ այլևս չեն կարող շնչել և կ'խեղդուեն: Կելվին ասում է, որ կար մի ժամանակ, երբ երկրագնդի վրայ ամենեկին թթուածին չկար, իսկ նրա տեղ ածխածիւթ կար միայն. երբ բոյսերը երևացին, նրանք վերլուծեցին այդ ած-

խածիւթը, թթուածինը բաց թողեցին օդի մէջ, իսկ իրանք թաղուեցին երկրի ծոցում, իբրև քարածուխ: Մարդկութիւնն այժմ անխնայ գործ է անում այդ քարածուխը, որի պաշարը երկրի մէջ 15,000,000 տոնն է. երբ այդպիսի անազին քանակութիւն ածխածին տարածուի օդի մէջ, նա կ'կլանի ամբողջ թթուածինը և կ'կազմուի ածխածիւթով, — որից հեղձամահ կլինի ամբողջ մարդկութիւնը: Պրօֆէսօր Տիմիրզազէվ ասպացուցանում է, որ 1) այդ դէպքը դժուար թէ պատահի, որովհետև մարդկութիւնը միշտ հնար կ'գտնի թթուածնի քանակութիւնն աւելացնել օդի մէջ. 2) եթէ պատահելու լինի, կարող է պատահել միայն 1200 տարուց չետոյ: Եւ, վերջապէս, եզրափակում է պրօֆէսօրը — այդ ասպազայ մեծ աղէտը մի միջոց կ'գտնի իր դէմ հէնց նրանով, որ ընդհանուր կլինի թէ աղքատի խրճիթում, թէ շքեղ պալատներում ամենքը կ'խեղդուեն ածխածիւթից և այդ հանգամանքը կ'ստիպի մարդկանց համերաշխութեամբ գործել և անհրաժեշտ միջոցներ ձեռք առնել: իսկ այժմ, վերջացնում է նա, մտածենք այն հազարաւոր մարդկանց մասին, որոնք «հաց» են աղաղակում:

X. Տ Ա Ն Տ Ի Կ Ի Ն

— Բորբոսնելու դէմ. — Այն և շորութեան դէմ կիտրոնի հիւթ պահարաններում, որտեղ վտանգ գործածելու է: — Այն ամաններում, որոնց մէջ տաւէտ մի որեէ հեղուկ պահելու կամ ճրագու է եղել՝ վարունգ բաց ամանով. սկիպիտարը աւելիներ չի կարելի աղ դնել — կ'փշալաւ է ներգործում:

— Մեղրամուր ճրագուի հետ — Կօշիկները դիմաց կուեն խառնած, եռացած արդուկին անելու համար՝ երբէք չպէտք (УТЮГЪ) քսելով՝ գործը փայլէ հագնել, մինչև որ բեկկնուլուն և ողորկ է շինում:

— Չուկը հեշտ է մաքրում՝ երակ կաշուց պատրաստուած կօշիկները իրանց դոյնը և փափկուածիւնը երկար ժամանակ պահում են, եթէ մի քանի անգամ ձուլուում է՝ մի քիչ քացախ խառնուած:

— Կաթնապուրի և ուրիշ սպիտակագոյն կերակուրների աղը կօշիկների պնդութիւնը պահպանելու և խոնաւութիւնը չթափանցելու համար, պէտք է ձկան իւղ կամ տիղականէփի (КОСТОРОВОЕ МАСЛО) քսել. իսկ նրբանների տակին վուշի իւղով սերտ հարել:

— Անձրիի սառը ջուրը մի փոքր մաս սողալի հետ խառնած՝ մաքրում է այն ամեն կտորները, որոնք կարելի է լուանալ:

— Չափաւ տանտիկիններին անհրաժեշտ խորքամա ջրով ձեռքերի և սպիտակ հուրը: — Ձեռքերի կարծրութեան կեղէնների բծերը անհետանում են:

XI. ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Խորհրդաւոր աշխարհից. — Մասկուալի լրագրները հետեւեալ անբացատրելի և խորհրդաւոր դէպքն են հաղորդում: Անցեալ տարի գաւառից Մասկուա են գընում երկու օրիորդ-ընկերուհիներ մասնագիտական դպրոցներից մէկը մտնելու համար: Նրանք շոկ-ջոկ բնակարան են վարձում միևնոյն տանը: Մննդեան նախորդ օրուալ գիշերը նրանցից մէկը լանկարծ հիւանդանում է: Ընկերուհին գալիս է հիւանդի մօտ և բըժիշկը դեղ է գրում, հանգստացնում և հեռանում: Բժշկի գնալուց լետոյ հիւանդը շուտով քնում է: Ընկերուհին մի կարծ ժամանակ դարձեալ մնում է հիւանդի մօտ լամենայն դէպս: Տեսնելով, որ հիւանդը քնած է հանգիստ, նա վեր է կենում, որ հեռանալ, բայց լանկարծ դուռը բացուում, ներս է մտնում մուշտակի մէջ կոտորուած մի կին: Աղջիկը կարծում է, թէ զա հիւանդ ընկերուհու բաքեկամներից մէկն է, և ուզում է արդէն նրան նախազգուշացնել,

որ հիւանդին չանհանգստացնի: Բայց ներս մտնողը արագութեամբ հանում է մուշտակը, նստում է սենեակի խորքում, աղջկալ դիմացը, և հայեացքը լուռ լառում է նրա աչքերին: Վարելի է երևակայել հիւանդի ընկերուհու դրութիւնը, երբ նա տեսնում է, որ այդ կինը չորս տարի առաջ վախճանուած իւր մօրաքույրն է: «Մօրաքույր», սարսափահար ուղում էր աղաղակել նա, բայց չկարողացաւ, — ձայնը դուրս չէր գալիս, լեզուն չէր շարժում, վեր կենալ նոյնպէս չէր կարողանում, ոչ ձեռքը, ոչ ոտքը չէր հպատակում իրեն: Իսկ հանգուցեալ կինը արմունկը լինել էր սեղանին, ձեռքը դրել էր աջ ոտին և շարունակում էր լուռ նայել իւր քրոջ աղջկան: Մի երկու րոպէից լետոյ նա վեր կացաւ, արագութեամբ հագաւ մուշտակը և դուրս գնաց: Տեսիլքն այնքան պարզ էր և շօշափելի, որ աղջիկը չիշում է ամեն մի մանրամասնութիւն: Պէտք է նկատել, — աւելացնում են լրա-

գրները, — որ նա բոլորովին աւաղջ է և երբէք չի ենթարկուել հալիւսինամիոնի: Նոյնպէս ոչ մի տարակուս չկալ, որ նա լիշեալ տեղիքի ժամանակ քնած չի եղել:

56 տարեկան կնոջ ստամոքսի անդամատութիւն կատարեց, բուրովին հեռացնելով այն, իսկ կերակուրը ուղղակի մտնում էր տաներկուամտնեալ աղիքը: Այդ անդամատութիւնն անհրաժեշտ էր, որովհետև ստամոքսում վէրքերի բացուածները այն աստիճան զօրեղ էին, որ հիւանդը չէր կարող նոյն-իսկ ջրալի կերակուրներ ընդունել: Այն պատճառով, որ ստամոքսը ներկայացնում էր մի կոշտ, տձև, պինդ զանգուած և բոլորովին անպէտք էր ապագալ գործողութեան, դկ. Շլեատտերը վճռեց չե անցեալ 1897 թ. վերջը չէր բոլորովին հեռացնել: Այն անդամատութիւնը լաշոդութեամբ գլուխ գալուց լետոյ, հարց ծագեց, թէ ինչով պէտք է հիւանդին կերակրել, ինչպէս օգնել նրան կերակուրը անդամատութիւն կատարեց մի շան վրայ՝ բոլորովին դուրս կրամարսելու ժամանակ: Սկզբում հիւանդը կնոջը տուին միայն ջրալի կերակուր՝ փոքրիկ քանակութեամբ՝ մի-մի անգամ ընդունետարի ապրեց և, վերջապէս, սպանեցին նրան միայն ի սէր դիտնական նպատակներով: Փորը ճղել հետեւեալ շաբթին հիւանդը ըստուց լետոյ երևաց, որ ստամոքսից ընդունել փակուկ և ապա սի մի կտոր անդամատութեան նոյն-իսկ պինդ կերակուր, որ հիւանդի կերպով մարսում էր: Մի քոպէին մնացել էր, որը այնուհանի կերպով շաբաթ անցնելուց լետոյ՝ հետև աչնքան լաչնացաւ, մինչև ատարակի ձև ստացաւ ու սկսեց կարողանում էր մի օրուալ մէջ ստամոքսի տեղ ծառայել:

Մարդ առանց ստամոքսի. — Բժշկական փորձերի մէջ ստամոքս անդամատուին այժմ արդէն հաղուագիւտ բան չէ. բայց դեռևս ստամոքսն կտրեն ու դուրս հանեն և մարդն ապրի դրանից լետոյ — այսպիսի օրինակ մինչև անցեալ 1897 թ. վերջը չէր գալուց լետոյ, հարց ծագեց, թէ ինչով պէտք է հիւանդին կերակրել, ինչպէս օգնել նրան կերակուրը անդամատութիւն կատարեց մի շան վրայ՝ բոլորովին դուրս կրամարսելու ժամանակ: Սկզբում հիւանդը կնոջը տուին միայն ջրալի կերակուր՝ փոքրիկ քանակութեամբ՝ մի-մի անգամ ընդունետարի ապրեց և, վերջապէս, սպանեցին նրան միայն ի սէր դիտնական նպատակներով: Փորը ճղել հետևեալ շաբթին հիւանդը ըստուց լետոյ երևաց, որ ստամոքսից ընդունել փակուկ և ապա սի մի կտոր անդամատութեան նոյն-իսկ պինդ կերակուր, որ հիւանդի կերպով մարսում էր: Մի քոպէին մնացել էր, որը այնուհանի կերպով շաբաթ անցնելուց լետոյ՝ հետև աչնքան լաչնացաւ, մինչև ատարակի ձև ստացաւ ու սկսեց կարողանում էր մի օրուալ մէջ ստամոքսի տեղ ծառայել:

Մարդ առանց ստամոքսի. — Բժշկական փորձերի մէջ ստամոքս անդամատուին այժմ արդէն հաղուագիւտ բան չէ. բայց դեռևս ստամոքսն կտրեն ու դուրս հանեն և մարդն ապրի դրանից լետոյ — այսպիսի օրինակ մինչև անցեալ 1897 թ. վերջը չէր գալուց լետոյ, հարց ծագեց, թէ ինչով պէտք է հիւանդին կերակրել, ինչպէս օգնել նրան կերակուրը անդամատութիւն կատարեց մի շան վրայ՝ բոլորովին դուրս կրամարսելու ժամանակ: Սկզբում հիւանդը կնոջը տուին միայն ջրալի կերակուր՝ փոքրիկ քանակութեամբ՝ մի-մի անգամ ընդունետարի ապրեց և, վերջապէս, սպանեցին նրան միայն ի սէր դիտնական նպատակներով: Փորը ճղել հետևեալ շաբթին հիւանդը ըստուց լետոյ երևաց, որ ստամոքսից ընդունել փակուկ և ապա սի մի կտոր անդամատութեան նոյն-իսկ պինդ կերակուր, որ հիւանդի կերպով մարսում էր: Մի քոպէին մնացել էր, որը այնուհանի կերպով շաբաթ անցնելուց լետոյ՝ հետև աչնքան լաչնացաւ, մինչև ատարակի ձև ստացաւ ու սկսեց կարողանում էր մի օրուալ մէջ ստամոքսի տեղ ծառայել:

Սրանից երեք ամիս առաջ դոկտորից լետոյ) 1/4 լիտր (մօտ 2 բաւոր Շլեատտերը Յիւրիխում մի ժակ) կաթ, 2 ձու, 60-90 գրամ

Գէորգ
Գիսակ
Գիտ
Գիւտ
Գնէլ
Գրիգոր
—
Դազ
Դանիէլ
Դաւիթ
Դրոն սիոս
—
Եղեսիա
Եզեկիէլ
Եզնակ
Եզնիկ
Եզր
Եզրաջր
Եզրիա
Եզրիազար
Եզրիշէ
Եզրիսէ
Եսաչի
Եսաւ
Երեմիա
Երուանդ
Եփրեմ
—
Չանգակ
Չարեհ
Չարմայր
Չարմիհր
Չաւէն
Չաքարիաս

Չաքէոս
Չահրաբ
Չուարէն:
—
Էմին
Էմանուէլ:
—
Ընծաք
Ընջուղ:
—
Թաղէոս
Թաթիկ
Թաթուլ
Թէոդոս
Թէոդորոս
Թողիկ
Թոռնիկ
Թովմաս
Թորգոմ
Թորոս:
—
Իսահակ
Իսրայէլ:
—
Լւոն
Լոյս
Լուսնթաղ:
—
Խաղ
Խաչալուր
Խաչիկ
Խու
Խոռխոռոնի
Խորէն

Խոսրով
Խոսրովիկ
Խուժիկն
—
Մաղիկ
Մատուր
Մառուկ
Մովակ:
—
Ապամոս
Կամարական
Կաչէն
Կարապետ
Կարդոս
Կարէն
Կիրակոս
Կիւրեղ
Կոմիտաս
Կոռնակ
Կոստանդիանոս
Կոստանդին
Կորիւն:
—
Հաբէլ
Հաղար
Համազասպ
Համբարձում
Հայկ
Հայկակ
Հայրիկ
Հայրապետ
Հաւան
Հաւանակ
Հեթում

Հմայակ
Հրահատ
Հրաչեայ
Հրատ
Հրանտ:
—
Ջիւնական
Չմոհի:
—
Ղաղ սրոս
Ղևոնդ
Ղուկաս:
—
Մակար
Մակարիոս
Մաղխաղ
Մամբրէ
Մամիկոն
Մանածիհր
Մանաւազ
Մանէճ
Մանի
Մանուկ
Մաշտոց
Մատթէոս
Մարգարէ
Մարկիանոս
Մարկոս
Մարտիրոս
Մելքիսեդէկ
Մելիտէ
Մելիտոս
Մհնրուժանե
Մեսրոպ

Մժէժ
Միհրան
Միհրայտ
Մինաս
Միսակ
Միքայէլ
Մխիթար
Մկրտիչ
Մշակ
Մովան
Մովսէս
Մուշ
Մուշեղ
Մուշէ:
Մուշկան
—
Յազկերա
Յակոբ
Յակոբոս
Յարութիւն
Յեսու
Յոհան
Յովաբ
Յովակիմ
Յովհաննէս
Յովնաթան
Յորդանան
Յովսէփ
Յուդա
Յուրնան
Յուսիկ
Յօբ
Յօնան:

Շահապետ
Շարդոս
Շաւասարդ
Շերշապուհ
Շերսեհ
Շերսէս
Շիկողայոս
Շոյ
Շորայր:
—
Շարա
Շաւասպ
Շաւարշ
Շիրակ
Շմառն
Շնդդի:
—
Ռսկան:
—
Չամիչ
Չմշկիկ:
—
Պապ
Պապիկ
Պարգև
Պարէտ
Պապակ
Պարսամ
Պարոյր
Պետրոս
Պերճ
Պողոս:
Պոռշ
Չանիկ

Չօջիկ:
—
Ռափայէլ
Ռեւան
Ռոմանոս
Ռուբէն:
—
Սահակ
Սամարիա
Սամուէլ
Սամիսոն
Սանակ
Սանասար
Սանատրուկ
Սասան
Սատայ
Սարգիս
Սաուուղ
Սեղրակ
Սէթ
Սեննքերիմ
Սերովբէ
Սևուկ
Սիմօն
Սիրակ
Սիսակ
Սիւնի
Սիւնիք
Սիօն
Սկայորդի
Սմբատ
Սողոմոն
Սուրէն
Սուրմակ

Սուքիոս
Ստեփաննոս
Սրապիոն
Սօս:
—
Վախթանգ
Վահագն
Վահան
Վահէ
Վահրամ
Վահրիճ
Վաղարշ
Վաղէօ
Վաչէ
Վասակ
Վաղգէն
Վարազշապ
Վարզվաղան
Վարաժ
Վարդ
Վարդիկ
Վարդան
Վարդգէս
Վարձ
Վարոս
Վարազ
Վարազդաս
Վարազդէն
Վարդգէս
Վիրապ
Վիրապազուն
Վոամ
Վամշապուհ
Վրէն

Վրթանէս
 Վրիան
 Վրոյր:
 —
 Տաճաս
 Տարսուն
 Տարուն
 Տիգրան

Տիմոթէոս
 Տիրան
 Տիրիթ
 Տրդատ:
 —
 Յոլակ:
 —
 Փանակ

Փանակէս
 Փարսան
 Փափակ
 Փիլիպպոս
 Փայլակ:
 —
 Քերովբէ
 Քրիստափոր

Քրիստոսա.
 —
 Օգսնտիոս
 Օշին
 Օտայ
 Օշակ

Ի Գ Ա Կ Ա Ն Ս Ե Ռ Ի

Աղանի
 Ամացիս
 Անահիտ
 Անթառամ
 Աննա
 Անոյշ
 Աշխէն
 Ասողիկ
 Արծուիկ
 Արուսեակ
 Արշանոյշ
 Արտաշամս
 Արևշատ
 Արեգնազան:

Դստիկ
 Դստրիկ:
 —
 Եթեր
 Եղիսաբէթ
 Եսթեր
 Երանեակ
 Երանուհի
 Եփեմիա
 Եւա:

Լուսաբեր
 Լուսիկ
 Լուսահղ
 —
 Խոսրովանոյշ
 Խոսրովիդուխտ

Մանէն
 Մանան
 Մանուշակ
 Մաղարիա
 Մարիամ
 Մարթա
 Մաքրուհի:

Չապէլ
 Չարմանդուխտ
 Չարուհի:

Մաղիկ:
 —
 Կարինէ:

Յուդիթ
 Յոյս
 Յուստինէ:

Բամբիշ:
 —
 Գոյանէ
 Գոհար
 Գոհարինէ
 Գոհարիկ:

Թագուհի
 Թէկղի:
 —
 Իզաբէլլա
 Իսկուհի
 Իւզաբեր:

Համազասպ.
 Համասփիւռ
 Հայաստան
 Հայկանուշ
 Հեղինէ
 Հոփսիմէ
 Հրաչիա:

Նարգէս
 Նազիկ
 —
 Նազիկի
 Նազնիկ
 Նեկտարինէ
 Նոյեմզարա
 Նուարդ
 Նուենէ:

Չուիկ:
 —
 Մանէ

Շողակաթ
 Շողեր
 Շուշան
 Շուշանիկ:
 —
 Ոսկեհատ
 Ռսկի:
 —
 Պերճանոյշ
 —
 Սաթնիկ

Սահակդուխտ
 Սահականոյշ
 Սանդուխտ
 Սառա
 Սաթո
 Սիրանոյշ
 Սմբատուհի.
 Սողոմէ
 Սմբատանոյշ
 Սովիա
 Սրբուհի:

Վարդիթէր
 Վարդիսէր
 Վարդենի
 Վառվառէ
 Վարդանդուխտ
 Վարդանոյշ
 Վարդուհի
 Վարսենիկ:
 —
 Տաճատուհի
 Տիգրանուհի

Տիրուհի:
 —
 Յողիկ:
 —
 Փռանձեմ:
 —
 Քրիստինէ
 Քոյրիկ:
 —
 Օլսաննա:
 —

կամ վճարելու — երբ հատուցումն ան- զոսեանս գտնուելով ուշիմ մտքով և շարժ կաշքերից է լինելու. ամենակարճ առողջ դատողութեամբ, բոլոր իմ ու- ժամանակամիջոցը 500 բից մինչև 10 հա- նեցած ամեն տեսակ անշարժ և շար- զար բուրլի արժեցող կալուածքը վա- ճառելու:

Երեք ամիս. — Ամենաերկար ժա- մանակամիջոցը սուտքերի հաշիւ ներկա- չացնելու, ամենակարճ ժամանակամի- ջոց 10 հաղարանոց կաշքը վաճառելու. վարչական անձանց կողմից հասած վը- նաների պահանջելը:

Չորս ամիս. — Գատարանական պա- լատի և նահանգական գատարանների վճարի դէմ՝ ապելացիայ տալը, (եթէ գոր- ծը ընդհանուր կարգով է կատարուել). արտասահման գտնուած պարտապան- պատասխանատուի՝ գատարանին ներ- կաշանալը՝ միջնորդ գատարանի վճարի կատարման համար:

Վեց ամիս. — Հասցէն անյայտ պար- տապանների ներկայանալու, վըսաների մասին զանգատուելու (վարչական-պաշ- տօնական անձինքների կողմից հասած) և ժառանգների յայտնուելու համար:

Մէկ տարի. — Սպորինի ծնունդի գործի զարթեցնելը, (եթէ ամուսինը ծուռաստանումն է դանտում). ժառանգա- թեան բաժանման վճարի փոխելու մա- սին ապելացիայ տալը:

Յրկու տարի. — Սչնախի գործերի զարթեցնելու մասին՝ ինչպէսին է կնոջ ամուսնոյ արտասահման գտնուելը՝ ա- մենավերջին ժամանակամիջոցը վեճ- ակեելու քաղաքացիական անձնական իրաւունքների և ամուսնական կապ:

Բ.

ՀՐԱՐԱՐԱԿԱՆ ԿՏՆԿ ԳՐԵԼՈՒ ՕՐԻՆԱԿ

Յանուն Հօր և Որդոյ և Հոգւոյն սրբոյ՝ 897 թ. Մարտ ամսի 20-ին ք. Տիփլիսի Սա 'ի ներքոյ ստորագրուող Տիփլիսի քաղաքացի Պօղոս Ստեփանեան Նիկո-

լետոյ կտակում եմ Գրիգոր Պետրոսեան մանակամիջոցը սուտքերի հաշիւ ներկա- չացնելու, ամենակարճ ժամանակամի- ջոց 10 հաղարանոց կաշքը վաճառելու. վանեան Նիկողոսեանի խօսքերով, — ո- վարչական անձանց կողմից հասած վը- նաների պահանջելը: Երեք ամիս. — Ամենաերկար ժա- մանակամիջոցը սուտքերի հաշիւ ներկա- չացնելու, ամենակարճ ժամանակամի- ջոց 10 հաղարանոց կաշքը վաճառելու. վանեան Նիկողոսեանի խօսքերով, — ո- վարչական անձանց կողմից հասած վը- նաների պահանջելը: Չորս ամիս. — Գատարանական պա- լատի և նահանգական գատարանների վճարի դէմ՝ ապելացիայ տալը, (եթէ գոր- ծը ընդհանուր կարգով է կատարուել). արտասահման գտնուած պարտապան- պատասխանատուի՝ գատարանին ներ- կաշանալը՝ միջնորդ գատարանի վճարի կատարման համար: Վեց ամիս. — Հասցէն անյայտ պար- տապանների ներկայանալու, վըսաների մասին զանգատուելու (վարչական-պաշ- տօնական անձինքների կողմից հասած) և ժառանգների յայտնուելու համար: Մէկ տարի. — Սպորինի ծնունդի գործի զարթեցնելը, (եթէ ամուսինը ծուռաստանումն է դանտում). ժառանգա- թեան բաժանման վճարի փոխելու մա- սին ապելացիայ տալը: Յրկու տարի. — Սչնախի գործերի զարթեցնելու մասին՝ ինչպէսին է կնոջ ամուսնոյ արտասահման գտնուելը՝ ա- մենավերջին ժամանակամիջոցը վեճ- ակեելու քաղաքացիական անձնական իրաւունքների և ամուսնական կապ:

*) 1) Բաւական է և երկու վկան, եթէ նրանցից մէկը կտակողի խոս- տովանահայրն է, մինչև անգամ ո՛չ մի- այն այն դէպքում, երբ կտակողն ինքն է ստորագրել, այլև՝ եթէ ամբողջ կտ- ակը ինքն է գրել: 2) Վկաներ և կտա- կի գրողներ չեն կարող լինել նրանք՝ ա) որոնց օգտին արուած է կտակը. բ) բարեկամները մինչև չորրորդ-պորտը, եթէ կտակը ուղղակի ժառանգների օգ- տին է: գ) կտակով նշանակուած (ապե- կուները), կտակակատարները և հոգա- բարձրները. դ) նրանք որոնք օրէնքով կտակ չեն կարող անել: ե) նրանք բո- լորը՝ որոնց վկայութիւնները քաղաքա- ցիական օրէնքով ընդունելի չեն. զ) գիր չիմացողները և անչափահասները. է) Ձերնիգովեան և Պօլտավայի նահանգնե- րում կանաչք: 3) Եթէ կտակը մէկից ա- լելի թերթերից է բաղկացած, ստորա- գրողները ամեն թերթերի վերջին պի- տի ստորագրեն: Մ. Սըլս.

XV. ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

I.

ԵՐԿ՝ ԱԳՆ. ԽԱԿԵՐԵԻՈՅԹԸ 509,950,714 քառակ. կելլօմտը 5 (մէ կելլօմտը 469 ուսժէն է):

ՅԱՄԱՔԸ ԵՐԿՐԱԳՆԵԽԱ ՄՈՒՄ 1/3 մասն է կազմում—2,458,804 հող 6,802,634 ջուր:

ՈՎԿԻԱՆՈՍՆԵՐԻ ՄԻՋԻՆ ԽՈՐՈԹԻՒՆԸ. — Ստլանտեանը 3,790, Հնդկականը՝ 3,444. Մեծ-խաղականը՝ 4003, Հարաւա- յին կիսադնդինը 3,390 մտը:

ՆՇԱՆՍԱՒՈՐ ԼԵՈՆԵՆԻՒ ԲԱՐՁՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Էվերէստ 29,000 ոտնաչափ, Գա- վալազերը 25,171, Էլբօրուս 18,000, Ա- բարատը 17,000, Կաղբէկը 16,000, Ա- բաղաձը 13,500:

ՆՇԱՆՍԱՒՈՐ ԳԵՏԵՐԻ ԵՐԿՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵԽԵԼՈՒՄԻՆ 5,890 կելլօմտը, Նեղոսը 5,640, Ամաղօնը 5565, Եանդ-ձէ-Կեան- գը 5,410, Օբը 4,230, Ամուրը 4,155, Վօլ- գան 3,500, Գանուրը 3,042, Դօնը 1,807, Ուրալը 1,520, Րէյնը 1,370, Սենան 600, Թեմզան 325 կելլօմտը:

ԼՈՒՄՆՈՅ ՀԵՌԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԿ՝ ՐԻՅ 362,334 վերտ է: Լուսնոյ չափը երկրէցս 50 անգամ փոքր է:

II.

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ՄԻՋԻՆ ԹԻԻԸ, ՄԻՆԿԸ 60 տ. հասն. են 100-ից 6 մարդ » 80 » » 500 1 » » 100 » » 1000 1 »

ՄԵՆՆՈՒԹ ԵՆ ՄԱՐԷՆԸ 33 մլի. այսինքն ամեն օր 96 հազար մարդ, ամեն մէ ժամում 3730 մ. ամեն մ'ըրօ- պէում 60. մլ վայրկեանում մլ հողի:

ՄՆԸՈՒԹ ԵՆ ամեն տարի 42 մլլ այսինքն 9,500,000 աւելի, քան մեւ- նում են:

ՊՈՍԿԸՈՒԹ ԵՆ 82 մլլ, 120 մար- դուն մլ պսակ է զալիս:

ՊՍԱԿՈՒԱԾԸ ԵՒ ԱՄՈՒՐԻՆ. — Ըստ բժիշկ կիների, ամուսնացած մարդը աւելի հեշա 60 տարուան է հաս- նում, քան թէ ամուրին 45 տարուան. պսակուածները 1/4 մասն է ապրում մինչև 70 տարի, իսկ ամուրիները 1/20 մասն է հասնում: Ամուսնացածները եր- կարակեցու թիւնը. ընտանեկան կեան- քի պայմանները առաւելութիւննե- բովն է բացատրուում:

ՄԱՐԴՈՒՄ ՄԱՐՄԻՆԸ ՈՒՆԻ ՄՈՏԱ- ԼՈՐԱՅԻՍ 3,831,248 ծակոտիք և ամեն մլ քառակուսի դիւյիսի վրայ զալիս է՝ ճակատին 1,258, կղակներին 548, վզին 1,303, կլծքին 1,136, ծոճրակին 417, ձեռքի պին 2,736, մատներին 1,740, ոտի նըրանին 2,685: Ամառուայ շոք օրը մարդուս մարմնից, այս ծակոտիք- ներից դուրս է հոսում 15-20 կելլ ? զբամ ջուր. — քրտինք, թուք, արցունք և այլն:

ՄԱՐԴՈՒ ՄԱՋԵՐԻ ԹԻՒՆ ԵՒ ՄԻՏ 127,920: ՈՒՔԱՆ ԵՒ ՈՒՏՈՒՄ ՄԱՐԴՈՒՄ ՄԵՆԿԸ 70 տարին հասած մարդը, ուտում է 20 վաղոնից աւելի կերակուր, այսինքն մօտ 80,000 կելլօգ. 25,550 օրում:

III.

ԵՐԿՐԱԳՆԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԸ, ԵՐԿՐԱԳՆԵԽԱ ՎԵՐԱՅ ԸՆԱԿԸՈՒԹ ԵՆ

ճօտ 1,564 միլիօն ընակիչ, որոնցից եւ 850,000, նէպալ 450,000, Պետերբուրգ ըրպայում 366 միլ., Ասիայում 860 միլ., 1,267,000, Մոսկուա 986,000:

Աֆրիկայում 206 միլ. Ամերիկայում 125 չԱՄԱԼԱՍԱՐԱՆՆԵՐԻ ԹԻԻԸ, Ռուսաստանում 9, Իտալիայում 21, Գերմանիայում 20, Ֆրանսիայում 14, Անգլիայում 12, Իսպանիայում 10, Հոլանդիայում 3, Նիդերլանդներում 3, 1600-ից աւելի են:

Բուրգերը կրօնները երկրագնդի վերայ լանդիայում 3, Նիդերլանդներում 3, 1600-ից աւելի են:

Եւրոպայում 94,355,000 (սրանից 65 միլ. առանց Եւրոպայի մնացածը 29 միլ. 600, Իտալիայում 980, Ֆրանսիայում 700, Անգլիայում 440, Ռուսաստանում 680. Բնդամենը 3816 միլիօն:

Գերմանիայում 98,948,000 հոգի: (Սրանից 40 միլ. Իտալիայում 30 միլ. Ասիայում 23 միլ. Ամերիկայում 9 միլ. Գերմանիայում 115,130,000. (սրանից 46 միլ. Իտալիայում 30 միլ. Ասիայում 23 միլ. Ամերիկայում 9 միլ.):

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

Նիդերլանդներում 5 միլիօն են: Հրեաները 9 միլիօն: Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վերայ: Քրիստոնեականները 245 միլ. Բողոքականները 140 միլ. Ռեզոլյուցիոնները 91 միլ. Մյուս և այլ բնույթի 10 միլ. ՄԱՄԵԳԱԿԱՆՆԵՐԻ 175 միլ. Զրոյացյալները 500 միլ. Բնաբնիկները 146 միլ. Ֆրանսիացիները 245 միլ. Բնդամենը 1561 միլիօն:

IV:

Գլխավոր ԳԱՂԱՔՆԵՐԻ Համարում են, Լօնդոնը 5,190,000 ընակիչ, Պեկինը 4,500,000, Փարիզ 2,228,806, Վիեննան 1,436,270, Լիբլին 1,125,000 և Պոլիս 1,140,000:

Մասնավորապես 9, Իտալիայում 21, Գերմանիայում 20, Ֆրանսիայում 14, Անգլիայում 12, Իսպանիայում 10, Հոլանդիայում 3, Նիդերլանդներում 3, 1600-ից աւելի են:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԾԱՄԱՍԵՐԸ, Եւրոպայի վեց մեծ պետությունները 516 միլ. Ֆրանսիայում 700, Անգլիայում 440, Ռուսաստանում 680. Բնդամենը 3816 միլիօն:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԾԱՄԱՍԵՐԸ, Եւրոպայի վեց մեծ պետությունները 516 միլ. Ֆրանսիայում 700, Անգլիայում 440, Ռուսաստանում 680. Բնդամենը 3816 միլիօն:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԾԱՄԱՍԵՐԸ, Եւրոպայի վեց մեծ պետությունները 516 միլ. Ֆրանսիայում 700, Անգլիայում 440, Ռուսաստանում 680. Բնդամենը 3816 միլիօն:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԾԱՄԱՍԵՐԸ, Եւրոպայի վեց մեծ պետությունները 516 միլ. Ֆրանսիայում 700, Անգլիայում 440, Ռուսաստանում 680. Բնդամենը 3816 միլիօն:

XVI. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՆԻԿՈՒՄՈՒՍ ԵՄՍՆԱԿՈՐ ՏԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ և ԱԶԳԵՐԸ ԻՐԱՆՑ ԵՐԿՐՆԵՐՈՎ:

Անունները:	Տիրապետող կրօնը:	Պետությունները:	Տարածությունը ք. փեյ:	Բնակչությունը:	Մայրաքաղաքները:
1 Արարիա	Մահմեդական	Նահապետական	2,300,000	3,000,000	Սիվան
2 Արգենտին. Հաս.	Քրիստոնեակ.	Նախ. Լուիսիանա	2,835,969	4,000,000	Բուր-Այերոս
3 Անամ	Անգլ. եկեղ.	Մեյորի, Տամբայ	230,000	21,000,000	Գուեչի
4 Անգլիա	"	Վիկտորիա կայս.	314,628	40,000,000	Լոնդոն
5 զաղթակ.	"	"	24,964,096	190,000,000	Վիեննա
6 Ասորո-Հունգ.	Կաթոլիկ	Ֆրանց-Յոլիսի	676,667	39,000,000	Փարիզ
7 Ալանտան	Մահմեդական	Աբդուրահման	550,660	4,000,000	Գեյլան
8 Բելգիա	Մահմեդական	Միր-Սոդարակ	315,015	350,000	Բրիստոլ
9 Բոլգարիա	Կաթոլիկ	Լեոպոլդ II. թագ.	29,457	6,000,000	Սոֆիա
10 Բրազիլիա	Օրթոդոքս	Ֆերդինանդ իշխ.	99,873	5,001,090	Րիօ-ժանեյրո
11 Բուխարա	Կաթոլիկ	Նախ. Ֆ. Պելիս.	8,337,213	15,000,000	Բուխարա
12 Գերմանիա	Մահմեդական	Սելի-Աբդուլ Էմ.	239,000	2 1/2 միլ.	Բերլին
13 Հաբսբուրգ	Աւետարանա.	Վիլհելմ II.	540,418	60 "	Գրոնդալ
14 Հոլանդիա և զաղ.	Հայադուան	Մենելիք II.	508,280	5 "	Հագա
15 Յունաստան	Քրիստոնեակ.	Վիլհելմ III.	2,036,291	4 1/2 "	Աթենք
16 Գանիա	Օրթոդոքս	Գեորգ I.	68,688	2 "	Կոպենհագեն
17 Եգիպտոս	Վիսանդական	Քրիստոնեակ. IX.	232,302	2 1/2 "	Գալլիբե
	Մահմեդական	Աբդու-Սուլեյման	994,600	7 "	

18	Իսպանիա և զաղ.	Կաթնովիկ	Ալֆոնս III խնամ.	1,233,817	20	Մադրիս
19	Իտալիա	Կաթնովիկ	Հուսեֆուս I.	286,588	30 ^{1/2}	Հոմ
20	Չինաստան	Կուսպաշա	Կվանդ-ուու	11,574,356	403	Պեկին
21	Կորեոս	Կաթնովիկ	Րաֆ-Նունեց	1,118,100	4	Բոգոտա
22	Կոնգո	Օրթոդոքս	Բէլլ. (Թագ.)	2,735,158	17	Բոմա
23	Ռուսաստան	Կաթնովիկ	Նեկիալա, II կայսր	20,666,445	125	Ս. Պետերբուրգ
24	Կորէիա	Կաթնովիկ	Փուեջի	218,192	10 ^{1/2}	Սեյուլ (Կեոնգ)
25	Սեկեմբիա	Կաթնովիկ	Նարապ. Գիաց	1,946,292	11	Սեկեմբիա
26	Մարոկո	Մաննեղական	Մուլէ-բ-Հասան	816,000	8	Ֆէց
27	Պարսկաստան	Մաննեղական	Մուղ-է-դին-Շահ	1,648,125	9	Թեհրան
28	Պերու	Կաթնովիկ	Նախ. Բերմուդես	1,049,970	3	Լիմա
29	Պորտուգալիա	Կաթնովիկ	Գուն-Կարլոս Թագ	89,143	5	Լիսաբոն
30	Րուսիա	Օրթոդոքս	Կարլոս	129,947	6	Բուքրէշ
31	Սերբիա	Օրթոդոքս	Ալէքսանդր I.	48,586	2	Բելգրադ
32	Սիամ	Բուդայական	Ջուլալաջոյի	726,550	9	Բանկոկ
33	Միացեալ-Նահ.	Քրիստոնէա.	Մակ-Կինէշ	9,668,272	77	Վաշինգտոն
34	Տաճկաստան	Մաննեղական	Աբդուլ-Համիդ II.	2,061,224	21	Կ. Պոլիս
35	Ֆրանսիա և զաղ.	Կաթնովիկ	Նախագահ Ֆոր	3,996,038	76	Փարիզ
36	Ղարաղաղ	Օրթոդոքս	Իշ. Նեկիալայ	9030	1/4	Յեթիմէ
37	Չիլի	Կաթնովիկ	Նախ. Գոն-Մոնտ	753,216	3	Սան-Քաբո
38	Տակցարիա	Ռորքական	Նախ. Կարլ-Շինի	41,346	3	Բերն
39	Տվէցիա-Նորվեգ.	Լիւտերական	Օսկար II.	775,996	7	Շտոկհոլմ
40	Կելաուոր	Կաթնովիկ	Նախ. Կորտէրո.	650,937	1 ^{1/2}	Կլիսո
41	Սալոնեա	Սինթոքս օրէն	Մուսա-Խիսո Կայ	382,447	43	Տոկին

XVII. ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ

1)	ՌՈՒՍԱՅԱՆԻ ԵՒ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԻ ՔԱՆԻ ՔԱ.	Կաստորմա	2372
	ՂԱՔՆԵՐԻ ՀԵՌԱԻՌՈՒԹԻՒՆԸ.	Կովնո	2437
		Կուրսկ	1532
		Հէլսինկ-Ֆորս	3041
		Վերսալ	234
		Ղազան	20160
	Արասթոման	Մոսկովա	2262
	Ազուլիս	422 Նիժնի-Նովոգորոդ	10,510
	Ալեքսանդրապոլ	243 Նիկոլայեվսկ	2529
	Արդանան	387 Նովոգորոդ	902
	Ասխաբադ	1308 Նովո-Ձերքասկ	941
	Ախալցխա	186 Նոր-Նախջևան	2490
	Արխանգէլսկ	3248 Ուրալսկ	2622
	Ախալքալսկ	248 Ուֆա	1830
	Բագու	517 Չերնիխով	1945
	Բլազոյեչչենսկ	8766 Պենյա	2623
	Բուխարա	1853 Պետերբուրգ	2917
	Գանձակ	182 Պերմ	1494
	Եկատարինոպոլ (Ղուբ.)	809 Պարտավա	2578
	Եկատար	330 Պակով	2223
	Բորժոմ	140 Ռեվել	345
	Գորբ	71 Շուշի	499
	Գրոզնա	190 Պետրովսկ	407
	Գարբանդ	599 Պետրոպոլսկ	461
	Երևան	851 Ջուդա	443
	Նիաոտերինոպոլ	1447 Սախան	200
	Երևան	264 Սևան	100
	Նակոտսկ	9264 Սիմալս	433
	Ջաքաբաթ	192 Տաթև	286
	Էմիլիանովսկ	282 Փոթի	1834
	Փելլա	93 Ռեպուան	2701
	Լանքարան	569 Ռիգա	939
	Կաղզուան	415 Ռուստով (Նոնի վերայ)	2128
	Հին-Նախջևան	422 Սամարա	1716
	Հաշտարիան	2735 Սարատով	2134
	Ղզլար	441 Սիմբիրսկ	1222
	Ղուբա	674 Սիմֆերոպոլ	2207
	Մասիս	334 Սմրգանդ	550
	Մոզդոկ	288 Ստավրապոլ	2584
	Նոր-Բալայեղ	231 Վարչապա	2536
	Նուխի	160 Վիլնո	201
	Շամախի	398 Վլադիկավկազ	2200
	Փեմբըր-Նան-Շուրա	456 Վլադիսիր	10,644
	Ժիստմիր	1988 Վլադիսլավսոսկ	1462
	Իրկուտսկ	6520 Վոլոնսկ	2490
	Լիբլի	2414 Տաշկէնա	1910
	Քարկով	1393 Տուլա	1878
	Բերսոն	1508 Քիշինև	202
	Կալիչ	2863 Քութայիս	4065
	Կամենէյ-Պադոլսկ	2179 Օմսկ	2522
	Ղարս	346 Օրենբուրգ	1764
	Կիէվ	1859 Օրեոլ	

3) ԿՈՎԿԱՍԻ ՔԱՂԱՔՆԵՐԻ ԴԻՐՔԸ ԵՒ ԲՆԱ. 3) ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԻ ՔԱՆԻ ՑԵՂԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀԱ ԿԻՉՆԵՐԻ ԹԻԻԸ:

Քաղաքն երբ	(տանայ). Քարձր. ձ. մակեր.	Բնակիչ. թիւր.	Տեղերի անունները	Հիւս. լայն.	Սրկ. էր- կայն.
Յիխիս	2400	165,024	Ալեքսանդրապոլ	40 47	61 29
Քաղու	—	85,679	Ախալցխա	41 38	60 38
Նիաոտարինոդար	—	67,610	Ախալքալակ	41 25	60 08
Ստաւրապոլ	2000	40,017	Բագու	40 22	67 29
Վլադիկաւկազ	2346	46,981	Բորժոմ	41 50	61 02
Շամախի	2230	28,545	Գանձակ	40 40	64 01
Մալիոպ	—	27,945	Գլորդիէվակ	44 08	61 08
Նիսի	—	36,915	Գորի	41 59	61 46
Նուխի	5076	32,806	Գոռոնա	43 19	63 21
Նուխի	2454	27,757	Գրիլիճան	40 44	62 32
Սլեքսանդրապոլ	5079	23,670	Գարբանդ	42 03	65 57
Գանձակ	1446	25,294	Գուշէթ	42 05	62 21
Գութալիս	—	24,227	Եկատարինոդար	45 01	56 37
Երևան	3229	24,555	Երևան	40 10	62 10
Գարբանդ	—	15,185	Էջմիածին	40 09	61 57
Ղուբա	1988	14,730	Թելաւ	41 55	63 08
Քեմալի	244	13,656	Թեմուր-Խան-Շուրա	42 49	64 46
Ախալցխա	3376	23,265	Տիխիս	41 43	62 27
Մոզդուկ	465	13,989	Լանքարան	38 45	66 31
Քաթում	—	23,878	Ղազրեկ	42 39	62 18
Սդնախ	2593	10,069	Սողբ	40 03	62 10
Ղլար	—	8,778	Ղլար	43 51	64 22
Նոյնրոստիսիակ	—	20,304	Ղուբա	41 21	66 10
Գեորգիէվակ	1032	11,290	Մոզդուկ	43 44	62 19
Քելաւ	2420	11,014	Հին-Նախիճան	39 12	63 04
Անապա	—	11,604	Նոր-Բալաղէդ	40 20	62 47
Նոր-Բալաղէդ	—	7,120	Նոյնրոստիսիակ	44 42	55 26
Հին-Նախիճան	2949	7,911	Նուխի	41 12	64 51
Գրոռնա	419	6,214	Շամախի	40 37	66 18
Գորի	2006	7,383	Շուշի	49 49	65 24
Փոթի	—	5,785	Պետրովսկա	42 59	65 09
Արմաւիր	—	6,634	Պետրոպոլսկ	44 02	60 45
Ախալքալակ	5545	5,303	Սեան	40 33	62 50
Պետրովսկա	—	4,000	Սդնախ	41 36	63 34
Քեմուր-Խան-Շուրա	—	3,356	Ստաւրապոլ	45 03	59 38
Վաղղուան	4968	3,298	Վլադիկաւկազ	43 01	62 21
Չաման	444	3,231	Փոթի	42 08	59 19
Ղարս	6173	3,137	Քութալիս	42 16	60 22
Գուշէթ	—	2,041	Սրբաբաթ	38 54	63 41
Յուխում	—	3,279			
Արդանան	6058	8,844			
Նոր-Նախիճան	—	20,100			

Ա Ղ Ի Ի Ս Ա Կ

ՈՐԸ ՅՈՅՑ Է ՏԱԼԻՍ ԸՍՏ ԹԻՖԼԻՍԻ ՄԻՋՕՐԷԱԿԱՆԻ, ԵՐԿՐԱԳՆԻԻ ՄԻ ՔԱՆԻ ՔԱՂԱՔՆԵՐԻ ԿԵՅ ՕՐՈՒԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԸ:

Տ. ր. վ.	Տ. ր. վ.
Ասխաբադ	12 54 — ցեր.
Բաքու	12 20 8 »
Բաթում	11 47 — »
Վարշազ	10 24 52 »
Վլադիկաւկազ	11 59 28 »
Գորի	11 57 12 »
Եկատարինոդար	11 36 — »
Գեյլսինգֆորս	10 40 36 »
Գանձակ	12 6 — »
Իրկուտակ (Սիբ.)	3 57 52 ցեր.
Քերչ	11 26 44 »
Քութալիս	11 41 40 »
Կրաննովոյակ	12 32 — »
Մերվ	1 8 — »
Մոսկուա	11 31 14 »
Օդեսա	11 3 41 »
Հաշտարիան	12 12 54 »
Ատալրապոլ	11 48 18 ցեր.
Ս. Պետերբուրգ	11 2 — ցեր.
Սուխում	11 44 52 »
Թեմ. խան-շուրա	12 9 12 »
Թիֆլիզ	12 — — »
Խարկով	11 25 44 »
Երևան	11 48 48 »
Արդաստան	
Փարիզ	9 10 8 առ.
Լոնդոն	8 58 8 »
Մալբրիզ	8 43 28 »
Բերլին	9 54 — »
Վեննա	10 6 — »
Հոտմ	9 50 16 »
Բրիւսսէլ	9 18 8 »
Կ. Պոլիս	11 — 8 »
Շտոկհոլմ	10 12 8 »
Պեկին	4 50 — ցեր.
Նիւ-Եօրկ	4 45 — ցեր.

XVIII. ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ:

Համաշխարհային նշանաւոր անցքերի
 եւ պատմութեան:

Քրիստոսի ծննդից առաջ:

12000 Աշխարհիս ստեղծադրութիւնը—
 ըստ եւրոպացոց (Թէև գիտ-
 նականները միջոնաւոր տարիներ են
 հաշուում):

5509—Ըստ Աստուածաշնչի:

5490—Ըստ Հրէից:

3245 Նոյ նահապ. տապանն է մտնում:

3246 Զրհեղեղ:

2492 Հայ ազգի սկզբնաւորութիւնը

2347 Հայոց տէրութիւնը սկսում է:

» Պարոյրը հայոց առաջին թագաւոր:

» Զինացոց տառերի գիւարը

2640 Նինուէի Հիմնելը:

2492 Հայ ազգի սկզբնաւորութիւնը:

2300 Եգիպտոսի թագաւորութ. սկիզբը:

2000 Մեծաքսի գործածութիւնը:

1700 Եգիպտացոց մեհենական գրերը:

1750 Բարեւոյնի աշտարակաշինութիւնը:

1651 Մովսէս մարգարէն ծնւում է:

1600 Ապակիի գիւարը:

1500 Աթենքի Հիմնարկութիւնը:

1200 Դարբնական արուեստի սկիզբը:

1150 Տպագրութիւնը Զինաց մէջ:

1056 Դաւիթը թագաւորում է:

1017 Սողոմոնը թագաւորում է:

1010 Սողոմոնի առձարի շինութիւնը:

1000 Փայտի վրայ փորագրութ. սկիզբը:

982 Սողոմոնի մահը:

800 Արծաթ փողի գործածութիւնը:

802 Ասորեստանի թագաւոր. անկումը^a

754 Հռոմուլոսը Հիմնում է Հռոմը:

721 Իսրայելացոց թագաւ. անկումը:

585 Երուսաղէմի աւերումը Նաբուղոնոսի:

560 Կիւրոսը Հիմն. է Պարսից տէրութ.:

558 Կոնփուկիոսը ծնւում է:

552 Բուդայականութեան սկիզբը Հնդ-
 կաստանում:

523 Աստուածաշունչը թարգմանվում
 է յոյն լեզուով 70-ից ձեռ. քով:

469 Սոկրատէսը ծնւում է:

384 Արիստոտէլը ծնւում է:

356 Աղէքս. Մակեդոնացու ծնունդը:

325 Աղէքս. Մակեդոնացու Հայաստա-
 նի վրայով արշաւելը Հնդկաստան:

315 Զինական պարսպի շինութ. սկիզբը:

300 Մագաղսութի թուղթը Հնարում են
 » Հռոմ. Հնարում են ալիւսի շինելը:

160 Զինացոց բամբակից թուղթ շինելը:

149 Արշակունեաց թագաւորութեան
 սկիզբը Վաղարշակից:

110 Հռոմ. Հնարում են սապոն եփելը:

76 Կիլիկոնի ժամանակ Տիւրանը Հնա-
 րում է շուտ գրելու ձևը:

70 Վեղով հրաբուխի ժայթք. Հեր-
 քով. և Պոմպէի քաղ. աւերումը:

Քրիստոսից յետոյ:

Յիսուս Քրիստոսը ծնւում է:

2 Հռոմ. շինում են առաջին ջրաղացը:

34 Յիսուս Քրիստոսը խաչվում է:

» Հայերը ընդուն. են քրիստոնէութ.:

41 Սուրբ. գրում են Աւետարանը:

60 Հռոմում, Ներոնի թագ. ժամա-
 նակ շինվում է ապակիի (ամանե-
 դէնի) առաջին գործարանը:

70 Տիտոսը աւերում է Երուսաղէմը:

97 Յովհաննէս աւետարանիչը գրում
 է եփեսոսում իր Աւետարանը:

135 Հրէից ցրուելը ամբողջ աշխարհ:

210 Հռոմում առաջին անգամ, լուսա-
 մուտները մէջ ապակի է գնվում:

253 Խոսրով թագաւորը Հիմնում է
 Դավրէժ քաղաքը (Թաւրիզ):

257 Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի ծնունդը:

300 Մեղրամոկից ճրագ են շինում:

303 Սուրբ Էջմիածնի Հիմնելը:

304 Պարսիկները ձեռնարկում են Տի-
 քիսի նաբեղապա բերդի շինութ.:

306 Մեծն Կոստանդիանոսը թագաւոր:

321 Մարտի 7-ից Կիւրակին տօնելը
 սկսվում է:

325 Առաջին տիեզերական Սբ. Ժողովը
 Նիկիայում Կոստանդիանոսի օրով:

» Արիստակէս Հայրապ. Նիկիոյ Ա. Ժող.
 բերում է աշատոյ Հանդանակը:

» Ս. Գրիգորիսը Աղուանից կաթող.

328 Կ. Պօլսոյ Հիմնարկութիւնը:

381 Կ. Պօլսոյ տիեզերական Ս. Ժողովը:

400 Եւրոպայի եկեղեցեաց մէջ զան-
 դակի գործածութիւնը սկսվում է:

406 Մեսրոպը գտնում է Հայոց գիրը:

431 Եփեսոս. երրորդ տիեզ. Սբ. Ժող.

446 Վրացիք սկսում են գործած. մեր Ս.
 Մեսրոպի Հնարած այբերը (խոյ):

451 Քաղկեդոնի Ժողովը:

451 Վարդանանց պատերազ. (յուսիս):

452 Կաթողիկոսական Աթոռի փոխադ-
 րումը Ս. Էջմիածնից Դուբն:

458 Վարդանի դասար Նուշանիկը նաչ.
 և թաղւ. է Տիկի. (Մեռնիքի բերդ):

476 Հռոմի մայր. կայսերութ. անկումը:

496 Պրանկները ընդուն. են քրիստոն.

539 Եգիպտոսում յայտն. է Քրիստոսի

Արգարին ուղարկած դաստաւակը:

550 Շերամի որթն ու մետաքսը առա-
 ջին անգամ Եւրոպայ է բերվում:

551 Մովսէս կաթ. Հրամանով Աթ. Տա-
 բոնացին յօրինում է եկեղ. տօմարը:

570 Մակմեդը ծնւում է:

597 Վրացիք Հայերից բաժանվում են:

636 Եւրոպայում եղեգէ գրչի տեղ
 փետրէ գրչի են սկսում գործածել:

637 Արաբացիք տիրում են Երուսաղ.

650 Լատինացոց եկեղեցեաց մէջ եր-
 գեհոն գործածելը սկսվում է:

653 Կարգւում է Վարագ. Ս. Խաչի տօնը:

706 Արաբ. Կաշմ ոստիկ. Նախիջևանի
 եկ. 800 Հայ իշխան. կրակ. նաչ. է:

711 Իսպանիան գրավւ. է Արաբներէց:

807 Զինացոց պէս Եւրոպայի մէջ էլ
 թղթի գործածութիւնը սկսվում է:

850 Արաբացիք շաքար են շինում.

855 Սլաւոնական այբուբենի գիւարը:

862 Ռուսաց տէրութեան սկիզբը:

870 Յուսաց և կաթողիկաց եկեղեցի-
 ները բաժանվում են միմեանցից:

924 Բագրատունեաց թագ. սկիզբը:

961 Անին դառնում է Բագր. մայրաք.

968 Խոսրովանոյշը Հիմնում է Սանակ-
 նայ և Հաղպատայ վանքերը:

988 Ռուսները Ս. Վլադ. առաջնորդ.
 ընդունում են յոյներէց Քրիստոն.

993 Կաթողիկոսական Աթոռը Վաս-
 պուրականից Անի է փոխադրւում:

» Բագրատունեաց թագ. վերջնալը:

1010 Բագրատ թագ. Վրաստ. և Իմերեթ.
 եկեղեցիները է Հիմնում (Մցիկթ.):

1011 Թարգմանվում է վրաց լեզուով
 առաջին աւետարանը:

1022 Կուխոս Եւրոպայի երաժիշտը նօ-
 տան Հնարում է:

1072 Երուսաղ. տիրում են Սելջուկները:

1080 Ռուբինեանք նորոգում են Հայոց
 թագաւորութիւնը Կիլիկիայում:

1086 Խոջակըաց արշաւանքի սկիզբը
 1147 Կաթողիկոսական Աթոռը քեզա-
 փոխուում է Սենից Լուսնակա—
 1171 Եւրոպայի Վիէննայ քաղաքի մէջ
 բացվում է առաջին դրամատունը
 1173 Ս. Ներսէս Շնորհալու մահը
 1212 Թամար Թագուհու մահը
 1222 Նիժնի-Նովգորոդի հիմնելը
 1224 Չինդիս-խանի յարձակումն քները
 և ուսն. իրան հպատակեցնելը
 1238 Մոնղոլական լծի սկիզբը
 1246 Առաջ. բժշկ. ուսումն. Գրանսիայ.
 1291 Խոջակըաց վերջին արշաւանքը
 1294 Կաթող. Աթոռը փոխադրւ. է Սիւս
 1299 Ֆլորենց. սկսում են ակնոցն. շին.
 1301 Կողմնացոյցի դիւարը
 1308 Շվեյցարակ. հասարակապետ. հիմն.
 1314 Երուսաղէմում սկսվում է հայ-ազգի
 պատերազուծիւնը
 1323 Անի քաղաքի կործանումը
 1330 Գուտենբերգը, Գաուստը և Շեֆերը
 հնարում են տպագրութիւնը
 1338 Վառուդը գտնում են
 1365 Ասեղը հնարում են
 1380 Թնդանօթի դիւարը
 1384 Լենքթ. արշաւանքն. Սսիայում
 1393 Հայոց Թագաւորութ. վերջնալը
 1415 Հուսիսն այրում են
 1428 Ջրարձակ ղէնքի դործածութիւնը
 Ռուսաստանում
 1440 Հռովմի Ս. Պետրոս եկեղ. հիմնարկ.
 1441 Կաթողիկ. Աթոռը վերջնականա
 պէս փոխադրւում է Ս. Էջմիածին.
 1450 Եւրոպայի մէջ առաջ. դրքի տպագ.
 1453 Տաճիկն. տիրում են Կ. Պոլսին և
 վերջան. է Բելզանդակ. կայսրութ.
 1461 Կ. Պոլսի պատերաբ. բոթեան սկիզբը
 1464 Նամակատուն և փոստայով Թըղ.
 Թատար. հաստատվում է Ֆրանս.
 1480 Ռուսաստ. ազատվում է Մոնղոլն.
 1483 Ինկվիզիցիայի դործադրվելը

1492 Լիոմբոսը գտնում է Սմերիկան
 1500 Ծոցի Ժամացոյցը հնարում են
 1518 Պարսից Իսմայիլ-Շահը առնում է
 Տիխիսը և Մցխէթը. Հաւաքարի
 կարմնը մօտ էլ միկիթ է շինում
 1524 Առաջ. ձեռ. լրագ. Վիէննայում
 ՝ Մակարիայի տօնավաճ. բացումն
 1546 Լիւտերը վախճանվում է
 1547 Յովհաննէս Գրոզնին ընդունում է
 առաջին Թագաւորի տիտղոսը
 1552 Սմանները կլեկելը հնարում է
 1556 Հաշտարեանի թագ. անկումը
 1567 Վենետիկում տպագրւում է առա-
 ջին հայերէն Սաղմոսը
 1583 Ռուսները առնում են Սլրբերը
 1590 Գիտակը գտնուեցաւ Գերմանիա
 1603 Շահ-Աբասի հայերին գերի տանելը
 Պարսկաստ.— (Չուղայի դաղթելը)
 1610 Թէյի դործած. սկսւում է Ներուպ.
 1612 Ռուսաստանն աղաւթ. է լեհերէց
 1615 Առաջին տպագիր լրագիրը
 1632 Առաջին կանոն. զօրքը Ռուսաստ.
 1634 Վրաստ. մահմեդականութ. սկիզբը
 1672 Ծնվում է Մեծն Պետրոս Կայսրը
 1689 Շոքեշարժ մեքենաները դիւար
 1700 Ռուսաստանում սկսվում է տարե-
 գրութիւնը Գրիստոսի ծննդից և
 փոխանակ անպա. տարին հաշ-
 ւում են յունվ. 1-ից
 1701 Առաջին Թատրոնը Ռուսաստան.
 1711 Գաշնամուրը հնարում են
 1723 Մահմադ-Ղուլի խանը աներում է
 Տիխիսը և կողոս. է Սիօնի եկեղեց.
 1725 Մեծն Պետրոս Կայսրը մեռնում է
 1752 Ֆրանկիները հնարում է Շանթարգ.
 1754 Առաջին բանիկ հիմնելը Ռուսաստ.
 1755 Մոսկվայում առաջին համալսարան.
 1768 Թուղթ փողի դործադր. Ռուսաստ.
 1785 Կովկասի փոխար. քայով. հիմնելը
 ՝ Ախմէօն Կաթողիկոսը Ս. Էջմիա-
 ծնում տպարան է հիմնում

1779 Օդապարիկը հնարում են
 1785 Ժորժ Ստեֆենսոնը առաջին շո-
 դեկաւքը շինում է
 1789 Ֆրանսիական մեծ յեղափոխութ.
 1790 Գարլանը հնարում է դարլանեան
 ելիքաղականութիւնը
 1791 Նոր-Նախիջևանի հիմնելը
 1794 Հայոց առաջին լրագրի հրատա-
 րակութիւնը Հնդկաստանում
 1789 Շուշուայ ամրոցի հիմնելը
 1795 Աղա-Մահմադ խանը յարձակվում է
 Տիխիսի վերայ և աւերում
 1798 Ղարաբաղից 1100 ընտանիք դադ-
 Թում են Ղլլարու կողմը
 1799 Առաջին պարբ. հրատ. Վենետի-
 կում «Տարեգրութիւն» անունով
 ՝ Վրաց Գիօրգի XIII-ը յանձնում է
 Վրաստանը Ռուսաստանին
 1800 Զօնասնը գտնում է մարմնի պա-
 տուստումը
 1801 Վիմագրութեան դիւարը
 1801 Վրաց և Ռուսաց մէջ 10 յօդ. բաղ-
 կացած դաշնագրի ստորագրելը
 1802 Ռուսաստ. մինիստրութիւն է հիմն.
 1803 Անդղիայ. մտադէ զբչի հնօրելը
 ՝ Շոգենաւի դիւարը
 1812 Արագածիկ մամուլի հնարելը
 1813 Մոսկվայի Լազար. ճեմ. բացումը
 1825 Ներսէս Վ աշտարակեցի կաթող.
 հիմնում է Ներսէսեան դպրոցը
 1828 40,000 հայեր զաղթում են Ռուստ.
 1837 Հաստատւում է Ս. Էջմ. Ախօղը
 1839 Տարլութ անդղ. հնար. է լուսանկ.
 ՝ Երևանի Թեմ. դպրոցի հիմնուելը
 1841 Առաջին հեռագիրը շինում են
 Վաշինգտոնից Բալթիմօր
 1842 Ղարաբաղի Թեմ. դպր. բացուելը
 1848 Ելեքար. հեռագիրը հնարում են
 1850 Հայոց առաջին Թատրոնը Տիխիս.
 1851 Առաջին ռելիօլիերը շինվում է
 1853 Արևելեան պատերազմը
 1859 Կովկասեան 69-ամեայ պատերազմ.

վերջան. և Շամիլին դերի առնելը
 1861 Ստրիու Թեան ոչնչացումը
 1862 Սուէզեան ջրանցքի բացումը
 1864 Կովկասի վերջնական նուաճումը
 1867 Ամերիկայից Անգլ. Սալանդ. ուղի-
 վրայով հեռագրութիւնը շինում են
 1868 Հնդկաստանի հեռագրութիւնը կով-
 կասի վրայով շինվում է
 ՝ «Արարատ» ամս. հրատ. Ս. Էջմիած.
 1872 «Մշակութաբարձրը հրատարակում է
 1873 Ս. Էջմիած. Գիօրգ. ճեմ. բացւ.
 ՝ «Փորձ» ամսագր. հրատարակում է
 1875 Նոր-Նախիջևանի Թեմ. դպր. բաց.
 1877 Ռուս-Տաճիկական պատերազմը
 ՝ Էջիսօնը հնարում է Փօնօղրաֆը
 1878 Սան-Սանֆան. դաշնագրութիւնը
 ՝ Բերլինի դաշնագրութիւնը, որանդ
 ստորագրում են և Հայոց ինքնա-
 վարութեան 61-րդ յօդուածը
 1879 Ելեքարակ. լայտերները հնարելը
 1880 Տերեֆօնի դիւարը
 1881 Տիխիսում հիմնում է Կովկասեան
 Հայոց Բարեգործ. Բնիկբուծիւնը
 ՝ «Արձագանք» շաբաթաթ. հրատ.
 1882 Տիխիսում կայնում է Հայոց ա-
 ռաջին ընդ. ուսուցչական ժողովը
 1882 Վրաց վերջին շառաւիղը—Հայադ-
 դի Մարիամ Թագուհին մեռնում
 է և Թաղվում Տիխիսի Հայոց
 Վանքի եկեղեցում
 1884 «Նոր-Գար» Թերթի հրատարակ.
 1888 Մակար Ս. Կաթող. ընդունում է
 Տիխիսում Կ. Սղէքսանդր III-ից և
 այցելում է Բագու և Գանձակ
 1889 Փարիզի համաշխարհահանդէսը
 ՝ Պարսից Շահ-Նասրէդինը այցե-
 ւում է Ս. Էջմիածին
 ՝ «Մուրճ» ամսագիրը հրատարակ. է
 1890 Խաղաղուց Թագաժառանգին Ս.
 Էջմ. Մակար Կաթ. ընդունում է

- 1892 Զբօրհանաց Հանդիսի ժամանակ Տիֆլիսի վանքի կամրջի խորտակուելուց 40 հոգի խեղդուում են Կուր գետում: Հոգեորականութիւնն ազատուում է:
- » Կողկատում—խօյերայի կոտորած:
- 1893 Ձիկադոյի համաշխարհահանդէսը: » Նայրեկը՝ Կաթողեկոս օճուեցաւ:
- 1894 Ձին-Նապոնական պատերազմը: վայլ և Օրժանեան հասարակապետու-
- 1896 Թագադրութիւն Կայսեր Նիկոլայ Թեանց հետ:
- II և Կայսերուհւոյ Ալէքսանդրա՝

- Ֆէօդորովայի:
- 1897 Յոյն-Թրքական պատերազմը:
- 1898 Ռուսները դրաւում են Չինաստանի Պորտ-Արտուր նաւահանգիստը:
- » Իսպանիայի և Սևերիկայի Միացեալ-Նահանգները պատերազմը:
- 1899 Անգլիայի պատե, ազմը տրանսվայի և Օրժանեան հասարակապետու-

- 9. Շուտ, հէնց այս տարի, բայց չես աշխատում:
- 10. Ունեցած առաւելութիւններդ գործ դիր:

- 2. Ոչ մի կողմից քեզ չես զօգտում, ինչ երկար կ'ապրես:
- 3. Այնքան անգամ մէկ ու կէս, որքան ծնողդ:

V. Եկող տարի ինչպէս կը լինի:

- 1. Նայելով թէ դու ինչ կը լինես:
- 2. Լաւ, եթէ խելքդ գլխիդ պահես:
- 3. Եթէ առաջուց առած ունենաս վեճակահանութեան տոմսակ, կը տանես:
- 4. Յամուր շոգ, ձմեռը ցուրտ:
- 5. Հարուստների համար լաւ կը լինի:
- 6. Խելքիդ դու կը տաս, փողեր կը ծախես:
- 7. Այդ վատ բնատրութիւնդ չես փոխի:
- 8. Բանդ որ պինդ չբռնես՝ շատ վատ կը լինի:
- 9. Ուրախ և բաղդաւոր. միայն զգուշ եղիր:
- 10. Փողեր շատ կ'ստանաս, շատ էլ կը ծախես՝ տակը բան չի մնայ:

- 4. Եթէ պարտքեր չանես, ինքնուրուշ և մնը:
- 5. Անչափ աչքածակութիւնդ, կեանքդ կարճացնում է:
- 6. Ապրես՝ չապրես, ինչ օգուտ, երբ ոչ քեզ համար ես և ոչ ուրիշի:
- 7. Ինչ անգամ ինը տարի, բայց ցրտից զգուշացիր:
- 8. Գլուխդ հով, փորդ թուլ և ոտքերդ տաք պահելով շատ երկար կ'ապրես:
- 9. Նախանձու սիրտդ կեանքիդ ցեցըն է, մինչև չըթողնես այդ, երկար ապրելու յոյս մի ունենայ:
- 10. Ինչպէս թունդ քացախը իր աճանն է տրաքացնում, այդպէս էլ այդ նախանձուութիւնդ՝ կեանքդ է կարճացնում:

VI. Երկար կ'ապրեմ արդեօր:

- 1. Ամեն բանի մէջ չափաւոր լինելով, հարիւրից կ'անցնես:

- Լուսնի 1 օրն—Երազն ի բարին կատարի:
- « 2—Երազն երեք օրն կատարի:
- « 3—Երազն ի բարին կատարի:
- « 4—Երազն սուտ է:
- « 5—Երազն ի բարին կատարի:
- « 6—Երազն ի տարին կատարի:
- « 7—Երազն սուտ է:
- « 8—Երազն ութ օրն կատարի:
- « 9—Երազն ի բարին կատարի:
- « 10—Երազն երեք օրն կատարի:
- « 11—Երազն օրն կատարի:
- « 13—Երազն ի բարին կատարի:
- « 14—Երազն քառասուն օրն կատարի:
- « 15—Երազն օրն կատարի:
- « 16—Երազն երեք օրն կատարի:
- « 17—Երազն օրն կատարի:
- « 18—Երազն ի բարին կատարի:
- « 19—Երազն ի բարին կատարի:
- « 20—Երազն սուտ է:
- « 21—Երազն սուտ է:
- « 22—Երազն ի բարին կատարի:
- « 23—Երազն երեսուն օրն կատարի:
- « 24—Երազն սուտ է:
- « 25—Երազն սուտ է:
- « 26—Երազն ի բարին կատարի:
- « 27—Երազն սուտ է:
- « 28—Երազն երեք օրն կատարի:
- « 29—Երազն լաւ է:
- « 30—Երազն ի բարին կատարի:

Ա. ՆԱԻԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

Գ Ն Ե Ր Ը

Գ Ն Ա Յ Ք Ը

Սեւ, Ազովեան եւ Կասպից ծովի վերայ
 Գնեքը. II. կարգը III. կարգը
 Բաստովից՝ Տաղանբոզ,
 Կերչ և Տեմբուկ 6ր. 25 կ. 3ր. 80 կ.
 Երիւսի եւ Կովկասեան Գծերը
 Օգեսայից Սեւաստ. 9 ր. 3 ր. 20 կ.
 » Եալուայ 41 » 3 » 60
 » Քերչ 15 » 5 » 20
 » Փոթի 30 » 4 » 60
 » Բաթում 30 ր. 50 կ. 9 » 80
 ԿԱՍՊԵԱՆ ԾՈՎԻ ՎՐԱՅ
 Հաշտարի. Պետրովսկի 11 ր. 5 ր. 50 կ.
 Այգլանի. 10 » 5 »
 » Գաբաան 13 » 6 » 40
 » Բարու 19 » 7 » 70
 Այգլանի զբով. մենչև Պետրով. 15 ր. 8 կ.
 Նիժնից Յարեցին 16 ր. 70 կ. 7 » 95
 » Հաշտարի 20 » — 9 » 80
 (Ամերիկայի տեսակի շողե՛նաւերովմենչև
 Հաշտարիան 15 ր. 65 կ. 7 ր. 50)
 Գ Է Պ Ի Ա Ր Ե Ի Ե Լ Ք:

Օգեսայից { Կ. Պօլեւ 15 ր. 4 կ.
 Սեւաստովից }
 (ԳԵՍՍՅԻՅ ԱՂԵՔԱՆԳՐԻՍ)
 Պորտայից (Նգլիպտ.) 54 ր. 50 կ. 15 ր. 25 կ.
 « Ադէն (Աբաբ.) 220 51 » —
 » Սեղապ. (Հնդկ.) 443 108 » —
 » Տանխայ (Չինաս.) 551 139 » —
 » Նազաս. (Չինաս.) 574 144 » —
 » Խանկոյ և Վլադիկ. 600 150 » —
 ա) Նոգե՛նաւայի երթևեկու թիւերը Բա-
 թումի, Օգեսայի և Կ. Պօլայ մէջ:

Բաթումից Գնում է.
 Երեքշաբթի օրերը: Կէս օրից յետոյ ժ:
 4-ին ուղից դժով մանուս
 է Սուխումի և Նովօբո-
 սկյակի նաւահանգիստները:
 Հինգշաբթի օրերը: Կէս օրուայ ժամ
 4-ին ուղից դժով, Նովօբո-
 սկյակի և Կերչի վերայով:
 Տարած օրերը: Երեկոյեան 8 ժամին,
 շրջանաւու ընթացքով
 (ՕՃՈՒ. րեն՝) բոլոր նա-
 ւահանգիստները պատելով:
 Նրկուշաբթի օրերը: Նրկոյեան 7 ժ.
 արտասահմանեան գնաց-
 քով դէպի Կ. Պօլայ:
 Գալի է Բաթում
 Նրկուշաբթի առաւօտը, Օգեսայից ու-
 ղից դժով, Կերչի և Սու-
 խումի վերայով:
 Չորեքշաբթի առաւօտը, Օգեսայից ու-
 ղից դժով Կերչի և Նովօ-
 բոսիյակի վերայով:
 Ուրբաթ երեկոյեան, Օգեսայից շրջա-
 նաւու ընթացքով:
 Կիրակի օրերը, առաւօտ. Կ. Պօլայ:
 Վրէից Գնում է Բաթում.
 Երեքշաբթի առաւօտը ժամը 9-ին:
 Ուրբաթ երեկոյեան կէս գիշերին:
 Տարած առաւօտեան ժամը 9-ին:
 Բաթումից Գնում է Վրէի.
 Չորեքշաբթի և Կիրակի օրերը, նաւը
 Փոթիից գալուց յետոյ:
 ապա այդ ամէն շաբաթ Օգեսայից
 գալիս են և դնում Փոթիի երթևեկող
 ազրանքակեր և մարդակեր նաւեր:

Բ. Ե Ր Կ Ա Թ Ո Ւ Ղ ՈՒ Ք

1) ԵՐԿԱԹՈՒՂՈՒ ԳՆԱՑՔՆԵՐԸ
 Բաժնուձեց-Բաժնու զնայել Երբն է զնաձ
 Բաժնուձեց, պատ. . . 9 ժ. 15 ր. առ
 Թիֆլիզից, . . . 9 ժ. 23 ր. եր
 Բաժն. մարդ. ապ. զն. 9 ժ. 5 ր. եր
 Թիֆլիզից, . . . 11 ժ. 32 ր. առ
 Բաժնուձեց-Բաժնու զնայել Երբն է զնաձ
 Բազուկից, մարդ. զնայել 4 ժ. 15 ր. ցեր
 Թիֆլիզից, պատ. . . 9 ժ. 10 ր. առ
 Բազուկից պատ. . . 12 ժ. 20 ր. զիշ
 Թիֆլիզից մարդ. զն. 7 ժ. 37 ր. եր

1) Կոմիտասիան Երկրամուկի
 (ԹԱՍՏՈՎՅՑ-ՎԱՍԳԻԿԱՎԱԿԱՅԸ)

Վերստ	ԹԱՍՏՈՎ	II Դ.	III Դ.
2	2արեջնայա	—	—
10	Բաթնայակա	— 23	— 15
34	Կաղաչնիցիայա	— 74	— 49
58	Ստեփանայա	1.26	— 84
81	Կուչեօվկա	1.74	1.16
99	Կիսլեակովկա	2.15	1.43
118	ԿոնկոՎՍԿԱՅԱ *)	2.55	1.70
135	Պավլովսկայա	2.91	1.94
151	Լեռնոկոմիտաս	3.17	2.10
171	Տիխոնովսկայա	3.60	2.47
192	Մալոսոսնիսկայա	3.89	2.57
211	Միրսկայա	4.14	2.76
229	ԿԱՎԱՅԱՅԱՅԱՅԱ	4.38	2.92
242	Գոչկիկիլի	4.56	3.04
257	Օտարայա-Կուրանսկ	4.76	3.17
273	Կուրանսկայա	4.88	3.32
280	ԱՐՄԱԻԻՐ	4.97	3.50
313	Կոնսկովո	5.70	3.80
335	Նիկոլայեվսկայա	6 —	4 —
353	Նեգասյովսկայա	6.20	4.10
366	Նեվիտն.ՄԻՆՍԿԱՅԱ	6.30	4.20
385	Բարսուկի	6.40	4.40
410	Կուրսավկա	6.90	4.60
428	Նազուխսկայա	7 —	4.80
446	Սուլբովսկայա	7.20	4.84
466	ՄԻՆԵՐԱՅԼՆ. Վազա	7.50	5 —
490	Նեղլորնայա	7.80	5.20

510	Չոլլակայա	8.10	5.40
535	Սաղաթսկայա	8.20	5.60
554	ՊՐԱԵԼԱԳՆԱՅԱ	8.40	5.60
568	Կոտլարեվսկայա	8.70	5.80
584	Բարսուկո	8.80	5.90
599	Ելլիստովո	9.—	6 —
611	Դար-Վոխ	9.15	6.10
631	Բեսլան	9.30	6.20
652	ՎԱՍԻԿԱՎԱԿԱՅԸ	9.60	6.40

ՊԵՏՐՈՎՍԿՈՒ ԳԻՄԸ
 Բեսլանից

21	Ն ա ղ ր ա ն	45	30
38	Կարբուլախ	—	—
48	Ուլեպյովսկայա	1.04	40
57	Միխայլովսկի	—	—
70	Ս ա մ ա շ կ ի ն ս կ ա չ ա	1.52	1.01
87	Սլիսանիսկայա	—	—
101	Գ ր օ ղ ն ա	2.18	1.47

ՊԵՆՏԻՎՈՐՍԿՈՒ ԳԻՄԸ
 (Միներալնի-վաղից)

14	Ժելեզնոօլդսկ	32	31
16	Կարբաս	35	23
21	Պերեվալ	—	—
45	Պեստրգորսկ	54	36
41	Նահնաուկ	89	59
	Կիսլավոյսկ	—	70

2) Անդրկովկասիան Երկամուկի
 Փոթիս

Վերստ	Փ Ո Ւ Ի	II Դ.	III Դ.
14	Չելադկի	— 32	— 21
35	Նովո-Մենակի	— 77	— 51
48	Սրաշա	1.04	— 69
51	ՍԱՄՏՐԵԳԻ	1.31	— 87

ԲԱԹՈՒՄԻՑ-ՏՓԻՆՍԻ

20	Բարսուկիթի	— 44	— 29
35	Նովոմենեթի	— 77	— 52
49	Սուփաս	1.05	— 70
68	Լանչխուարի	1.47	— 98
75	Նիգոչիթի	1.62	1.08
88	Սաջավաթս	1.91	1.27
97	ՍԱՄՏՐԵԳԻ	2.09	1.39
108	Կապիտանարի	2.23	1.55
25	Ռիոն	2.69	1.75
	Ռիոն-Բուխարա	— 23	— 10
132	Աջամիթի	2.85	1.99

*) Գլխադիր կայսրանները Բաթնուներն

585	Գորի	12.38	7.59
627	Միխայլովո	12.83	7.87
686	Կիլիլի	13.38	8.20
672	Բուխարա	13.71	8.41
714	Բիոն	13.65	8.37
743	Սամոթեղի	13.91	8.53
804	Փոթի	14.50	8.83
840	Բաթում	14.84	9.10

448	ԱՍԻԱՅԱԹ	12.58	6.43
480	Կեսաբա	13.48	6.89
518	Բարա-Գուրմաղ	14.54	7.43
536	Արսիկ	15.00	7.69
568	ԿԱՍԻԿԱ	16 —	8.18
607	Գուշակ	17.10	8.74
651	Թեհրան	18.34	9.37
723	Գորթ-Ղուխ	20.36	10.41
746	Ղարաբաղա	21.01	10.74
770	ՄԵՐՎ	21.69	11.09
796	Բալթամ Ալի	22.41	11.45
831	Ղեյլի	23.43	11.97
872	Ուշ Հաջի	24.55	12.55
931	ՌԱՅԹԱԳ	25.21	13.40
954	Ղարաուլ Ղուխ	26.81	13.73
976	Բալխանի	27.48	14.04
989	ԱՄՈՒ-ԳԱՐԻԱ	28.10	14.3 6

3) Անդրկասպիան Երկամուկի
 ՌԵՂՈՒՆ ԱԳԱՑԻՑ-ԱՄՈՒ ԳԱՐԻԱ
 Ո Ի Զ Ո Ւ Ն Ա Գ Ս

26	Միխայլովսկայա	— 70	— 36
48	Մուլլա-Բարա	1.33	— 68
82	ԲԱՂԱ ԻՇԵՄ	2.31	1.18
112	Ալդին	3.13	1.60
127	Պերեվալ	3.55	1.82
143	Աղաչ-Ղուխ	4 —	2.05
174	ՂԱՅԱՆՑԻԿ	4.86	2.48
190	Ուղուն-Սու	5.31	2.71
212	Ուշակ	5.96	3.05
243	ՂԱՂ-ԱՐՎԱԳ	6.81	3.48
270	Կոջ	7.54	3.85
294	Բամի	8.24	4.21
324	Արզան	9.09	4.65
354	ԲԱՄԱՐԿԱՆ	9.93	5.07
381	Ղեղևաթա	10.69	5.46
406	Գեոյ-Թեփե	11.39	5.83
428	Բեղիսլիանի	11.99	6.42

ՈՌՍԱՍՏԱՆԻ ԳՄԵՐԸ

	II Դ.	III Դ.
Վաղիկավաղից-Բասաուլ	18.34	9.37
Բասաուլից-Մոսկուայ (Վո-րոնեժով)	—	—
Մոսկուայից-Պեստրաուր	35.65	18.21
Պեստրաուրից-Վարշավա	13.21	5.20
Վարշավայից-Սանմանր	29.41	15.42
Վարշավայից-Նիժնա	8.10	4.88
Մոսկուայից-Նիժնա	11.53	5.93

ԵՐԿԱԹՈՒՂՈՒ ԷԺԱՆԱՅՐԱԾ ԳՆԵՐԸ

Բաթումից-Բազու	վճարում են.	11 ր. 10 կ.	7 ր. 40 կ.
Թիֆլիսից-Գորի	»	1 » 53 »	1 » 2 »
» Միխայլովո	»	2 » 43 »	1 » 62 »
» Բուխարա	»	4 » 8 »	2 » 72 »
» Փոթի	»	5 » 21 »	3 » 47 »
» Բաթում	»	6 » — »	4 » — »
» Աղստաֆա	»	1 » 92 »	1 » 28 »
» Գանձակ	»	3 » 68 »	2 » 45 »
» Նելախ	»	4 » 53 »	3 » 2 »
» Բազու	»	8 » 10 »	5 » 40 »

Աղստաֆա-ընդհատու մներով ճանապարհորդելիս, տոմսակները այժ ունին միայն Թիֆլիսից-Գանձակ, Աղստաֆա, Գորի, Միխայլովո՝ մի օր (օրու դիշեր) հաշուելով տոմսակ դնելուց զարգող կէս դիշերից. մինչև Գուշակիս, Փոթի, Բաթում, Նելախ՝ երկու օր. մինչև Բազու՝ երեք օր: Բաթումից Բազու՝ չորս օր:

Table with 4 columns: Item number, Item name, and two columns of numerical values. Items include 154, 166, 175, 184, 219, 229, 243, 260, 273, 285, 300, 310, 320, 330.

ՏՖԻՍԻՑ—ԱՎԳՈՒՆ

Table with 4 columns: Item number, Item name, and two columns of numerical values. Items include 337, 350, 366, 387, 394, 408, 427, 452, 474, 496, 513, 536, 559, 583, 602, 626, 645, 668, 692, 716, 733, 766, 787, 812, 830, 840.

ա) ԱՆԳՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ

բ) ԱՆԳՐԿԱՍՊԵԱՆ

Ուղուն-Աղայից գնում է 6 ժ. 40 ր. հր.
Ուղուն-Աղա գալիս է 7 ժ. 48 ր. առ.
Ուղուն-Աղայից գնացքը գնում է և
գալիս երեքշաբթի և շաբաթ օրերը:

Գ. ՓՈՍՏԱՅԻՆ ԿԱՌՔԵՐԸ

Table with 4 columns: Item number, Item name, and two columns of numerical values. Includes sub-sections like 1. ՂԱՐՍԻՑ—ԿԱՂՋՈՒՆ (71 վերստ), 2. ԳԻՐԿՈՒՄՆԻՑ—ՇԱՄԱԻ (71 վերստ), 3. ԴԵՊՈՒ ՈՐԴՈՒՐԱԹ (508 վ.), 4. ՏՖԻՍԻՑ—ԴԵՊՈՒ ԹԵԼԱԻ (163 1/4 վ.), 5. ՏՖԻՍԻՑ—ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱՋ (200 1/2 վ.).

Գ) ՏԱՃԿԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՃԱՆԱ-

ՊԱՐԶՆԵՐԸ:

ՍԱՐԱՂԱՄԻՇԻՑ—ՍԻՎԱՍ (723 վ.)

Ղարաղուրդան	34
Զինին	6
Զանջակ	17
Արդոս	5
Քէփրիքէօյ	24
Հասան-Ղալա	13
Ղուրջուխ	17
Գարին	20
Աղալար	21
Քոչուկ Քաֆղարիչ	23
Բերնահարան	24
Խան-մաղէն	26
Բայլաւրդ	20
Ռարաշի	23
Վուրլուկլեա	15
Ուչու-Շէխրան	33
Զիրանդի	15
Մէրչիկ	20
Շեքին-ղարահիսար	32
Էնդէրաս	29
Ինօու	29
Գեթիու-գիաի	23
Սամայիլ	27
Քաղի-քէօրպու-Ղարմունջ	26
Շօնտան	15
Քոխատ	50
Շարսիշ	23
Էրդիունէր	14
Նիխան	22
Մէրիկէլ	19
Յիլաս	32

ԻԳԳԻՐԻՑ—ՎԱՆ (229 վ.)

Յրգոլակ	14
Զինդել	12
Ղարաբուլաղ	6
Բայլաղէթ	51
Քամարջիկ	23
Զորան-Նղիղ	22
Շարթր-քեանդ	28
Բերդան-ղալա	23
Միւրաք	30
Քեաչանի	24
Վան	28

ՍԱՐԱՂԱՄԻՇԻՑ—ՌՔԼԻՍ (377 վ.)

Հասան-ղալա	99
Ինու-ղալա	177
Յեւերան	21

Զալքերուն	25
Խէչրեան	27
Մուշ	25

ՂՈՒԼՊԻՑ—ՄԱՆԱԶԿԵՐՑ (184 վ.)

Փարնատ	25
Թանդարակ	20
Զաղօ-ջամ	21
Ղարաքլիսայ	28
Խամուր	16
Արաբալի	17
Դեղնիւպ	33
Մալաղիկերտ	23

ՍԱՐԱՂԱՄԻՇԻՑ—ՄԱՄԱԽԱՅՈՒՆ (251 վ.)

Ագաւար	157
Խանդարաբէյեկ	23
Ննիբուլ	17
Կոպ	22
Մամախատուն	17

Գ) ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՃԱՆԱՊԱՐԶ.

1) ԷՆՁԵԼԻՑ—ՔԵՀՐԱՆ (292 վ.)

Փիրքաղար	15
Րաշտ	8
Մէնջիլ	65
Ղաղլին	69
Քէհրան	135

ԹԻՅԼԻՁԻՑ—ՔԵՀՐԱՆ

Բաղուով	1149
Զուղպով	1135

2) ՆՈՐ-ՋՈՒՂԱՅՈՎ, ՔԵՀՐԱՆ (674 վ.)

Մարանդ	60
Քալրիղ ք	68
Քուրքմանչայի	110
Լիանէք	30
Զէնդեան	116
Սուլթանիէ	35
Ղաղլին	120
Քէհրան	135

3) ՈՒՐՄԻՍ—ԻՈՅԻ և Շարուրի վրայով

Շահտախաի (230 վ.)

Քաղաքեանդ	15
Մէլրան	8
Շահրուլախ	15
Ղարաղաղէն	16
Խամաղիան	16
Դիղա	16
Խօյի	16
Ղարաթալա	20
Զիչաի	20

Դիլման	8
Ախաբաղ	7
Քամրա	4
Զարդամիւղ	3
Քիւսչի	15
Հաջի-Իսուֆ	15
Սահեար-Աբաթ	9
Հեարդաբաղ	12
Ղարասանլի	4
Ռարիա	9

14. ԲՈՐԺՈՒՑ Ախալցխայ, Ախալքալակ, Արդահան և Օլտի (300 վ.)

Ստրաշնոկօյակ	14
Այլսուր	12
Ախալցխայ	20
Րուստամի	18
Ասպիձա	12
Աբասբէկովակ	18
Ախալքալակ	17
Սուլդա	18

15. ԵԼԱՍԻՑ—ՇՈՒՇԻ ԵՒ ԳՈՐԻՍ (193 վ.)

Ղարամանլի	21
Քառթառ	15
Վարդաղինսկայա	18
Շահրուլաղ	11
Խօջանլի	19
Շուշի	19
Լիսազորսկայա	17
Աբղալար	20
Զաղուր	14
Դիդ	17
Գորիս	19

XXII. Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Տ Ո Ի

ԹԻՖԼԻՍԻ ՄԻ ՔԱՆԻ ՀԱՅ ԲԺԻՇԿՆԵՐԻ ԵՒ ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐԻ (ԵՐԳՈՒԵԱԼ ՀԱՆՈՒՄԱՐԺԱՄ.) Ե ՀԻՆԱՆՂԱՆՈՅՆԵՐԻ ՀԱՍԿԵՆԵՐԸ:

1) Բ Ժ Ի Շ Կ Ն Ե Ր	№	2) ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐ	№
Անանեան Ստեփաննոս Յովհան.	22	Աթաբէզեան Ներսէս Ասրանեան	25
Քրճրունի Վահան Վարդ.	5	Քրճրունի Սենեքերիմ Վարդ	5
Աթաբէզեան Մելքայէլ Զաք.	13	Հախումեան Վաթէոս Անդր.	25
Բարայեան Աւետիք Մկրտ.	14	Ղարաբէզեան Աղէքսանդր Յովհ.	—
Բարեան Գէորգ Վարդանեան	22	Մէլեք-Աղամեան Սոկրատ Ստեփ.	—
Գառարեան Յովհան. Ստոուածատ.	18	Մէլեք-Նուբարեան Ստեփաննոս Գրիգ.	40
Լուսինկովէջ Մելքայէլ Մկրտ.	96	Սպենդիարեան Յովհաննէս	—
Կարապետեան Աղէքսանդր Բար.	84	Տէր-Յովհաննիսեան Յակովբ Գրեղ.	—
Կուլուջանեան Յովհաննէս Աթան.	21	Տէր-Ստեփաննեան Գարբէլ Սուլբ.	14
Մայսուրեանց Սամսոն Կարապ.	—	Տէր-Ստեփաննեան Նսահակ Ստեփ.	22
Ղասումեան Նիկողայոս Կարապետ.	118	Քալանթարեան Քալանթար	—
Շահպարտեան Մելքայէլ Վարդանեան	—	Նաղօրնայա	—
Ռօտինեան Աբգար Վարկողեան	41	Քալանթարեան Նիկողայոս Անդր.	—
Քօչարեան Գրեղոր Արտ.	—	Կոնստանդինայա	—
Քանանեան Մելքայէլ Զուբարեան	27	Օպօչինին Պ. Ա. Լաբօրատօրնայ.	—
Օրբելի Դաւիթ Յովսէփեան	30	Տուրքիկէ Ն. Մ. Ստարօ-Արս.	10
Նաբերեժնի.	—	Չեմիսով Ս. Վ. Գանուակ. փողոց.	22
		Շեկալիէ Գրեղօսեղ. և Չալէ. փող. անկ.	
		Շէյտեր Կ. Ն. Նաւերուբ. սոսպ. տուն.	

Հ Ի Ի Ա Ն Գ Օ Ն Ո Յ Ն Ե Ր

ԿՈՅՐԵՐԻ ԲՈՒԺԱՐԱՆԸ—Ապետ. փողոց: ԲՃ. Բագրատ Նաւասարդեանի սեպէ-
 ՄԱՆԵԱՐԱՐԱՐԱՆԸ—ՀԻՆԱՆՂԱՆՈՅՆ ԶԻՒՆԻՄԱՆՈՅԸ—Կո կիս Վարանցովի
 Ուղբնայա փողոց: արձանի դիմաց:
 ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆ ԶԻՒՆԻՄԱՆՈՅԸ—Մելքայէլեան փողոց: Քաղաքային կեդրոնական հիւանդա-
 նոցը Մաւրանսի փողոց:

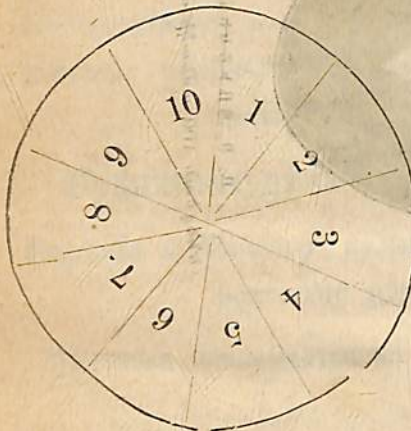
XXIII. ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՉՄՅԿԵԱՆԻ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ ՎԱՃԱՌՈՒՄ Է

ա) Դասական և ընթերցանելի գրքեր զանազան լեզուներով:
 բ) Դասական ամեն տեսակ պիտոյքներ, տետրակներ, գրիչներ և այլն:
 Ընդունում է 1) ամեն տեսակ գրքեր, կոմիսիայով վաճառելու համար: 2) Կազմարարական և տպագրական յանձնարարութիւններ: 3) Չանազան տեղեկութիւններ, գրքերի և դասական պիտոյքների վերաբերութեամբ, որոնց պատասխանի համար ուղարկում են երկու 7 կուպէկանոց մարկայ:
 Պատուէրները կատարւում են անյապաղ և ամենայն ճշտութեամբ: Պատուէրը առանց կանխավճարի մնում է անկատար:

«Ծիածան» (սրտի) օրացոյցի գինն է 50 կ.
 «Պատկերազարդ» (սեղանի) տարեցոյցի 30 »
 «Ծոցի» օրացոյցի 20 »
 Հարիւրով գնողներին 20% զիջում
 Մեծ քանակութեամբ գնողներին զիջումն աւելի է:

Ընդունում է նաև օրացոյցների մէջ տպագրելու, ամեն լեզուներով յայտարարութիւններ, ամենատարժան գներով:
 Օտարաքաղաքացիք՝ նամակով և թէ հեռագրով, ղիմում են հետեւալ հասցեով.—Թիֆլիս. գրավաճառ Չմշկանցին: Тифлисъ. Книгопродавцу Чимшкяну. Tiflis, Librair Tschischkian.

Հետևեալ VI բաժանմունքների հարցերից ամեն մինը, ցանկացողները իրանց մտքումը պահում են և դնողակը պցում են վերը նշանակած շրջանի մէջ տեղը: Իսկ պատասխանը պէտք է զընգակի տակի թուերի մէջ գնտուել:

I. Բարդատը կը լինիմ արդեօր:

1. Այս կը լինես, բայց ծող ես:
2. Որ չես աշխատում ինչ կը լինես:
3. Եթէ առաւօտները վաղ դարձնես:
4. Գործից արի եղիր միայն:
5. Եթէ այդ ուրիշին ևս ցանկանաս:
6. Բնաչողութիւն չունես:
7. Քեզ այնպէս չես պահում որ լինես:

*) Այս զուարճալիքը ղետեղում մտնես: Ենք որպէս խաղ մեր ընթերցողների համար: Եան. Աշխ.

8. Ինչ կը ցանկես, այն էլ կը հնձես:
9. Որդկերանցով՝ ձեր ժամանակը:

III. Իմ իղէալս սիրում է ինձ արդեօր

1. Նայիր հայելուն, տես արդեօք կարելի է քեզ սիրել: Դեռ ասում ես որ ինքնասէր էլ չես:
2. Սիրում է, բայց ծածկում է:
3. Զի էլ մտածում այդ մասին:
4. Բայց քեզ հետ և ուրիշներին էլ է սիրում:
5. Նայելով թէ ի՞նչ ես ընծայելու:
6. Զես ամաչում, ինչ քո սիրելուդ ժամանակն է:
7. Սիրում է, միայն թէ մինչև քո կարողութեան վերջին կողակը:
8. Քեզ շատ սիրելուց տանջում է:
9. Միայն քանի որ տեսնում է քեզ:
10. Շատ քիչ:

IV. Շուտ կը լինի արդեօր իմ հարսանիքը:

1. Երբէք, եթէ վերջդ չմտածես:
2. Երբ քո քէֆն է, միայն զգուշացիր:
3. Ո՞ւմն ես պէտք կամ ումն ինչ:
4. Մինչև քեզ չ'ապահովես:
5. Երբ բարեկամ գտնես:
6. Երբ խելօքանաս:
7. Շատ ուշ ես մտածում:
8. Որ միտք չ'ունես՝ լաւ է մի վանք:

ТАБАЧНЫЙ МАГАЗИНЪ
ХРИСТАФОРА МАРТИРОСЯНЦА

ВЪ БАТ'УМ'Ѣ.

Продажа всѣхъ сортовъ мѣстныхъ и турецкихъ табакъ

КАНЦЕЛЯРСКІЙ МАГАЗИНЪ
Артема Шароева

Въ г. Тифлисъ, противъ памятника Воронцову.

Продажа всхѣ сортовъ писчебумажныхъ издѣлій

КАНЦЕЛЯРСКІЙ МАГАЗИНЪ
Александра Шадинова

Въ Тифлисъ, на Эриванской площ. Городскомъ домѣ.

Продажа писчебумажныхъ товаровъ по сходнымъ цѣнамъ.

ԺԱՆՈՒՅՈՒՄՆ

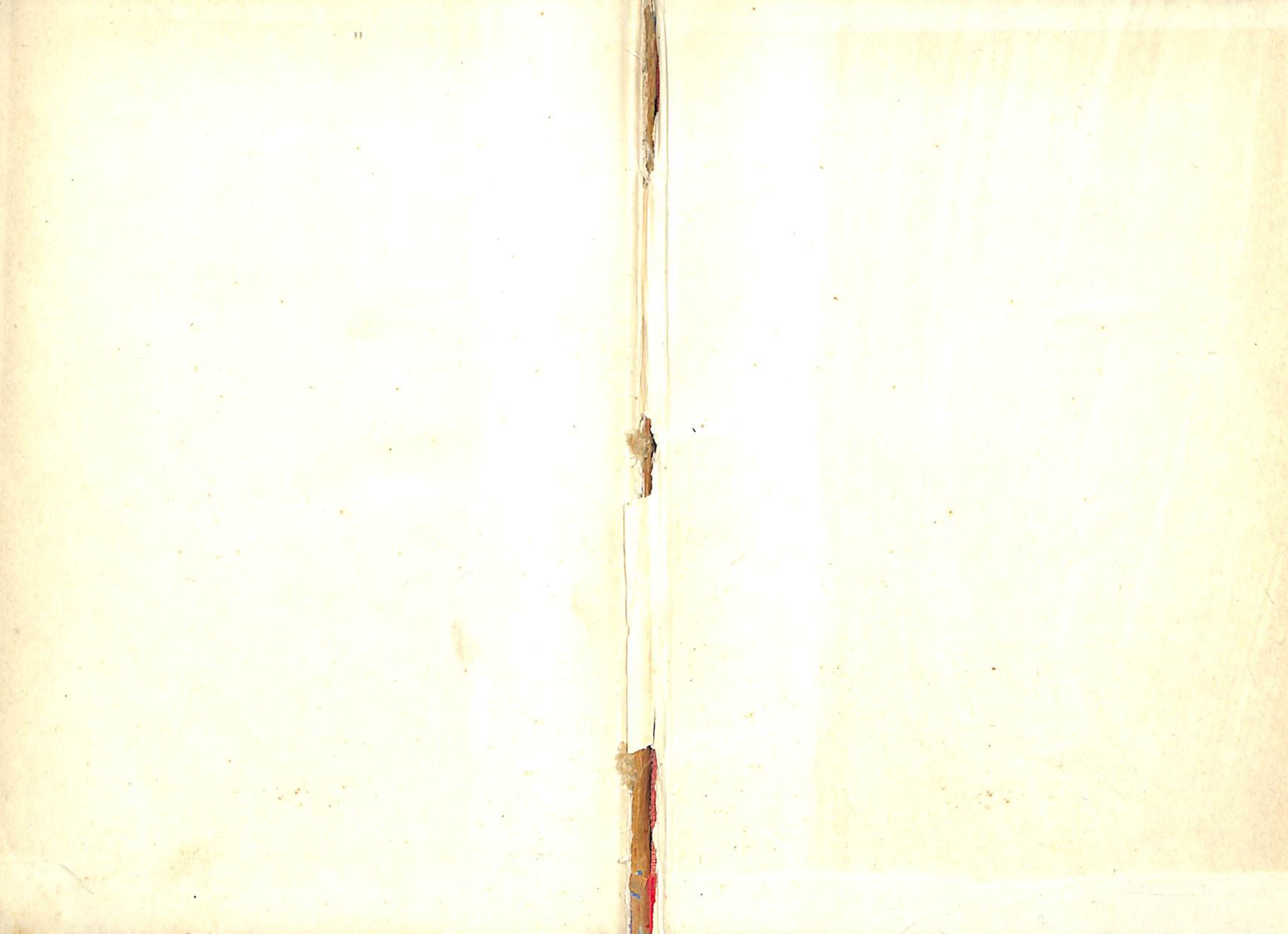
Այսու լայտարարում ենք, որ մեր աշխատասիրած և հրատարակած օրացույցներում լոյս տեսած ինքնուրոյն և թէ թարգմանական գրուածների արտատպելու իրաւունքը, մեզ ենք վերապահում:

2007

ՄԵՐ ԱԶԵՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1)	Քաղբլի աղած (սպառում) սուր. 1869 թ.	5	կ.
2)	«Մոյի» օրացույց 1888 թ.	5	»
3)	— — 1889 »	5	»
4)	— — 1890 »	5	»
5)	— — 1891 »	5	»
6)	— — 1892 »	5	»
7)	— — 1893 »	10	»
8)	— — 1894 »	10	»
9)	— — 1895 »	15	»
10)	— — 1896 »	15	»
11)	— — 1897 »	20	»
12)	— — 1898 »	20	»
13)	— — 1899 »	20	»
14)	«Պատկերազարդ» 1889 »	20	»
15)	— — 1891 »	20	»
16)	— — 1892 »	20	»
17)	— — 1893 »	20	»
18)	— — 1894 »	20	»
19)	— — 1895 »	20	»
20)	— — 1896 »	25	»
21)	— — 1897 »	30	»
22)	— — 1898 »	30	»
23)	— — 1899 »	30	»
24)	Պատի («Միաձայն») օրաց. 1892 թ.	40	»
25)	» » 1896 »	50	»
26)	» » 1897 »	50	»
27)	» » 1898 »	50	»
28)	» » 1899 »	50	»
29)	«Армянскій Календарь» съ предсказаніи на 1890 и 1900 годъ.	20	»
30)	«Կենդանի թաղում մեռած կարճեցիկների մասին»	3	»
31)	«Աստղալից երկիրը և երկրադուրը»	5	»
32)	«Սահկ Պարթև» (վարքագրութուն)	5	»

Վաճառում է Մ. Չմշկեանի և Տիբիսի չարանի գրավաճառանոցներում, նոյնպէս և բոլոր թղթեղէնների խանութներում: Մեծ քանակութեամբ գնողները աւելի զիջում ստանալու համար գրիմում են հետևեալ հասցեով--
 Тифлисъ, Книгопродавцу Чимшяну, къмъ Тифлисъ (Kaukas), Librair Tschimehikian.

3112

S - 26